

Ž I V O T

K R I S T A P Á N A

P O D L E Č T Y Ř

E V A N G E L I Í

N A P S A L

T h. D r. B O H U M I L S P Á Č I L T. J.

S V A Z E K Č T V R T Ý

A P O Š T O L S K Ý Ž I V O T K R I S T A P Á N A
O D P O S L E D N Í C E S T Y J E H O D O J E -
R U S A L É M A A Ž D O P O Č Á T K U J E H O
U T R P E N Í

1 9 3 1

DUCHOVNÍ
ČTENÍ

*Duchovní obnova
pro laiky.*

Napsal

Karel Plater T. J.

Přeložil Karel Vrátný.

Kartonováno Kč 3.—

VADEMECUM

*úvahy pro
kněžské triduum.*

Kněžím — spolubratřím.

Josef Rybák T. J.

Poštou Kč 10.—

KAREL

VRÁTNÝ:

*Krátké nedělní a
sváteční promluvy.*

Poštou Kč 24.—

Sbírku tuto lze doporu-
čovatí za „Nedělní čtení“.

„ . . . ut sequamini vestigia eius“.
(1 Pe 2, 21.)

ŽIVOT KRISTA PÁNA PODLE ČTYŘ EVANGELIÍ

Náčrty rozjímání pro kněze.

Svazek IV.

APOŠTOLSKÝ ŽIVOT KRISTA PÁNA OD POSLEDNÍ
CESTY JEHO DO JERUSALÉMA AŽ DO POČÁTKU
JEHO UTRPENÍ.

Napsal

Th. Dr. BOHUMIL SPÁČIL T. J.,
profesor na papežském Orientálním Ústavě v Římě.

V PRAZE 1931.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Knihtiskárna Jar. Strojil, Přerov.

Imprimi potest

Pragae, die 2. Januarii 1930.

LEOP. ŠKAREK S. J.,
Praepositus Provinciae Čechoslovachiae S

Nihil obstat.

P. CYRILLUS JEŽ, S. J.,
ENSOR.

Imprimatur.

Pragae, die 4. Januarii 1930.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis

OBSAH:

I. Kristus Pán uzdravuje deset malomocných	11
Rozjímání 1.	12
II. Kristus Pán mluví o svém příchodu k soudu a nabádá k bdělosti . . .	14
III. Podobenství o nespravedlivém soudci . . .	16
Rozjímání 2.	17
IV. Farisej a celník	20
Rozjímání 3.	21
V. Poučení o manželství a panictví . . .	24
Rozjímání 4.	26
VI. Pán Ježíš žehná dítkám	29
Rozjímání 5.	30
VII. Bohatý jinoch a napomenutí k apoštolské chudobě	33
Rozjímání 6. — Cesta přikázání a její hlavní překážka	36
Rozjímání 7. — Cesta evangelické doko- nalosti	38
VIII. Podobenství o dělnících na vinici . . .	41
Rozjímání 8.	43
IX. P. Ježíš předpovídá po třetí své umučení	46
X. Kristus Pán odmítá prosbu synů Zebe- deových a učí pokoře	47
Rozjímání 9.	49
XI. Kristus Pán uzdravuje slepce u Jericha .	51
XII. Pán Ježíš v domě Zacheově	52
Rozjímání 10.	54
XIII. Podobenství o desíti hřivnách . . .	56

XIV.	Odcházejí z Jericha, uzdravuje dva slepce	59
	Rozjímání 11.	60
XV.	Maria maže drahou mastí Pána Ježíše	63
	Rozjímání 12.	65
XVI.	Slavný vjezd Kristův do Jerusaléma	68
	Rozjímání 13. — Slavný vjezd Krista Pána	72
	Rozjímání 14. — Pán Ježíš pláče nad Jerusalémem	74
XVII.	Pohané žádají si viděti Krista Pána	77
	Rozjímání 15.	79
XVIII.	Kletba nad fíkovým stromem. Kristus Pán vyhání po druhé prodavače z chrámu	82
	Rozjímání 16. — Uschlý fík	85
XIX.	Otázka židů o pravosti Kristově a odpověď Kristova	87
	Rozjímání 17.	89
XX.	Podobenství o vinařích	92
	Rozjímání 18.	94
XXI.	Podobenství o královské svatbě	97
	Rozjímání 19. — Královská hostina svatého přijímání	99
XXII.	Sluší-li dávatí daň císaři	101
	Rozjímání 20.	103
XXIII.	Sadduceové táží se Krista Pána na zmrtvýchvstání	106
	Rozjímání 21.	108
XXIV.	První a největší přikázání	110
XXV.	Kristus Pán poučuje farisee o Mesiáši a znovu kárá převrácenost jejich a zákoníků	112
	Rozjímání 22.	117
XXVI.	Oběť vdovina	120
	Rozjímání 23.	120
XXVII.	Nevěsta židů	123

	Rozjímání 24.	125
XXVII.	Kristus Pán předpovídá zkázu Jerusáléma, zánik světa, všeobecný soud	127
	Rozjímání 25. — Zkáza Jerusáléma . .	135
	Rozjímání 26. — Zánik světa	138
	Rozjímání 27. — Poslední soud	140
XXIX.	Podobenství o desíti pannách	143
	Rozjímání 28.	144
XXX.	Podobenství o hřivnách	147
	Rozjímání 29. — Hřivny duchovního života	148
	Rozjímání 30. — Hřivny apoštolského působení	151
XXXI.	Jidáš se nabízí, že zradí Ježíše	154
	Rozjímání 31.	155
XXXII.	Kristus Pán zasedá s učedníky k poslední večeři	158
	Rozjímání 32.	160
XXXIII.	Kristus Pán učí apoštoly pokoře a umývá jim nohy	162
	Rozjímání 33.	165
XXXIV.	Kristus Pán předpovídá zradu Jidášovu .	168
	Rozjímání 34.	170
XXXV.	Kristus Pán ustanovuje nejsvětější Svá- tost oltářní a novozákonní kněžství .	173
	Rozjímání 35. — Eucharistie — svátost lásky	174
	Rozjímání 36. — Ustanovení novozákon- ního kněžství	177
XXXVI.	Kristus Pán káže učedníkům lásku a předpovídá Petrovi neomylnost . .	180
	Rozjímání 37.	181
XXXVII.	Kristus Pán těší apoštoly nadějí na nebe a slibuje Ducha svatého	184

	Rozjímání 38.	187
XXXVIII.	Ježíš Kristus vinný kmen	190
	Rozjímání 39.	192
XXXIX.	Nenávist světa a útěcha Ducha svatého .	194
	Rozjímání 40.	197
XL.	Poslední naučení a napomenutí Krista	
	Pána k apoštolům ve večeřadle . .	199
	Rozjímání 41.	202
XLI.	Velekněžská modlitba Kristova	204
	Rozjímání 42.	207
XLII.	Kristus Pán vychází z večeřadla na horu	
	Olivetskou	210

Nástin rozjímání podle metody sv. Ignáce.

Před rozjímáním.

1. Připravme si *látku* rozjímání, nejlépe večer předtím.
2. Vzpomeňme si večer před spaním a ráno při vstávání krátce na předmět rozjímání.

Rozjímání samo.

1. *Úvod*: Vmysleme se v *přítomnost* Boží a vykonáme *přípravnou modlitbu*. Učíme před rozjímáním obvyklé *průpravy*.

2. *Paměť* si předvádíme část po částce *látku* rozjímání.

3. *Rozum* uvažuje, co je v rozjímané pravdě obsaženo, vyvozuje praktické důsledky pro duchovní život, předkládá vůli různé pohnutky, zkoumá, jak jsme se posud podle té pravdy řídili, a co a jakým způsobem bychom měli napravit v budoucnosti.

4. *Vůle* vzbuzuje po celé rozjímání příslušná hnutí, city nebo úkony ctností (víry, naděje, lásky, chvály, lítosti atd.), činí praktická, konkrétní, pokorná předsevzetí, modlí se za sílu, abychom je provedli.

5. Ve vroucí modlitbě závěrečné neboli *rozmluvě* shrneme všechno, co jsme v rozjímání poznali a co jsme si předsevzali, a obracíme se pokornou prosbou k osobě, na niž se rozjímání vztahuje a k Pánu Bohu. Končíme nějakou ústní modlitbou (»Otčenáš«, »Zdravas Maria«, »Duše Kristova«, »Suscipe Domine«).

Po rozjímání.

Doporučuje se, abychom po rozjímání, buď hned nebo později ve vhodnou dobu v krátké *reflexi* se zpytovali, jak se nám v rozjímání vedlo, a učinili si předsevzetí vystříhati se po druhé chyb, kterých jsme se snad v rozjímání dopustili. Radívá se také, abychom si poznamenali důležitější předsevzetí a blavní užitek rozjímání.

Modlitba přípravná.

Všemohoucí Bože a Pane můj, věřím, že jsi zde přítomen, klaním se Ti v nejhlubší úctě a třebaže nejsem hoden pro četné své hříchy Tvého pohledu, přece v důvěře v Tvoji dobrotu předstupuji před Tebe, abych s Tebou rozmlouval a naslouchal, co Ty mluvíš ke mně. Pane, nauč mě konati vůli Tvou a dej mi milost, aby všechno, co budu mysliti, chtítí a konati, směřovalo čistě k větší službě a chvále Tvé a prospěchu duše mé.

»Duše Kristova.«

Duše Kristova, posvěť mě,
tělo Kristovo, uzdrav mě,
krvi Kristova, opoj mě,
vodo z boku Kristova, obmyj mě,
umučení Kristovo, síliž mě !
Ó, Ježíši dobrý, vyslyš mě,
ve Své rány ukryj mě,
odloučiti se mi nedej od Tebe,
nepřítele zlého uchraň mě,
v hodině smrti mé zavolej mě
a přijítí k Tobě přikaž mně,
s Tvými svatými ať chválím Tě
na věky věkův ! Amen.

»Sume, Domine, et suscipe.«

(Obětování sebe Bohu.)

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a vlastním. Tys mi to dal, Tobě, ó Pane, to vracím ; všechno je Tvé, nalož s tím zcela podle Své vůle. Dej mi jen lásku k Tobě a milost Svou, neboť ta mi stačí.

I. Kristus Pán uzdravuje deset malomocných.

(Lk. 17, 11—19.)

I stalo se, když se ubíral do Jerusaléma, šel mezi Samařskem a Galileí.¹⁾ A když vcházel do jednoho městečka, potkalo se s ním deset mužů malomocných, kteří stáli zdaleka a pozdvihše hlasu pravili: »Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!« A on uzřev je řekl jim: »Jděte, ukažte se kněží.«²⁾ I stalo se, když šli, uzdravili se. Jeden pak z nich vida, že jest uzdraven, navrátil se hlasem velikým velebě Boha; a padl na tvář k nohám jeho³⁾ vzdáváje mu díky. A ten byl Samaritán. I promluvil Ježíš a řekl: »Zdaliž nebylo jich deset uzdraveno? A kde jest jich devět?⁴⁾ Nenalezl-liž se nikdo, jenž by se byl vrátil a vzdal chválu Bohu, jedině cizozemec tento?« A řekl jemu: »Vstaň a jdi, víra tvá tě uzdravila.«

1) Po vzkříšení Lazarově uchýlil se Kristus Pán na nějaký čas do samoty, když se však přiblížily Velikonoce, jde do Jerusaléma; neboť doba utrpení a smrti už nastala.

2) Malomocní měli býti podle zákona Mojžíšova hned při počátku prohlédnutí (3. kn. Mojž. 13, 2), musili potom od ostatních lidí odloučení žiti (proto »stáli zdaleka«), a také jejich uzdravení měl kněz úředně zjistiti (3. kn. Mojž. 14, 2).

3) Jak to je u východanů obyčejem.

4) Neptá se ovšem Spasitel proto, že by toho nevěděl, nýbrž aby pak tak veřejně nevděčnost pokáral.

Rozjímání 1. *)

1. průprava : Představme si, jak deset ubožáků s obličejem a celým tělem děsně rozežraným prosí úpěnlivě Krista o pomoc a Pán Ježíš s láskou a soustrastí na ně pohlíží.

2. průprava : Prosme, abychom ctnosti těchto ubožáků, zulaště však soustrastnou lásku Kristovu napodobovali.

1. Zastavme se nejprve u děsivého obrazu této strašné nemoci. Malomocenství jest nemoc těžká, bolestná a pravidelně nevyлéčitelná. Nákaza rozežirá poněnáhu celé tělo, takže se už za živa rozpadává. Kdo by neměl upřimnou soustrast s těmito ubožáky? Ale malomocenství jest obrazem neštěstí mnohem většího : těžkého hříchu. Jako malomocní museli žiti odloučení, jako jejich tělo bylo poněnáhu rozežiráno, jako jejich nemoc byla zpravidla nevyлéčitelná, tak hřích odlučuje nás od Boha, hříšný zvyk poněnáhu kazí charakter a hubí tělo, a když se zakořenil, bývá nevyлéčitelný. Malomocenství jest také obrazem rozkladu, jemuž brzy tělo každého z nás smrti propadne.

a) Vzbudme upřimnou soustrast s těmito malomocnými, poděkujme Pánu Bohu, že nás podobného neštěstí uchránil, a je-li nám něco trpěti, myslíme na ty, kteří malomocenstvím nebo jinými hroznými nemocemi stíženi mnohem více snáseti musí.

b) Obnovme se v neúprosné zášti ke každému těžkému hříchu ; vtiskněme si tento obraz malomocenství hluboko v duši, aby nám v době těžkého pokušení byl záchranou.

c) Ještě několik let, anebo ani ne tak dlouho, a tělo naše bude títí v hrobě a pouhý pohled na ně bude na-

*) Viz pozn. na str. 13 předešlého svazku.

plňovati lidí hrůzou. Jak pošetilé by bylo tedy starati se o tělo na újmu duše, anebo dokonce jeho nezřízeným vášním povolovati?

2. Na malomocných vidíme některé dobré vlastnosti a ctnosti, které můžeme a máme napodobovati. Dojemná jest jejich svornost a vzájemná láska. Společné neštěstí pojí tu k sobě muže jinak sobě asi neznámé a náležející k různým kmenům. Přesně zachovávají zákon a volají proto toliko od zdaleka k Ježíši. Prosí ho s velikou pokorou a důvěrou. Podivuhodná jest zvláště jejich víra a poslušnost. Pán Ježíš přikazuje jim, ukázati se kněžím, dříve ještě než byli zázračně uzdraveni; malomocní však ochotně a bez odmluvy poslechnou. Jeden z nich, Samaritán, dává tklivý příklad živé vděčnosti. Druzí v radostném rozčilení nad uzdravením zapomněli na svého dobrodince a jsou proto od Krista Pána káráni.

a) Není se nám snad učiti od těchto malomocných svornosti a lásce k spolubratřím, s nimiž nás pojí týž cíl a táž krev? Obnovme se v této potřebné kněžské ctnosti; už to, že máme všichni společná utrpení, že jest to týž zlý svět, který nás všechny stejně nenávidí, mělo by nás spojovati.

b) Taková je víra, důvěra, poslušnost těchto malomocných, že na jediné slovo Kristovo jdou se ukázat kněžím, ačkoliv nebyli ještě z malomocenství očištěni. Jak slabá je naše víra a důvěra, jak chabá naše poslušnost, když po tolika zřejmých důkazech moci a dobroty Krista Pána stále ještě pochybujeme, že nám chce a může pomoci, a tak nedbale hlasu jeho následujeme.

c) Nedivme se, když i nám jest někdy v duchovním životě zakusiti podobného nevďeku, jakého zakusil náš Mistr: z desíti, jimž jsme dobrodini prokázali, sotva jeden nám poděkuje. A tím méně se smíme diviti, vzpo-

meneme-li si, jak jsme často sami Pánu Bohu zapomněli za přijatá dobrodiní poděkovati.

3. Kristus Pán ukazuje v tomto tajemství zase své krásné, milosrdné, velkomyslné srdce. Ty, kterých se každý strání a hrozí, nejenom laskavě přijímá, nýbrž hned je zázračně uzdravuje, ačkoli předvidá nevděčnost většiny z nich. A přikazuje jim ukázat se kněžím, aby dal najevo, že si autority církevní váží.

a) Modleme se často k tomuto láskyplnému srdci: »Ježíši, smiluj se nad námi«, aby nás Spasitel z našeho duševního malomocenství uzdravil.

b) Je to vůle Kristova, aby věřící naši autoritu uznávali a ctíli, ale je to též jeho vůle, abychom sami ctíli ty, jež nám na svém místě za představené určil.

II. Kristus Pán mluví o svém příchodě k soudu a nabádá k bdělosti.

(Lk. 17, 20—37.)

Byv pak otázan od fariseů, kdy přijde království Boží, odpověděl jim: »Království Boží nepříjde s okázalostí ani neřeknou: Aj, tuto, nebo: Aj, tamto. Neboť, hle, království Boží jest ve vás.«¹⁾ I řekl ke svým učedníkům: »Přijdou dnové, kdy budete toužiti, abyste viděli jeden den Syna člověka, a nevidíte. A řeknou vám: Hle, tuto, a hle, tamto. Neodcházejte a nechoďte za nimi.²⁾ Neboť jako blesk blýská se od jedné končiny pod nebem září do končiny druhé pod nebem, tak bude Syn člověka v den svůj. Dříve však musí mnoho trpěti a býti zavržen od pokolení tohoto. A jako bylo za dnů Noemových, tak bude i za dnů Syna člověka: jedlí

a pili, ženili a vdávali se, až do dne, ve kterém Noe vešel do korábu, a přišla potopa a zahubila všechny. Podobně jako se stalo za dnů Lotových: jedli a pili, kupovali a prodávali, sázeli a stavěli. Ale toho dne, ve kterém Lot vyšel ze Sodomy, deštil (Bůh) ohněm a sírou a zahubil všechny. Tak bude v ten den, ve kterém se zjeví Syn člověka. Kdo v tu hodinu bude na střeše a nádobí jeho v domě, nesestupuj je vzít, a kdo na poli, rovněž nevracej se zpět. Pamatujte na ženu Lotovu. Kdo bude hledati zachovat život svůj, ztratí jej, a kdo ho ztratí, zachová jej. Pravím vám: V tu noc budou dva na jednom loži; jeden bude vzat a druhý zanechán. Dvě budou mlít spolu: jedna bude vzata a druhá zanechána. Dva budou na poli: jeden bude vzat a druhý zanechán.«³⁾ Tu odpověděli a řekli: »Kde, Pane?« A on řekl jim: »Kdekoli bude tělo, tam shromáždí se i orlové.«⁴⁾

1) Kristus Pán poučuje židy, že království jeho není jako říše pozemské a světské, které vznikají a udržují se vojskem a jinými světskými prostředky. Tím však netvrdí, že by království jeho bylo neviditelné; vždyť sám mu dal viditelnou autoritu a viditelné známky. Slova »království Boží jest ve vás« méně správně vykládají někteří »v srdcích vašich«, neboť Kristus mluví k fariseům, v jejichž srdci království Boží nebylo; také výklad: »jest ve vaší moci« se nehodí. Kristus Pán chce spíše říci, že se jeho království už židům káže, že zakladatel jeho, první údové, ano i ti, jimž byla pravomoc v království jeho přislíbena, jsou už uprostřed národa židovského.

2) Kristus Pán předpovídá učedníkům budoucí pronásledování. V jejich hrůzách si budou přát, aby už přišel »den Syna člověka«, t. j. poslední soud, a učinil konec pronásledování; ale Bůh jejich přání nevyplní, neboť chce,

aby Církev nejprve prošla ohněm utrpení. Proto nemají věřiti lžiprorokům, oznamujícím brzký konec světa (»hle, tuto«).

3) Den Páně přijde náhle jako blesk a zastihne tak mnohé nepřipraveny. Proto mají učedníci jediné k Pánu vzhlížeti a o spásu duše dbáti, nestarajíce se o pomíjející věci pozemské, aby je nestihl osud ženy Lotovy, jež se nazpět ohlédla. V tu »noc«, t. j. v té době úzkosti ze dvou lidí sobě velmi blízkých bude jeden spasen, druhý zavržen.

4) Z různých výkladů tohoto místa jsou dva nejpravděpodobnější : kdekoli budou hříšníci, tam bude soud, anebo : kde se zjeví Syn člověka, tam se shromáždí spravedliví. Poněvadž se tu jedná o rčení příslovečné a v přirovnáních stačí, aby podobnost byla pouze v jedné věci, nelze tento poslední výklad zamítati, jakoby byl Krista Pána nedůstojný.

Poznámka : Zcela podobná napomenutí a poučení dával Kristus Pán později v Jerusalemě. Budeme o nich rozjímati při jiném úryvku sv. evangelia. (Srv. odst. XXVIII., -ozj. 26.)

III. Podobenství o nespravedlivém soudci.

(Lk. 18, 1—8.)

Pověděl pak jim podobenství o tom, že jest potřeba vždycky se modliti a neustávatí.¹⁾ Pravitf: »V jistém městě byl jeden soudce, který se Boha nebál a člověka neostýchal. A byla v tom městě jedna vdova, která k němu přicházela a říkala: Obhaj mne před mým protivníkem. Ale on nechtěl po dlouhý čas. Potom však řekl sám u sebe: Ačkolí se Boha nebojím a člověka neostýchám, přece proto, že ta vdova jest mi obtížna, obhájím ji, aby naposledy nepřišla a mne nezbíla.«²⁾

I řekl Pán: »Slyšte, co praví soudce nespravedlivý. A Bůh, neobhájí-li svých vyvolenců, kteří k němu volají dnem i nocí, a bude-liž prodlévati? Pravím vám, že v brzku³⁾ jich obhájí. Avšak zdalíž Syn člověka nalezne víru na zemi, až přijde?«⁴⁾

1) Podle některých chce Kristus Pán pouze říci, že třeba se modliti často a vytrvale; podle jiných skutečně učí potřebě ustavičné modlitby. Toho výkladu se přidržíme v rozjímání.

2) Sugillare, *ὀπωπιάζειν* = tlouci v tvář, takže se oči podlijí a obličej zmodrá. Soudce touto nadsázkou naznačuje doléhavost vdovy.

3) T. j. ve vhodný čas.

4) Jako Spasitel nalezl málo víry při svém prvním příchodu, tak nalezne jí málo i při příchodu svém na konci světa, kdy vystoupí četní lžiproroci a mnohé svedou.

Rozjímání 2.

1. *průprava: Představme si ráznou onu ženu, jak se důrazně domáhá na nespravedlivém soudci svého práva.*

2. *průprava: Vyprosme si odhodlanou vytrvalost při modlitbě.*

1. Že kněz má býti mužem modlitby, chápou a uznávají i ti, kteří nemají dokonalého pojmu o katolickém kněžství. Platí tedy slova Krista Pána, »že jest potřebí vždycky se modlíti a neustávati«, zvláště nám kněžím. Znamenají nejprve, že se máme často a zbožně modlíti. Ale nejenom často, nýbrž skutečně ustavičnou modlitbu žádá od nás božský Mistr. Nemůžeme ovšem stále odříkávati ústní modlitby, ani po celý den medítovati. Ale můžeme stále býti ve spojení s Bohem, a v tom je podstata modlitby. Kdo žije habituečně v posvěcující milosti, je co nejužěji s Bohem spojen, neboť v jeho duši

přebývá Duch sv., který »se za nás modlí vzdechy ne-
vyslovenými« (Řim. 8, 26). Vedle této modlitby habi-
tuelní lásky jest modlitba dobrého úmyslu, jímž všechny
svoje skutky posvěcujeme a Bohu obětujeme. Velmi
krásnou a účinnou modlitbou ustavičnou jest modlitba
utrpení, když všecky kříže a nepříjemné věci z lásky
k Bohu trpělivě snášíme. Kdo tímto trojím způsobem
stále jest spojen s Bohem, toho srdce samoděk se bude
při každé příležitosti povznášeti od věci stvořených
k věcem nebeským, a bude cítiti potřebu projevovati
svoje zbožné city střelnými modlitbami. Zkoumejme se,
je-li náš život takovým životem ustavičné modlitby.

a) Modleme se často a rádi; jsou aspoň předepsané
naše kněžské modlitby zbožné a uctivé?

b) Žijeme habituelně v milosti Boží? Která vášeň
jest nám největším nebezpečím, ztratiti posvěcující mí-
lost, jak ji chceme přemáhati?

c) Budiž první naší myšlenkou každého dne ráno
čistý a svatý úmysl, sloužiti svému Králi toho dne co
nejvěrněji, a obnovujeme za dne tento úmysl co nejčastěji.

d) Jak si počínáme při utrpeních a nepříjemnostech
života? Bylo by smutné, kdyby nám to, co má býti pro-
středkem ustavičné modlitby a lásky k Bohu, bylo příle-
žitostí netrpělivosti nebo i reptání proti Pánu.

e) Navykněme si povznášeti mysl svou ze stvořených
věci tohoto světa k jejich Tvůrci a k věčnému jejich cíli;
mějme též pro každý den nějakou střelní modlitbu po-
hotově, již čas od času opětuje.

2. Jak vidno z podobenství Kristem Pánem uvede-
ného, chtěl božský Mistr svým napomenutím k ustavičné
modlitbě hlavně zdůrazniti nutnost vytrvalosti a důvěry
při modlitbě. Vytrvalost jest jedna z nejdůležitějších

vlastností modlitby, ale právě této vlastnosti se velmi často našim modlitbám nedostává. Zapomínáme na to, že za mnohé věci třeba se modlití dlouho, i mnoho let. Ba ani při jedné a téže modlitbě nevytrváme: často se naše modlitba, ze začátku sebraná a zbožná, stává ke konci línou a roztržitou. Jest nám tudíž třeba, abychom se rozjímáním tohoto tajemství znovu pevněji přesvědčili, jakého spravedlivého, laskavého a přestědrého Otce máme v Bohu, k němuž se modlíme. Když nespravedlivý, bezohledný, bezbožný soudce povolí konečně stálému naléhání rázné vdovy, jak by laskavý a milosrdný Otec nevyslyšel naše vytrvalé modlitby.

a) Neztrácejme nikdy mysl, i když se naše modlitba dlouhý čas zdá bezvýslednou. Prozíratelnost Boží činí všecko v čas příhodný; jak často uskutečnil Bůh něco, na př. osvobození sv. Otce, emancipaci nebo obrácení jistých národů, právě tehda, když to bylo nejméně očekáváno! Mnohá naše vytrvalá prosba bude snad splněna teprve po naší smrti, ale nikdy nebude naše modlitba neúčinnou.

b) Obyčejným pokušením zlého ducha jest, že nás hledí svést k línosti a roztržitosti právě na konci rozjímání, když bychom se měli vroucí a důvěrnou rozmluvou k Bohu povznést. Proto jest třeba, právě ke konci modlitby síly napjati a mysl co nejvíce sebrati.

c) Abychom se k vytrvalosti povzbudili, uvažujme v rozjímání nekonečné vlastnosti Boží, které nám Kristus Pán svým přirovnáním předvádí: jeho nekonečnou spravedlnost, nesmírnou lásku, nepochopitelnou velkomyslnost.

3. Hlavní příčina, že nemáme při modlitbě dosti vytrvalosti a důvěry, jest nedostatek živé víry. Můžeme proto slova Krista Pána: »Zdaliž Syn člověka nalezne

víru na zemi, až přijde?«, obrátiti také na sebe. Věříme ovšem všichni v Boha, v jeho nekonečné vlastnosti a všecky pravdy, které zjevil. Ale musíme se stále více přesvědčovati, že Bůh všecky, i nejmenší tvory a věci, svou prozřetelností řídí, a musíme se stále více na všechno dívat v nadpřirozeném světle. Pak i naše modlitba bude plná důvěry a vytrvalá.

IV. Farisej a celník.

(Lk. 18, 9—14.)

Pověděl však také k některým lidem, kteří v sebe důvěřovali, že jsou spravedliví, a jinými pohrdali, podobenství toto:¹⁾ »Dva lidé vstoupili do chrámu, aby se modlili, jeden farisej a druhý celník. Farisej postaviv se modlil se sám u sebe takto: Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci, aneb i jako tento celník. Postím se dvakráte za týden, desátky dávám ze všeho, co vytěžím.²⁾ Ale celník stoje zdaleka, nechtěl ani oči pozdvihnouti k nebi, nýbrž bil se v prsa svá a říkal: Bože, buď milostiv mně hříšnému. Pravím vám: Tento odešel do svého domu ospravedlněn nad onoho,³⁾ neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«

1) V předešlém podobenství zdůrazněna nutnost vytrvalosti a důvěry při modlitbě, tímto podobenstvím učí Kristus Pán, že modlitba musí býti pokorná.

2) Židé konávali modlitby stoje, ale farisej stavěl se s okázalostí, aby byl viděn; slovy sice Bohu za svoje domnělé ctnosti děkuje, ale vlastně připisuje všechno sobě

samému a chlubit se, že koná více než je předepsáno. Zákon Mojžíšův předpisoval vlastně jenom jeden půst za rok (v den smíření) a kázal dávat desátky pouze z některých věcí; fariseové se postili každé pondělí a každý čtvrtek a dávali desátky ze všeho.

3) »Ab illo« (Vulg.): řecky = *παρ' ἐξείνου*, znamená buď = více než onen, anebo (pravděpodobněji) = kdežto onen ne.

Rozjímání 3.

1. průprava: *Představme si farisea, jak stojí uprostřed chrámu, a celníka, jak v pozadí pokorně se v prsa bije.*

2. průprava: *Vyprosme si milost, abychom se varovali chyb farisea a napodobovali celníka.*

1. Pozorujme nejprve farisea, kterého nám Kristus Pán dává za výstražný příklad. Už v celém zevnějším jednání jeví se jeho pýcha a zpupnost. Vyzývavě se staví v chrámě dopředu, aby ho všichni viděli, hlasitě mluví, aby ho všichni slyšeli, na oko se modlí, ale ve skutečnosti se vychloubá. Odpuzuje jeho pokrytectví; ústy vzdává Bohu díky za svoje domnělé dobré skutky, ale vlastně připisuje všechno sám sobě. Protivná je jeho vychloubáčnost, přeceňuje svoje zevnější kajicné skutky a veřejně se jimi honosí. Zvláště se nám oškliví jeho pyšná posuzovačnost. Má všechny ostatní lidi za špatné, za nespravedlivé a nečisté, neznámého sobě celníka nazývá hříšníkem, ačkoliv vidí, že se pokorně a zbožně modlí. Máme tu mnoho, čeho se nám třeba varovati, nebo v čem snad musíme posavadní jednání i napravití.

a) První známkou pokory knězovy musí být už zevnější skromnost. V celém držení těla, v mluvě, pohy-

bech, nenucené zdvořilosti má se jevití vnitřní pokorné smýšlení.

b) Pokorný kněz je také upřimný a otevřený, jeho slova souhlasí vždy s vnitřním přesvědčením. Nic nám tak nezjednává důvěru věřících jako taková prostosrdečnost a otevřenost.

c) Pokorný kněz nezakládá si na svých ctnostech a dobrých skutcích. Ví, že všechno je hlavně dílem milosti Boží a že nikdy vlastně nekoná všechno to, co Bohu dluží. O svých dobrých skutcích a úspěších nemluvívá, když druzi ho za ně chválí, hledí nenápadně řeč obrátiti jinam.

d) Především však varuje se jako jedu posuzování a odsuzování druhých. Zde na světě nemáme naprosto níjaké jistoty ani o svém věčném osudu ani o osudu druhých. Ten, kterého nyní pro jeho hříchy odsuzujeme, může býti jednou spasen, kdežto my můžeme ještě těžce padnouti a věčně zahynouti. Ano, poněvadž nevidíme do srdcí, nevíme ani to, zda-li ten, o jehož hříchu víme, měl skutečně zlý úmysl a zda-li snad zatím už hříchu svého nepolitoval.

2. Jaký krásný a povzbuzující příklad dává nám proti tomuto nadutému fariseovi skromný a pokorný celník! Mile a dojímavě působí již jeho zevnější poníženost. Hluboce skloněn zůstává u dveří chrámových; neodvažuje se ani bližší přistoupiti ani oči k nebi pozdvihnouti. A tato zevnější pokora vychází z upřimného a pevného přesvědčení o vlastní nehodnosti, z vědomí spáchaných hříchů, kterých vroucně lituje.

a) To je obraz kněze vpravdě pokorného. Ustupuje do pozadí a hledí zůstatí v skrytu, nežádá-li toho spravedlnost a láska, aby se světu ukazoval. Ale i potom celé jeho jednání, držení těla a mluva, dýší skromností,

Ovšem by taková zevnější skromnost byla bezcenná, kdyby neprýštila z hlubokého přesvědčení vlastní ne-hodnosti.

b) Tato pokora a poníženost se bude jevití zvláště aktivním držením těla při modlitbě. Můžeme se ovšem modlití také stoje, sedě nebo chodě, ale vždy máme zachovávatí velikou zevnější uctivost; je krásným kněžským zvykem, konati aspoň díl kněžských modliteb kleče před svatostánkem.

c) Taková pokora nebude nám těžká, vzpomene-li si na své hříchy. Víme a věříme, že i jeden těžký hřích je velkým neštěstím a že spravedlivým trestem za něj je věčné zavržení; snad jsme takových hříchů spáchali mnoho. A když se nám někdy kajícími vyznávali z těžkých hříchů svého mládí, od nichž jsme byli ochráněni, nemusili jsme si přiznati: To všecko bych býval také spáchal, kdybych býval tehda hřích poznal, kdyby mi Pán Bůh nebyl dal dobré rodiče, kdyby mne nebyl býval podivuhodně chránil od příležitostí?

3. Pokornému celníku dostalo se krásné a veliké odměny. Vyšel z chrámu ospravedlněn, a vyplnila se na něm slova Spasitelova: Kdo se ponízuje, bude povýšen. Jako pyšný farisej zůstane po všecky věky odstrašujícím příkladem, tak se už miliony duší učily pokoře z příkladu celníka; Církev sv. sama užívá slov jeho k vzbuzování lítosti.

a) Vycházíme také vždy z chrámu Páně více ospravedlnění? Je po každé oběti a každé modlitbě v kostele naše trpělivost, pokora, láska, čistota větší?

b) Jediným účinným prostředkem, získati si pravou vážnost a úctu, jest pokora a skromnost. Pyšný a šestičný člověk nebude nikdy oblíbeným.

V. Poučení o manželství a panictví.

(Mt. 19, 1—12; 5, 31, 32; Mk. 10, 1—12.)

A stalo se, když dokonal Ježíš tyto řeči, vstav šel odtud do končin judských za Jordánem. A sešli se opět zástupové mnozí a šli za ním, a on učil je a uzdravoval je tam, jakož činíval.

A tu fariseové přistoupivše k němu pokoušeli ho řkouce: »Je-li dovoleno muži, propustiti manželku svou z příčiny kterékoliv?«¹⁾ On pak odpověděv jim řekl: »Co přikázal vám Mojžíš?« A oni řekli: »Mojžíš dovolil napsati list rozlučovací a propustiti.« A Ježíš odpovídaje jim pravil: »Což jste nečetli, že ten, který stvořil člověka, na počátku stvoření učinil je mužem a ženou a řekl: Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva v těle jednom. Nejsou tedy už dva, nýbrž jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, člověk nerozlučuj.«²⁾ Řekli jemu: »Proč tedy Mojžíš rozkázal dáti listek rozlučovací a propustiti?« Dí jim: »Pro tvrdost srdce vašeho napsal vám Mojžíš příkaz ten a dopustil propouštěti manželky vaše; ale s počátku nebylo tak. Pravím však vám: Kdokoli propustí manželku svou, leč pro cizoložství a pojme jinou, činí ji cizoložnicí; a kdo pojme propuštěnou, cizoloží.«³⁾

V domě otázali se ho zase učedníci jeho o té věci. A řekl jim: »Kdo by propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží proti ní. A jestliže by žena propustila muže svého a za jiného se vdala, cizoloží.« Řkou jemu učedníci jeho: »Takový-li jest poměr mezi mužem a ženou, není dobře ženiti se.« On pak řekl jim: »Ne všichni chápají slovo to, nýbrž ti, jimž jest dáno,

Jsouť zajisté panicové, kteří učinění jsou jimi od lidí; a jsou panicové, kteří sami oddali se panictví⁴⁾ pro království nebeské. Kdo může chápati, chápej.⁵⁾

1) Různé školy židovské pojímaly nerozlučitelnost manželsví rozličně; někteří dovolovali rozluky velmi snadno, téměř z »příčiny kterékoliv«, jiní byli přísnější. Židé kladou Spasiteli léčku, čekajíce, že svou odpovědí se na každý způsob dostane do rozporu, buď se svými přísnými zásadami, anebo se zákonem Mojžíšovým, v jistých případech rozluky připouštějícím.

2) Kristus Pán uniká léčce neodpovídaje přímo na otázku, nýbrž poukazuje na božské ustanovení nerozlučitelného manželství. Slova: »Proto opustí atd.« vzata jsou z 1. kn. Mojž. 2, 24 a byla vlastně pronesena od Adama, ale z vnuknutí a zjevení Božího. Manželstvím stávají se muž a žena »jedním tělem«, t. j. jedním celkem, jedním principem plození, výchovy a posvěcování dítek; proto musí býti manželství nerozlučné.

3) Slova »leč pro cizoložství« nemohou znamenati, že mužovi možno zrušiti svazek manželský pro cizoložství ženy. Neboť Kristus Pán sám právě před chvílí prohlásil, že manželství je z vůle Boží nerozlučné; o naprosté nerozlučnosti rozuměli slova Kristova učedníci, jak z jejich otázky vidno (»není dobře ženiti se«) a učí jí jiná místa Nového Zákona (Mk. 10, 11; Lk. 16, 18; 1 Kcr. 7, 10), jakož i sv. Otcové. Z různých výkladů tohoto textu (někteří na př. měli v různých rukopisech různě podaná slova za interpolaci; jiní vykládali »leč by manželství to bylo smilstvím nebo krvesmilstvím«, tedy ne pravým manželstvím, zase jiní mysleli na výjimku pro židy učiněncu atd.) nejpřirozenější jest tento: Kdokoli pojme ženu druhého, třeba i zákonitě propuštěnou »a toro et mensa«, cizoloží, jest tedy manželský svazek naprosto nerozlučný; kdo ženu svou propustí »a toro et mensa« bez dostatečné příčiny, jest spoluvinen na jejím cizoložství, obrátí-li se ke dru-

hému; není však spoluvinen, propustil-li ji ze zákonité příčiny (a jako hlavní a nejdůležitější důvod se udává cizoložství).

4) V lat. »seipos castraverunt«, což ovšem nelze doslovně brátí, podobně jako ne slova o »vyloupnutí« oka, utnutí ruky a pod.

5) Kdo s milostí Boží pozná vznešenost a krásu panictví pro Krista, přinesíž Kristu tuto oběť.

Rozjímání 4.

1. *průprava*: *Slyš Krista Pána, jak učedníkům velebí svaté panictví a je povzbuzuje: »Kdo může chápati, chápej!«*

2. *průprava*: *Pros božského Mistra za osvícení, abys vznešené tyto pravdy dobře chápal, a za sílu, aby ses jimi řídil.*

1.*) Ze slov Krista Pána poznáváme, jak vznešený pojem o manželství má jeho zjevení a učení. Manželství je institucí božskou a v Církvi Kristově jest zároveň svátostí; jeho správa a předpisy o něm náležejí tudíž ke kompetenci církevní autority. Platné a dokonalé manželství je z vůle Boží naprosto nerozlučné. Tento zákon je dán pro dobro všeobecnosti; proto zavazuje i tehda, když se jednotlivci stává těžkým a tvrdým. Právě proto je třeba, aby věřící, chtějící zvoliti tento stav, zrale a dobře uvážili všechny jeho povinnosti. Už povinnost, o níž se tu ještě zvláště Písmo sv. zmiňuje; opustiti otce a matku a žiti zcela nové rodině, může býti někdy velmi citelnou obětí.

*) Toto rozjímání má dvě části: prvá jedná o vznešenosti a povinnostech manželství, druhá o krásě a prostředcích panictví,

a) Při vši úctě a lásce k panictví váží si Církev Kristova velmi řádného manželství jako věci svaté a božské a je přesvědčena, že na tomto vznešeném názoru o manželství a na zachovávání jeho svatosti záleží mravní řád a štěstí lidské společnosti. Tak musíme pohlízet na manželství i my a takovému pojmu o něm musíme učití věřící. Především však musíme se snažiti všemi silami, aby svatost manželství byla svědomitě zachovávána.

b) Poněvadž manželství je svátost Církve, musíme práv Církve na tuto instituci statečně hájiti a všemi prostředky pracovati, aby i od jiných byla uznávána a hájena.

c) Úkolem našim jest hájiti zvláště jednoty a nerozlučnosti manželství. Musíme se zastávati Církve proti výtce tvrdosti a rozhodně zamítati pokušení, které by i nám samým někdy mohlo přijíti, že by v některém případě mohla Církev učiniti výjimku. Zákon nerozlučnosti jest dán Bohem samým a jest dán k užítku všeobecnosti. Jako nemohou býti na př. nikdy dovoleny lež, deserce, defraudace, i kdyby v jednotlivém případě jenom s velikou obětí bylo možno hřichu se vyvarovati, tak jest tomu se zákonem nerozlučnosti.

d) Ovšem plyne z toho vážná povinnost pro kněze v duchovní správě působícího : musí věřící o těchto povinnostech důkladně poučovati a naléhati na to, aby nevcházeli v manželství leč po zralé úvaze.

e) Od těch, kdož v manželství vstupují, žádá Bůh, aby posavadní rodinu opustili a zcela se věnovali rodině nové. Tím více jest povinností apoštolského kněze, vzdáti se vši nemístné a pouze tělesné náklonnosti k rodině a podříditi lásku k vlastní krvi úplně veliké apoštolské lásce ke Kristu a k Církvi,

2. Krásnějším a vznešenějším stavem než manželství jest stav panický. Není nejmenší pochybnosti, že božský Mistr v své odpovědi učedníkům doporučuje panictví jako vyšší stupeň dokonalosti a nazývá je zvláštní milostí. A vskutku veliké jsou přednosti panictví a veliký jeho užitek jak pro vlastní život duchovní, tak pro působení apoštolské. Právě proto žádá naše západní katolická Církev tohoto stupně dokonalosti na svých kněžích. Ale ukládá jim nejen povinnost, nýbrž poskytuje jim také prostředky, aby ji mohli zachovávat, a slibuje jim hojnou odplatu; největší odměnu naznačuje Kristus sám, jest to »království nebeské«.

a) Podle Krista učí sv. Pavel, že panictví jest cennější a vznešenější než manželství. Jest to víra Církve na sněmu tridentském slavnostně prohlášená. Vzbudme v rozjímání pevnou víru v toto dogma, za našich dob tolik popírané a napadané.

b) Uvažujme o kráse a duchovním užítku panictví: jakou vznešenou obětí jest, jak nás chrání před hříchem, učí statečností, pokoře, lásce, zjednává důvěru lidu. Obnovme se pak ve své lásce a nadšení pro kněžskou čistotu.

c) Ustavičná čistota a doživotní panictví jest milost a dar. Každý to nechápe a každý necítí k tomu sílu Církve svatá, poznavši důležitost panictví pro kněze a jeho působení, předložila nám tento ideál a nabídla prostředky, jimiž jej lze chopit a uchovat. Zvolili jsme si dobrovolně kněžství a s ním — vedle jiných povinností — vzali na sebe dobrovolně i tuto povinnost. Tolíko v mimcřádném, skoro jen chimerickém případě, že by někdo při ordinaci povinnosti té nebyl znal, zákon Církve ho nezavazuje. Jestliže si někdo věc docela zrale nerozmýšlel nebo celý dosah obětí tehda neznal, tomu nezbývá

než činití to, co musí činití ten, kdo vstoupil do svatyně kněžství bez povolání : *Si non es vocatus, fac ut voceris !* Musí si panictví zamilovatí a všech prostředků užítí, aby je neporušeně zachoval.

d) Dají se uvéstí na dva: bdělost a modlitba. Varujme se příležitostí, ostříhejme svých smyslů, ctěme vroucně nejsv. Svátost, mějme dětinnou důvěru k Panně nejčistší, pak jistě pokladu kněžské čistoty neztratíme.

e) Ze všech odměn kněžského panictví myslíme hlavně na jednu, Kristem Pánem označenou, na království nebeské. Svírá-li nás trapná nejistota o věčném osudu, řekněme v důvěrné modlitbě Kristu Pánu : »Odal jsem se panictví pro království nebeské, věřím tedy pevně, že mi je dáš, o Pane !«

VI. Pán Ježíš žehná dítkám.

(Mt. 19, 13—15; Mk. 10, 13—16; Lk. 18, 15—17.)

Tehdy přinášeli k němu a podávali mu malé dítky, aby se jich dotýkal, vložil na ně ruce a se pomodlil.¹⁾ Uzřevše to učedníci domlouvali jim, kteří je k němu brali.²⁾ Ale Ježíš uviděv je, zamrzel se nad tím a povolav je k sobě řekl jim: »Nechte dítek přicházeti ke mně a nebraňte jim; neboť takových jest království Boží.³⁾ Amen pravím vám, kdo nepřijme království Božího jako dítko, nevejde do něho.«⁴⁾ A objev je vzkládal na ně ruce a žehnal jim; a odešel odtud.

1) Ježíš uzdravoval dotýkáním rukou nemocné, proto mu přinášejí také dítky, aby je vzkládáním rukou žehnal

2) Chtěli unavenému Spasiteli zjednatí pokoj, a snad měli pro něho za nedůstojné, aby se zabýval malými dětmi.

3) T. j. ani malé děti nejsou z království Božího vyloučeny, a právě ti jsou ho nejhodnější, kteří nevinností a prostotou dítky napodobují.

4) Víra Kristova a Církev jeho jsou otevřeny pokorným, upřímným, čistým duším.

Rozjímání 5.

1. *průprava: Viz Ježíše žehnajícího dítkám.*

2. *průprava: Modli se, abys lépe jeho láskyplné Srdce poznal a napodoboval.*

1. Srdce, které obejímá celý svět, které je »střed všech srdcí« a »podstatně se Slovem Božím spojené«, a které při tom dovede s něžnou láskou skláněti se k prostým, světu neznámým dítkám, obejmáti je a žehnáti jim, jest jistě srdce veliké, velikomyslné a plné vroucí apoštolské lásky. Spasitel ukazuje takovou dojemnou a neobyčejnou lásku k dětem a starost o ně také proto, aby nám ukázal, jak je mu duchovní péče o dítky a mládež vůbec milá, a aby nás ujistil svou zvláštní ochranou a zvláštním požehnáním právě při působení na mládež. Jako my jsme byli v útlém mládí ke Kristu Pánu přivedeni, tak jest nyní jedna z našich nejdůležitějších úloh, vésti dítky a mládež ke Kristu.

a) Tak veliké, šlechetné, velkomyslné, láskyplné jest Srdce božského Mistra. S jakou dětinnou důvěrou musíme se k němu v každé tísní a potřebě obracet!

b) V božském Příteli dítek máme nejenom nejkrásnější příklad, nýbrž i nejmocnějšího ochránce při práci pro mládež. Kdykoli se dostaví při tomto působení

obtíže, přednesme mu je s dětinou důvěrou, a jistě nám pomůže.

e) Vzpomeňme si, s jakou láskou přijal Spasitel nás, když nám po prvé mluvila matka o Pánu Ježíši, když jsme se po prvé z hříchů zpovídali, zvláště když jsme ho po prvé do srdce přijímali. Zachovali jsme mu vždy věrnost tehda slíbenou ?

d) Podobně máme nyní my dítky k božskému Spasiteli už v nejtělejších mládí přiváděti. Máme v jejich srdce vkládati sítě jeho božské nauky a co nejdříve vésti dítky ke stolu Páně. Jakou odpovědnost by měl kněz, který by z klamných pojmů a předsudků o prvé přijímání a z nedbalosti dětem dokonce bránil přicházeti k Ježíši !

2. Toto tajemství nás poučuje, které jsou podmínky zdárného působení na mládež, a předkládá nám některé pohnutky k němu. Musíme mít jako božský Mistr srdce vpravdě apoštolské, veliké a všeobsahující, velkomyslné, shovívavé, láskyplné a především srdce Inoucí vroucí láskou k božskému Příteli dítek. Hlavní pohnutkou má nám býti vůle Spasitelova a jeho zářivý příklad, potom také, že »takových jest království Boží«. Mládeži ještě nezkažené a plné nadšení jest království Boží zvláště otevřeno, ale právě mládež snaží se nepřítel spásy nejvíce od království Božího odvrátiti ; chceme-li svět přivést ke Kristu, musíme nejprve mládež získati pro království Boží. Máme-li tyto podmínky a pohnutky, bude naše láska k dětem a k mládeži taková, jakou si přeje Kristus Pán : nadpřirozená, silná, všeobecná, obětavá.

a) Jestliže jsme v tomto tak důležitém oboru pastorence vykonali dosud málo, nebylo v srdci našem dosti apoštolské lásky a lásky ke Kristu. Prosme ho vroucně

v tomto rozjímání, aby roznítil v srdci našem plamen své lásky a učinil srdce naše podle Srdce svého.

b) Vtiskněme si hluboko v srdce obraz Mistra žehna-
jícího dítky, vryjme si tam jeho slova: »Takových jest
království Boží«. Budeme-li pevně přesvědčeni, že se
právě láskou k mládeži a péčí o ni nejvíce božskému
Spasiteli zavděčujeme, uvědomíme-li si, že jenom získá-
ním mládeže můžeme k vítězství dopomoci věci Kri-
stově, budeme pro dítky a mládež pracovati s velkou
radostí a horlivostí.

c) Mládež ovšem namnoze nás vábí už svým přiro-
zeným zjevem, svou přítulností, živostí. Ale právě proto
třeba dbáti, aby se naše láska nezakládala pouze na při-
rozených vlastnostech, aby nebyla sentimentální, aby-
chom nelnuli k některým pro jejich zevnější vlastnosti
na újmu spravedlnosti, aby to nebylo mazlení a laskání.
Prosme a snažme se o lásku nadpřirozenou, silnou, vše-
obecnou, obětavou. Jedním z prostředků k tomu jest,
všímatí si právě těch a obětovati se pro ty, kdo nejsou
přirozeně sympatičtí, pro zanedbané a zmrzačené.

3. Slova Spasitelova: »Takových jest království
Boží« platí nejenom o dítkách, nýbrž i o těch, kdož
ctností a dobré vlastnosti dítek napodobují. Kristus Pán
to ještě určitěji vyjadřuje dodávaje: »Kdo nepřijme krá-
lovství Božího jako dítko, nevejde do něho.« Třeba nám
tedy dětinné pokory, poddajnosti, důvěry, otevřenosti,
smířlivosti, nevinnosti. Proberme v duchu jednotlivé tyto
ctnosti a zkoumejme se, v které nám třeba se obnoviti,
aby se království Boží více v našem srdci rozšířilo.

VII. Bohatý jinoch a napomenutí k apoštolské chudobě.

(Mt. 19, 16—30; Mk. 10, 17—31; Lk. 18, 18—30.)

A když vyšel na cestu, přiběhl jeden náčelník a přistoupiv pokleknul před ním a tázal se ho řka: »Mistře dobrý, co dobrého mám činiti, abych obdržel život věčný?«¹⁾

Ježíš pak řekl jemu: »Co se mne ptáš o dobrém? Proč mne nazýváš dobrým? Nikdo není dobrý leč jediný Bůh.«²⁾ Chceš-li však vejít do života, zachovávej přikázání.« Dí jemu: »Která?« A Ježíš řekl: »Přikázání znáš: Nezabiješ, nezczizolžíš, nepokradeš, nepromluvíš křivého svědectví, nebudeš podváděti, cti otce svého i matku svou a milovati budeš bližního svého jako sebe samého.«³⁾

A jinoch odpověděv jemu řekl: »Mistře, toto všechno jsem zachovával od svého mládí. Čeho se mi ještě nedostává?« Uslyšev to Ježíš pohleděl na něj a zamiloval si ho a řekl jemu: »Ještě jednoho se ti nedostává. Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej všechno, co máš a dej chudým a budeš mít poklad v nebi, a pojď a následuj mne.«⁴⁾ Ale jinoch uslyšev to zarmoutil se pro slova ta a odešel truchliv, neboť měl mnoho statků a byl bohatý velmi.⁵⁾

A Ježíš vida ho zarmoucen pohleděl kolem a řekl učedníkům svým: »Jak těžko vejdou do království Božího ti, kteří mají peníze. Amen, pravím vám: bohatec vejde těžko do království nebeského.« Učedníci pak žaslí nad slovy jeho. Ale Ježíš promluviv opět řekl jim: »Synáčkové, jak těžko jest vejít do království Božího těm, kteří doufají v peníze! A opět pravím vám: Snáze jest zajisté projít

velbloudu uchem jehly, než boháči vejíti do království Božího.«⁶⁾ Uslyševše to apoštolé, divili se tím více, řkouce k sobě vespolek: »I kdož tedy může býti spasen?« A Ježíš pohleděv na ně řekl: »U lidí jest to nemožno, ne však u Boha, neboť u Boha jest všecko možno.«⁷⁾

Tu odpověděv Petr jal se mluvíti k němu: »Hle, my jsme opustili všecko a následovali jsme tebe. Čeho se nám tedy za to dostane?« Ježíš pak odpověděv řekl jim: »Amen, pravím vám, že vy, kteří jste mne následovali, při znovuzrození,^{b)} kdy Syn člověka zasedne na stolicí velebností své, seděti budete i vy na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení israelských.⁹⁾ A není nikoho, jenž by opustil dům nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo manželku nebo dívky nebo pole pro jméno mé a pro evangelium a království Boží, aby neobdržel stokrát více: nyní v tomto věku domy a bratry i sestry a matky i dcery a pole, a to i přes pronásledování, a v budoucím věku v dědictví život věčný.¹⁰⁾ Mnozí pak první budou posledními a poslední prvními.«¹¹⁾

1) Mladý tento »náčelník« (tak nazývali se členové vysoké rady a představení synagóg; poněvadž se v dalším jmenuje jinochem, byl asi pouze představeným synagogy) zachovával bedlivě příkázání, ale cítil, že by měl konati ještě něco více.

2) Slovy těmi odmítá Spasitel jako člověk chválu sobě vzdanou obraceje ji na původce všeho dobra a podstatné Dobro, Boha, a zároveň už odpovídá na otázku náčelníkovu, neboť cesta k věčnému životu jest právě poznati nekonečnou dobrotu Boží a sloužiti věčnému Dobru. Mimo to chtěl podle sv. Otců slovy těmi Kristus jinocha nepřimo a jemně přivésti k poznání svého božství.

3) Vypočítává jen některá přikázání, ta, která určují poměr k bližnímu.

4) Zcela určitě tu Kristus Pán rozlišuje dvojí stav: cestu přikázání, zavazující všechny, a cestu evangelické dokonalosti, k níž jemně zve, ale kterou ponechává rozhodnutí jednotlivých.

5) Odešel, že lnul příliš ke svým statkům. Odešel smutný, poněvadž s jedné strany toužil po dokonalosti, s druhé však neměl síly přinésti potřebné k tomu oběti.

6) Je to rčení příslovečné, označující velikou obtíž nějaké věci. Výklady, podle nichž by velbloud znamenal provaz, nebo jehla úzkou bránu, nemají dostatečného základu. Bohatství není ovšem překážkou spásy tím, že by samo v sobě bylo hříšné, nýbrž proto, že svádí k lakomství, pozemskému smýšlení a skýtá snadný prostředek k ukájení jiných nezřízených vášní.

7) Ježíš »pohleděl« laskavě na učedníky, aby jim dodal myslí, a poučil je, že s milostí Boží lze i bohatství dobře k věčné spáse použíti.

8) Slova tato nepatří k předcházejícímu (= kteří jste mne následovali při znovuzrození, t. j. při křtu nebo založení Církve), nýbrž k následujícímu a značí obnovu všehomíra, jež nastane po vzkříšení a posledním soudu.

9) Apoštolé budou tedy zvláštním nějakým způsobem spoluusoudci Ježíšovými nad celým pokolením lidským (národ israelský se tu jmenuje jako význačná část pro celek).

10) Platí to pro všechny, kdo Bohu věrně slouží, ale zvláště pro ty, kteří si vyvolili apoštolský život pro Krista. Odměnu pro tento svět slíbenou (domy, bratři, matka atd.) třeba rozuměti v duchovním smyslu (Kristus naším bratrem, Církev nebo řehole matkou, věřící nebo spolubratři bratry, všechny domy budou nám otevřené atd.).

11) Chce-li kdo skutečně věčné odměny dosáti, musí až do konce vytrvati. Mnohý (jako Jidáš) byl mezi prvými, ale nevytrvav, stal se posledním.

Rozjímání 6.

Cesta přikázání a její hlavní překážka.

1. *průprava : Pohleďme na božského Mistra, jak s láskou pohlíží na jinocha, zachovávajícího od mládí přikázání Boží.*

2. *průprava : Modleme se za vytrvalou věrnost v zachovávání přikázání.*

1. Základem křesťanského, ale i dokonalého života a nezbytnou podmínkou k dosažení věčného cíle jest věrné zachovávání přikázání. Tuto podmínku klade Bůh všem, i pohanům, v jejichž nitru jsou přikázání přirozeným zákonem vepsána; tím více ovšem žádá bedlivé plnění přikázání od křesťanů a od svých sluhů, kněží. Žítí po celý život od prvního okamžiku podle přikázání jest věc krásná a veliká; proto si Spasitel tohoto jinocha zamiloval a s láskou naň pohlédl, když mu vyznal, že od dětství stále zachovával přikázání. K nejdůležitějším přikázáním patří zákon lásky k bližnímu a proto jej Kristus Pán zvláště uvádí. Mocnou pohnutkou, plnit přikázání Boží, jest neskončená jeho dobrota. Zahrnul nás nesčíslnými dobrodiními a sama přikázání nejsou než výraz nepochopitelné jeho dobroty. Jimi nás chrání od zlého, zachováváním jich stále více se přibližujeme a připodobňujeme věčnému Dobru, v němž máme jednou na věky za svou věrnost spočinouti.

a) Mluvíme a uvažujeme často o povinnostech stavu kněžského, o kněžské dokonalosti. Nezapomínejme, že i pro nás na prvním místě stojí přikázání Boží. Probírejte v meditaci jednotlivá přikázání, zvláště čtvrté, sedmé a osmé, a ptejte se, jak je plníme. Musili bychom se zastydět, kdybychom zachovávali zevnější předpisy, ale při tom nedbali přikázání, jež i pohana zavazují.

b) Můžeme i my upřímně Spasiteli vyznati: »Toto všechno jsem zachovával od svého mládí?« Zasloužili bychom i my takový milý a laskavý jeho pohled? Jestliže ano, poděkujme Kristu Pánu za vzácnou milost, ne-li, litujme minulosti a buďme aspoň nyní věrní.

c) Předním a základním přikázáním jest zákon lásky k bližnímu. Zachovává zákon tento kněz, v jehož srdci jest hořkost, snad i nenávisť proti vlastnímu spolu-
bratru?

d) Snažme se s milostí Boží proniknouti tajemství podstatné a neskončené dobroty Boží. Čím lépe poznáme věčné dobro, tím lehčí nám budou přikázání jeho, která z nekonečného Dobra vycházejí a k němu vedou.

2. Zdálo by se, že statky pozemské a bohatství jsou právě nejlepšími prostředky k věrné službě Boží; vždyť lze bohatému tolik dobrého pro Boha a bližního vykonati! Ale Kristus, Pravda věčná, nám jasně a rozhodně hlásá, že se právě bohatství stává pro mnohé nebezpečným úskalím a že nezřízená touha po statcích pozemských je jedna z největších překážek, zachovávatí přikázání Boží. Jedni jsou svou povahou nakloněni k pýše, druhí k smyslnosti, ale touha po majetku se snadno vlcudí do každého srdce. A tam, kde je tato vášeň, snadno vplíží se i jiné, zejména rozmařilost a pýcha; bohatství pak skýtá snadné prostředky k ukojení všech nezřízených náklonností. Také žádná jiná vášeň neskrývá se tak snadno pod rouškou dobra jako právě tato. A kam nevnikne nezřízená touha tato sama, tam se objevují často vášně jí podobné: pozemské a světské smýšlení, pohodlnost, nedostatek obětavosti.

a) Nepřizpůsobujeme se příliš zásadám světa a nepovažujeme bohatství a statky pozemské za veliké štěstí? Pak musíme svůj názor opravití a znovu se pře-

svědčítí o pravdě, kterou Spasitel s takovým důrazem hlásá.

b) Nebo nejsme ani prostí nezřízené této vášně? Uvažujme její nebezpečí a smutné následky; především se vážně zamysleme nad slovy Krista Pána: Pravím vám, snáze jest zajisté projítí velbloudu uchem jehly atd.

c) Že se musíme staratí o budoucnost, že penězi lze mnoho dobrého působiti? Uvažujme dobře, nejsou-li to jen výmluvy, abychom zakryli svou vášeň!

d) Nenalézáme-li v srdci této vášně, ptejme se, zdali tam není příliš pozemské a světské smýšlení, zdali nejsme příliš pohodlní a nevyhýbáme-li se obětem.

3. Jestliže jest bohatství překážkou, plnění přikázání, překáží tím více dokonalému životu a zvláště dokonalému apoštolátu. Nejsm snad z těch, kteří proto nějaké milosti nepoužili, k nějakému většímu dílu se neodhodlali, že se nedovedli zřítí nějaké pozemské věci, jejíž oběť Kristus Pán na nich žádal?

Rozjímání 7.

Cesta evangelické dokonalosti.

1. průprava: Viz jinocha, jak s důvěrou ke Kristu Pánu pohlíží a táže se: »Mistře, co mám činiti?«

2. průprava: Pros za milost, abys ochotně následoval hlasu Božího.

1. Kristus Pán zamiloval si jinocha, který od malička zachovával svědomitě přikázání Boží, a s láskou naň pohlédl. Duši, která kráčí věrně a vytrvale cestou přikázání, projevuje božský Mistr zvláštní lásku. Někdy na ni pohlédne pohledem takové lásky anebo k ní promluví milým hlasem milosti, že se duše cítí puze

k větší dokonalosti a k větší lásce Boží, než jest dokonalost a láska, jež žádá obyčejná cesta přikázání. Prvním znakem takového povolání jest, že duše stále cítí, jako by jí něco chybělo, jakoby měla konati něco více. Je to pouze pokyn, neboť Bůh v té věci nenutí a nic nepřikazuje. Jako nestvořil světa, jenž by byl ze všech možných světů nejlepší, tak nepřikazuje všem lidem, jíti cestou evangelické dokonalosti. Pobízí jenom jemně: »Si vis perfectus esse«, a ponechává vše naší velkodušnosti.

a) Jest tedy věrné zachovávání přikázání nejenom nutným prostředkem spásy, nýbrž také nejlepší přípravou na větší a vznešenější dary a milosti Boží. Kráčeje vytrvale cestou přikázání a staneme se hodnými větších milostí, snad i povolání k životu evangelické dokonalosti, zalíbí-li se tak nekonečné Boží velebnosti.

b) Pohlédne-li někdy Spasitel na nás pohledem zvláštní lásky, promluví-li k nám svou milostí, vrací-li se nám stále myšlenka, že bychom měli pro něho něco více činiti, neodmítejme těchto projevů jeho milosti.

c) Ovšem jsou to jen jemné pokyny. Ale právě tu máme ukázati velkomyslnost. Jak se nám líbí taková velkodušnost u jiných a kolik velikého se jí na světě vykonalo! Rozhodněme se tedy velkodušně k jakékoliv oběti pro Krista; nedostává-li se nám této velkomyslnosti, prosme za ni vroucně božského Místra.

2. Toto tajemství nás poučuje názorně, co jest třeba činiti tomu, jenž cítí povolání k evangelické dokonalosti. Má jíti k Ježíši, má prositi ve vroucí modlitbě za osvícení a sílu, má věc předložiti duchovnímu vůdci a pokorně se ptáti: »Co dobrého mám činiti?« Když povolání je vyjasněno, musí bez odkladu a rozhodně uvéstí v skutek slova Kristova: »Jdi, prodej všecko, co máš, dej chudým, a pojď a následuj mne.« Není jiné cesty

k této dokonalosti než vzdání se pozemských statků a přetrhání svazky krve. Ale právě tato oběť odstraňuje mnohé, že smutně od Krista, zvoucího k dokonalosti, odcházejí.

a) Jest tu zcela určitě vytyčena cesta, kterou musí jíti ten, jenž taková povolání v sobě pozoruje. Musí se mnoho a vroucně modlití, musí se se zkušeným duchovním vůdcem poraditi a pak se řídití jeho radou.

b) Pak přijde velkodušná oběť: »Vade et vende, veni et sequere.« Kolik dobrého tato tvůrčí slova způsobila, kolik duší ke Kristu blíže přivedla, jak dovedla pozměniti celé kraje! Ale jak mnozí také jenom proto odmítli hlas Boží, poněvadž neměli síly, přinéstí tuto oběť. Odčůjme se stále více od věcí a osob tohoto světa, aby nám přílišná náklonnost k nim nebyla překážkou dokonalosti.

3. Kristus Pán líčí v nádherné své řeči o nebezpečí bohatství a o velikosti povolání k evangelické dokonalosti také odměnu tohoto povolání. Bohatý jinoch nenásledoval hlasu Pána Ježíše. Čeho tím získal a co ztratil? Mohl sice několik let života užívatí svého jmění, které mu jistě působilo také starosti. Snad utrpěl už za života mnohou ztrátu, jistě musil opustiti všecko při smrti. Radující dědicové se o vše rozdělili, jeho jméno a jeho sláva zanikly, po jeho bohatství dávno není památky. Poněvadž Spasitel hned po odchodu jinochové poučuje učedníky, jak těžko jest bohatci dojíti spasv, myslí někteří, že jinoch ten snad ani nebyl spasen. Kdyby byl volání Kristova uposlechl, bylo by se na něm vyplnilo příslibení: Stokrát více obdrží v tomto věku a v budoucím v dědictví život věčný. Jméno jeho bylo by zlatým písmem zapsáno v seznamu apoštolů, za vše, co

by byl opustil, dostal by už zde v Církvi stonásobnou náhradu, v nebi by obdržel vysoký stupeň slávy.

a) Tak jest to s knězem, který odmítl hlas Boží. Může podržeti nějaký čas své statky a věnovati se svým příbuzným; při smrti musí všecko opustiti. Často se příbuzní ještě před očima umírajícího kněze dělí o jeho dědictví.

b) Jak podivuhodně se naopak ukazuje laskavá prozřetelnost Boží těm, kteří pro Krista všecko opustili! Plní se na nich doslovně příslibení Kristovo: stokrát více obdrží.

c) Někdy se skutečně stává, že ten, který neposlechne hlasu Božího, volajícího k vyšší dokonalosti, nemá potom ani síly, přinášeti oběti k spáse nutné. Je to nová pohnutka, abychom každé milosti Boží ochotně následovali.

VIII. Podobenství o dělnících na vinici.

(Mt. 20, 1—16.)

»Podobno jest totiž království nebeské člověku hospodáři, který vyšel na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou.¹⁾ Smluviv pak s dělníky denár na den, poslal je na vinici svou. A vyšed okolo třetí hodiny, uzřel jiné, ani stojí na trhu zahálejíce. I řekl jim: Jdětež i vy na vinici mou, a co bude spravedливо, dám vám. A šli. Opět však vyšel o šesté i deváté hodině, a učinil taktéž. Ale vyšed o hodině jedenácté, nalezl jiné ani stojí. I řekl jim: Proč tu stojíte, celý den zahálejíce? Řkou jemu: Nikdo nás nenajal. Dí jim: Jdětež i vy na vinici mou.«²⁾

»A kdž byl večer, řekl pán vinice svému správci: Zavolej dělníky a dej jim mzdu, počna od posledních až do prvních. Přišedše tedy ti, kteří nastoupili o jedenácté hodině, obdrželi každý po jednom denáru. Přišedše pak i první, domnívali se, že obdrží více; dostali však i oni po jednom denáru. A dostavše reptali proti hospodáři řkouce: Tito poslední pracovali jedinou hodinu, a učinil jsi je rovnými nám, kteří jsme nesli břímě dne i horka. Ale on odpověděv jednomu z nich pravil: Příteli, nečiním tobě křivdy; zdali jsi nesmluvil se mnou jednoho denáru? Vezmi, co jest tvoje a odejdi. Chci však také tomuto poslednímu dáti jako tobě. Nebo snad nesmím učiniti, co chci? Či oko tvé jest zlé, že já dobrý jsem?³⁾ Tak budou poslední prvními a první posledními.⁴⁾ neboť mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.«⁵⁾

1) Podobenství vysvětluje slova, jimiž končí předešlá perikopa (»Mnozí pak první atd.«). Hospodář jest Bůh, dělníci jsou ti, které volá k pravé víře nebo k Církvi a k věčnému životu, večer dne jest doba soudu a odplaty. Jednotlivosti se vykládají různě: někteří mysleli, že Spasitel mluví o židech a o pohanských národech, jiní že chce hlavně napomenouti fariseje a pod. Nejlépe se podobenství vykládá v ten smysl, že Bůh lidi v různém období jejich života volá k víře nebo k pokání, mnohé v mládí, jiné v pozdějším věku, některé až v posledním okamžiku. Nezáleží na tom, kdy kdo byl povolán a jak dlouho pracoval, podstatná odměna jest pro všechny tatáž, blažené patření. Stupeň blaženosti je podle velikosti zásluh, ale zásluha je hlavně dílem milosti Boží, kterou Bůh úplně dobrovolně rozdává.

2) Dělníci stávali na náměstích nabízejíce se k práci, jejich denní mzda bývala denár (asi 0·75 fr. předváleč-

ných). Práce se počínala o šesté hodině ranní a končila o šesti večer. Hodina třetí je naše devátá atd., takže hodina jedenáctá je naše pátá večer.

3) Židé nazývali člověka zlého, zvláště lakomého a závistivého, člověkem »zlého oka«.

4) Ti, kteří byli v poslední hodině povoláni a dostávají tutéž odměnu jako druzí, stávají se tak prvními a naopak.

5) Tato slova scházejí v mnohých rukopisech. V jiných se však nalézají. Hodí se do kontextu, poněvadž vykládají slova předcházející. Velmi mnoho jest těch, kteří obdrželi mimořádné milosti; ale někteří, používajíce milosti lépe, třebaš byli vyvolením poslednější, stávají se zásluhou prvnějšími.

Rozjímání 8.

1. průprava: Viz božského Hospodáře, jak znovu a znovu vychází a volá dělníky na vinici.

2. průprava: Pros, abys věčnému Hospodáři věrně sloužil a mnoho jiných na jeho vinici přivedl.

1. Jsme povoláni za dělníky na vinici Boží, nejprve tak jako všichni ostatní lidé: máme sloužit věrně Bohu svědomitým zachováváním příkázání a bedlivým plněním povinností svého stavu. Obnovme se v této věrnosti uvažující, jaký jest ten Pán, jemuž sloužíme, jak lehká a krásná je služba, jak štědře nás Bůh v ní svou milostí podporuje. Jestliže jsme posud volání božského Hospodáře neposlechli anebo jenom nedbale proň pracovali, služme mu nyní s největší horlivostí; neboť pro mnohého z nás odbíjí už hodina jedenáctá.

a) Pán této vinice jest nanejvýše spravedlivý, ani nejmenší služby nenechá bez odměny, jest Pánem plným milosrdenství, který ochotně odpouští každé provinění,

Pánem nejlaskavějším, který i nejmenšího ze svých dělníků miluje opravdovou otcovskou a přátelskou láskou. Kdo by nechtěl ochotně a vytrvale takovému Pánu sloužit ?

b) A jak snadná a příjemná jest tato služba ! Vyžaduje ovšem přemáhání a obětí ; ale kolik útěchy skýtá už zde na zemi vědomí vykonané povinnosti ! Pán Bůh chce a pravidelně nás k tomu svou prozřetelností vede, abychom mu sloužili v tom stavu a povolání, které souhlasí s našimi náklonnostmi ; a tak sloužice Bohu vyhovujeme zároveň svým sklonům a přáním.

c) Síly naše jsou ovšem slabé a oběť Bohem žádaná je někdy těžká, ale Bůh nám slíbil milost a dává jí v míře nejhojnější.

d) Blažen ten, kdo z nás byl už v ranní hodině svého života povolán a v službě Boží věrným zůstal ! Z hloubi srdce děkuj Bohu za velikou milost. Ale snad musím doznati, že jsem posud volání Božího ochotně neposlechl nebo jenom nedbale sloužil. Chci aspoň nyní, snad už blízko k hodině dvanácté, všech milostí svědomitě použití.

2. Pro nás kněze má podobenství ještě jiný význam. Jsme sami hospodáři vinice a máme jiným ukazovati cestu pravé víry, otvírati zdroje milosti Boží a vésti je k věrné službě Boží. Musíme duše vyhledávat, musíme znovu a znovu vycházet a duše Krista neznající nebo mu cizí aspoň v poslední, dvanácté jejich hodině, k božskému Mistru přiváděti. Ale naši péči má býti, aby co nejvíce duší hned z rána, v útlém mládí, Bohu se oddávalo a aby mu věrny zůstávaly.

a) Jak veliká a nádherná jest tato vinice, jejímiž strážci a hospodáři nás božský Spasitel učinil ! Kdo by nechtěl s radostí a horlivostí na ní pracovati ! A nesmí-

me omezeně mysletí jen na ten kus vinice, kterou spravujeme; vinice Boží obejímá celý svět a všem duším mají sloužiti naše láska, modlitba, oběti.

b) Vyhledávám sám duše, abych je zachraňoval, vycházím každého dne, ba každé hodiny, abych je pro Krista získával? Nebo snad čekám nečinně, až přijdou samy a tím se stávám spoluvínen záhuby mnohých?

c) Zdaž jsem nepoznal často divy milosrdenství Božího, kdykoliv jsem vyšel hledat duše? Nezakusil jsem, jak veliká je to útěcha moci smířiti hříšníka ještě ve dvanácté hodině s Bohem?

d) Nemůže však býti úmyslem Božím, aby lidé jeho lásku poznávali teprve na smrtelném loži. Jest mou vážnou povinností, zasévatí už v útlá srdce dětí a v mladé duše símě víry a milosti tak hluboko, aby tam trvaly po celý život.

3. Kdokoliv vytrvá až do konce věrně v službě Boží, obdrží za odměnu věčnou blaženost v patření na nekonečnou Bytost Boží. Nezáleží na tom, kdy byl povolán, jaké byly jeho přirozené vlohy, jaké jeho úspěchy na venek, jak dlouho žil a pracoval. Má ovšem věčná blaženost stupně podle různosti zásluh. Ale stupeň zásluhy nezávisí na délce života a doby, již jsme Pánu sloužili, nýbrž na větší horlivosti, hlavně na milosti Boží, která jest úplně nezaslouženým a dobrovolným darem Božím.

a) Podívujme se neskončeně moudré prozřetelnosti Boží v rozdávání milostí a povolávání lidí k věčné spáse, ale varujme se velmi, závidět druhým jejich milostí nebo reptat proti Bohu.

b) Nikdy si nezakládejme na svých dobrých skutcích a na tom, že už dlouho Bohu věrně sloužíme. Tím méně ovšem smíme se vynášeti pro své přirozené vlohy

a zevnější úspěchy. Mnohý, který byl v poslední hodině povolán, může dosáhnouti větší blaženosti než my.

c) Neztrácejme však ani myslí, jestliže jsme posud poslouchali volání Božího nedbale. Ještě jest čas, ještě můžeme veliké svatosti dosíci, budeme-li aspoň nyní horliví.

IX. Pán Ježíš předpovídá po třetí své umučení.

(Mt. 20, 17—19; Mk. 10, 32—34; Lk. 18, 31—34.)

A byli pak na cestě do Jerusaléma, a Ježíš předcházel je, takže se divili a jdouce za ním báli se.¹⁾ A pojal opět dvanácte učedníků v soukromí a počal jim říkatí, co se mu přihodí; a řekl jim: »Aj, vystupujeme do Jerusaléma,²⁾ a dokoná se všechno, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka: bude vydán velekněžím a zákoníkům a ti odsoudí ho na smrt, a vydají ho pohanům. A budou se mu posmívati a bičovati a na něj plivati. A když jej zbičují, zabijí ho; ale třetího dne vstane z mrtvých.«³⁾ Oni však nesrozuměli z toho ničemu, a bylo to slovo skryto před nimi, a nepoznali, co bylo řečeno.⁴⁾

1) Předvídali, že nepřátelé připravují v Jerusalémě Spasiteli léčky. Kristus Pán je odhodlaně předchází, aby jim dodal myslí; oni se diví jeho neohroženosti.

2) Pro vyšší polohu Jerusaléma se pravidelně užívalo slova »vystupovati« do Jerusaléma.

3) Už dvakrát předpověděl Kristus Pán své utrpení: po vyznání Petrově a příslibení primátu, poté po svém proměnění. Čím více se blíží doba utrpení, tím jasněji o něm mluví, aby učedníky na ně připravil a ukázal, že jde na smrt úplně dobrovolně. Říká to jen učedníkům

v soukromí, oni měli být později zvláštními svědky jeho umučení.

4) Nemohli si představit, že by zaslíbený Mesiáš měl trpět. Později však slovům Kristovým porozuměli; proto předpovědění toto nebylo bezúčelné.

Poznámka: K této perikopě lze použiti rozjímání 7. ze svazku předešlého.

X. Kristus Pán odmítá prosbu synů Zebedeových a učí pokoře.

(Mt. 20, 20—28; Mk. 10, 35—45.)

Tu přistoupili k němu synové Zebedeovi, Jakub a Jan a matka jejich, která padnuvši k nohám jeho prosila ho za něco.¹⁾ On pak řekl jí: »Co chcete, abych vám učinil?« Dí jemu: »Řekni, aby tito dva synové moji seděli v tvém království²⁾ jeden na pravici a jeden na levici tvé.« Ale Ježíš odpovéděv jim řekl: »Nevíte, zač prosíte. Můžete-liž pít kalich, který já budu pít, anebo pokřtěni býti křtem, kterým já jsem křtěn?«³⁾ A oni řekli jemu: »Můžeme.«⁴⁾ Ježíš pak řekl jim: »Kalich můj, který já piji, sice pítí budete, a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni;⁵⁾ avšak seděti na pravici nebo na levici mé, není mou věcí dáti vám, nýbrž těm, jimž jest připraveno od Otce mého.«⁶⁾

A uslyševše to deset ostatních počali se mrzeti na ty dva bratry, Jakuba a Jana.⁷⁾ Ale Ježíš zavolav je k sobě řekl jim: »Víte, že ti, kteří se uznávají za knížata národů, panují nad nimi, a že velmoži jejich provádějí nad nimi svou moc. Ale tak to nebude mezi vámi; nýbrž kdo chce stát se mezi

vámi větším, budiž služebníkem vašim, a kdo chce být mezi vámi prvním, sluhou všech.⁸⁾ Neboť ani Syn člověka nepřišel, aby se mu sloužilo, nýbrž aby sloužil a dal život svůj na vykoupení za mnohé.«⁹⁾

1) Matka (Salome) prosila jménem synů, proto mohl Mk. napsati, že synové prosili. Neodvažujíc se hned prosbu za povýšení synů předložiti, prosí nejprve jen všeobecně.

2) Představuje si království Kristovo jako pozemskou říši a žádá, aby se v ní dostalo synům předních úřadů.

3) Na východě určoval otec rodiny při jídle jednotlivým údům rodiny jejich kalich nebo podíl vína a podobně hostitel při hostině; znamená tedy metaforicky slovo kalich tolik co úděl. Křest, při němž býval člověk úplně ponořen do vody, je obrazem utrpení.

4) Plni touhy, aby prosba jejich byla vyplněna, slibují hned, že chtějí s Kristem trpěti, ani nerozvažujíce, budou-li mít k tomu síly.

5) Pán Ježíš předpovídá mučednickou smrt Jakubovu a mučeníctví sv. Jana, jenž byl uvržen do vřícího oleje.

6) Kristus Pán, který jindy často prohlásil svou soupodstatnost a stejnou moc s Otcem (srv. Jan 10, 30; Jan 17, 10; Lk. 20, 44), nechce říci, že by nemohl synům Zebedevým udělit čestná místa v svém království; ale učí, že stupně slávy nelze rozdávat po libosti a na puché přání, nýbrž že se všechno děje podle úradků věčné prozřetelnosti a božského předurčení; prozřetelnost a předurčení se však přivlastňují Bohu Oci.

7) Poněvadž sami ještě byli ctižádostiví a toužili po prvních místech.

8) »Panovatic«, »moc prováděti« znamená, jak vidno z řeckého originálu, tolik co vládnouti tvrdě, zneužívatí moci. Kristus Pán vytýká tu rozdíl mezi pohanskými panovněky a autoritou v svém království. Hodnostáři Církvě

Kristovy mají vládnouti mírně a laskavě a sloužiti jenom dobru svých poddaných.

9) Kristus umřel ovšem za všechny, ale ne všickni si přivlastňují ovoce jeho utrpení a smrti.

Rozjímání 9.

1. *průprava* : Představme si matku Jakubovu, klečící u nohou Spasitelových, a Krista Pána, jak laskavě, ale vážně na ni a její syny pohlíží.

2. *průprava* : *Prosme za velkomyslnost ve službě Boží.*

1. Kdo si při pohledu na Salome nevzpomněl na mnohou křesťanskou matku, která touží, aby se syn stal knězem, a raduje se, když kněžství dosáhl, ale myslí při tom snad více na čest a jistý blahobyt s tím stavem spojené? Můžeme myslet také na příbuzné knězovy, kteří pozemským smýšlením a snažením připravují příbuzného kněze o autoritu nebo mu působí nemístným naléháním nesnáze. Mnohý kněz sám neměl při volbě povolání a nemá při svém působení úplně čistého úmyslu a dává se vésti zistností nebo ctižádostí. Svatou ctižádostí, touhu, pokračovat stále ve ctnosti a co nejvíce působit pro Krista a Církev, Kristus Pán nezakazuje, nýbrž přeje si jí velmi u kněze.

a) Máme nějaké podobné obtíže s příbuznými? Snášejme odevzdaně tento kněžský kříž, ale bedlivě se snažme, abychom nepovolovali a zachovali si apoštolskou svobodu.

b) Volití stav duchovní jen z pozemských pohnutek patří k největším hříchům. Kdo se tak provinil, tomu nezbyvá než vzbuditi pravý úmysl podle rady : »si non es vocatus, fac ut voceris«. Snad se i u nás k pravému a upřímnému úmyslu přiměšoval nějaký vedlejší, po-

zemský úmysl? Napravme takový nedostatek tím, že budeme nyní zcela nezištně hledati jediné slávy Boží.

c) Nejlepším prostředkem proti cizádosti jest, naplniti srdce touhou po pravé cti, po duchovním pokroku, po hojné apoštolské práci. Nechtějme náležitosti k těm, kteří se spokojují tím, co je absolutně potřebné, a v každém větším rozmachu vidí výstřednost. Následujme hlasu milosti, když nás pobízí k větší dokonalosti a přemýšlejme stále, jak bychom mohli více pro spásu duší vykonati.

2. Salome patřila k zbožným ženám, které přísluhovaly Kristu Pánu a apoštolům a svým jméním přispívaly k jejich výživě. Vděčnost tu kázala jistou šetrnost. Přes to však božský Mistr nemístnou prosbu odmítá. Čini to rozhodně, ale zároveň s takovou obezřetností a láskou, že nemohla býti uražena. Spasitel používá této příležitosti, aby matku učedníků a je samé poučil, že čestná místa a stupně slávy v jeho království nelze rozdělovati libovolně a po přání jednoho každého, ano že ani osobní zásluhy nejsou hlavní a výlučnou příčinou, nýbrž že poslední důvod je ve věčném úradku a předurčení Božím. Jasně pak naznačuje nejdůležitější podmínku, aby kdo mohl dosáhnouti cti a slávy v jeho království: třeba píti jeho kalich a býti křtěn jeho křtem.

a) I nám jest někdy třeba odmítnouti prosbu osob nám blízkých, anebo těch, jimž jsme povinni vděčností. Čiňme to s podobnou rozhodností, ale také s podobnou láskou jako božský Spasitel.

b) Uvažujme při slovech Krista Pána: »není mou věcí dáti vám, nýbrž těm, kterým jest připraveno od Otce mého« o tajemství předurčení. Víme ovšem, že Bůh chce spásu všech lidí a že všem dává dostatečné milosti, víme, že nikdo nezahyne leč vlastní vinou, ale

věříme též, že spása naše v poslední příčině závisí na věčném úradku Božího předurčení. Klanějme se nepochopitelnému tomuto tajemství a obnovme se v hluboké pokoře.

c) Vzdycháme snad těžce pod břemenem prací a obtíží svého stavu, nebo reptáme dokonce nad svými kříži? Což jsme se nevolili vstupem do svatyně kněžství píti z kalicha Páně a býti křtěnu jeho křtem?

3. Kristus Pán, který sám ustanovil v své Církvi autoritu, nepraví, že nebude zde na zemi v jeho království čestných míst a úradů. Ale velmi klade na srdce apoštolům a jejich nástupcům, že mají vládnouti v pokoře a lásce a pokládati se za služebníky všech.

a) Jak si počínám k svým věřícím, jak k podřízeným kněžím? Nejsm tvrdý, pánovitý? To by neznamenal napodobovati příklad božského Mistra a šetřiti vážného jeho napomenutí.

b) Jenom tehda budu skutečně vlásti v duchu Kristově, přesvědčím-li se pevně, že nesmím ani v nejmenším hledati své cti a slávy, nýbrž pouze a jedině sloužiti těm, které jménem Božím mám řídit.

XI. Kristus Pán uzdravuje slepce u Jericha.¹⁾

(Lk. 18, 35—43.)

Stalo se pak, když se přibližoval k Jerichu, slepec jeden seděl podle cesty a žebрал.²⁾ A uslyšev zástup mimo jíti, tázal se, co to jest. A řekli mu, že Ježíš Nazaretský jde tudy. I zvolal řka: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A ti, kteří šli napřed, domlouvali mu, aby mlčel. Ale on mnohem více křičel: »Synu Davidův,³⁾ smiluj se nade mnou!«

I zastavil se Ježíš a kázal, aby ho k němu přivedli. A když se přiblížil, otázal se ho řka: »Co chceš, abych ti učinil?« On pak řekl: »Pane, ať vidím.« I řekl mu Ježíš: »Prohlédni; víra tvá tě uzdravila.« A ihned prohlédl a šel za ním velebě Boha. A veškeren lid užřev to vzdal chválu Bohu.

1) Poněvadž toto vypravování Lukášovo o uzdravení slepce při příchodu Ježíšově do Jericha je velmi podobno tomu, co píše Mk. o jednom, Mt. o dvou slepcích, uzdravených od Krista Pána v Jerichu (viz odst. XIV. této evangelijní harmonie), domnívají se mnozí, že se tu jedná o tutéž událost. Věc vysvětlují tak, že jeden ze slepců prosil za uzdravení, když Kristus Pán do Jericha vcházel, že však Spasitel oba slepce uzdravil teprve při svém odchodu. Jiní mají zato, že to byly dva rozdílné zázraky, a toho mínění se tu přidržujeme.

2) Podobně jako na našich poutních místech stávali i v Palestině chudšasové a mrzáci na cestách vedoucích do Jerusaléma a prosívali poutníky, ubírající se na slavnost velikonoční, za almužnu.

3) Těmi slovy uznává slepec Kristovo mesiášství.

Poznámka: Pro rozjímání spojíme toto vypravování s vypravováním o uzdravení dvou slepců na cestě z Jericha. (Odst. XIV., rozj. 11.)

XII. Pán Ježíš v domě Zacheově.

(Lk. 19, 1—10.)

A vešed ubíral se skrze Jericho.¹⁾ A hle, byl tu muž, jménem Zacheus, a ten byl vrchním nad celníky,²⁾ a byl velmi bohat. A snažil se uvidět Ježíše, který to jest, ale nemohl pro zástup mnohý, neboť byl postavy malý. Běžel tedy napřed a vystoupil na

strom planého fíku,³⁾ aby ho uviděl; neboť tudy měl jít. A když Ježíš přišel k tomu místu, pohleděv vzhůru spatřil jej a řekl k němu: »Zachee, sestup spěšně dolů, neboť musím dnes v domě tvém zůstatí.⁴⁾ I sestoupil spěšně a přijal ho s radostí. A všichni vidouce to, reptali řkouce: »K člověku hříšnému zavítal.«⁵⁾ Zacheus však přistoupiv řekl k Pánu: »Aj polovici majetku svého, Pane, dávám chudým, a oklamal-li jsem koho v čem,⁶⁾ navrátím čtvernásobně.« A Ježíš řekl jemu: »Dnes stalo se spasení domu tomuto, neboť i on jest syn Abrahámův.⁷⁾ Vždyť Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.«

1) Podle některých bylo to ještě před Jerichem, poněvadž by v úzkých ulicích města nemohl fíkový strom růstí.

2) Kterému bylo svěčeno vybírání daní v celém městě, slynoucím čilým obchodem, nebo i v celé krajině.

3) »Sycomorus« (*συκομορέα*) je strom fíku podobný, v údolí jordánském hojně se vyskytující, širokých, skoro vodorovných větví a výšky až 14 nebo 15 metrů.

4) Kristus Pán poznává Zachea svou vševědoudností, slovy »musím« vyjadřuje vroucí touhu ukázat mu své milosrdenství.

5) Celníci byli všeobecně pokládáni za hříšníky.

6) Zacheus nebyl si vědom žádného podvodu, ale nebyl si jist, zdali snad při tolika sumách jeho rukama prošlých nevědomky někomu škodu nezpůsobil.

7) Spasitel těmito slovy nemíní víru nebo spravedlnost Zacheovu, nýbrž naráží na jeho židovský původ, jež prozrazuje už jméno (= Zakkai, spravedlivý). Jako syn národa israelského má Zacheus zvláštní nárok na spásu mesiánskou; přišelť Kristus především spasit národ vyvolený.

Rozjímání 10.

1. *průprava* : Představme si v duchu milou a rozkošnou scénu : Zachea na stromě, jak vyhlíží toužebně po Spasiteli, a božského Mistra, jak s láskou vzhlíží k němu.

2. *průprava* : Vyprosme si milost, abychom napodobovali velkodušnost Zacheovu, ale ještě více velkomyslné Srdce Páně.

1. Zacheus byl podle všeho i dříve poctivým mužem a svědomitým úředníkem. Nyní při svém dokonalém obrácení a omilostnění ukazuje zvláště mnohé šlechetné vlastnosti. Může nám být příkladem, jak máme Ježíše hledati a jakým způsobem si nejlépe zjednáme jeho milosti. Dojemná jest jeho touha, spatřit a poznat Ježíše. Je pokorný a sv. Otcové vidí už v jeho malé postavě symbol vnitřní pokory. Rozhodně se chápe vhodného prostředku : vylézá na strom, aby Krista Pána uviděl, nestaraje se, co tomu řeknou lidé. S velikou radostí přijímá Spasitele do svého domu a několikanásobně chce nahraditi všecku křivdu, již se nevědomky dopustil.

a) První podmínkou nadpřirozeného a zvláště dokonalého duchovního života jest vroucí touha, Krista Pána stále lépe poznávati a s ním se stále užeji spojovat. Obnovme se v rozjímání v této touze, ale obnovujme se v ní často v modlitbách a zvláště před sv. přijímáním.

b) Není snad příčina malého prospěchu v tom, že nejsme dosti »postavy malé«, že chceme býti velikými před světem, že přeceňujeme své dobré vlastnosti, přisuzujeme své zásluhy a dobré skutky sobě a ne na prvním místě Bohu, že toužíme po poctách a vyznamenáních ?

c) Často snad neodvažujeme se z ohledu na lidi, použiti v duchovní správě nebo i ve vlastním duchovním životě prostředků, které by vedly jistě k cíli,

d) Přijímejme Krista Pána do svého příbytku se stejnou radostí jako Zacheus, kdykoli buď svou milostí k nám zavítá, nebo v nejsv. Svátosti se s námi spojuje.

e) Ovšem musíme i my mítí rozhodnou vůli, napravití každou nespravedlivost, již jsme se, třebaš jenom z nepozornosti a lehkomyšlnosti, dopustili.

2. Pohledme nyní na milé a laskavé Srdce božského Spasitele. Jest to srdce vševědoucí : nejenom ví o Zacheovi a volá ho jménem, nýbrž zná i skrytou touhu jeho duše. Jest to srdce plné horoucí lásky a má takovou touhu ukázat a sdělovat tuto lásku všem hledajícím je, že praví : »Musím v domě tvém zůstatí.« Jest to srdce nanejvýš štědré a velkomyslné : jen spatřit Ježíše chtěl Zacheus, a Kristus Pán ho zahrnuje svými milostmi. Jak se odráží od tohoto zářícího obrazu Srdce Ježíšova jako temný stín nelaskavost a nízká povaha lidu, který bezdůvodně Zachea posuzuje a odsuzuje jako hříšníka !

a) Srdce Ježíšovo zná také moje nejtajnější myšlenky a touhy. S jakou důvěrou musím se k němu obracetí v každé tísni, ale jak bedlivě musím se chránití každého hnutí, které se mu nelíbí !

b) Spasitel hoří touhou, aby mohl v srdci našem zůstávat a aby stále úžeji se s námi spojoval. Jest to tedy jen mou vinou, jestliže jsem stále ještě dalek od Krista a jestliže málo zakouším jeho milosti a lásky.

c) Nezakusil jsem už také já často velkodušnosti Srdce Ježíšova ? Nepřekonal svou štědrostí často všecky moje touhy a naděje ? Jak mocná to pohnutka, abych i já jemu ukazoval velkomyslnost a se nespokojoval jen tím, co je absolutně nutno.

d) Budeme-li napodobovatí laskavé a šlechetné Srdce Ježíšovo, nebudeme snadno posuzovatí a odsuzovatí druhé, často ten, koho pro hříchy jeho odsuzujeme, je

už miláčkem Božím a dosáhne věčné blaženosti, kterou my ještě ztratití můžeme.

3. I pro svou pastorační se můžeme z tohoto tajemství mnohému přiučítí. Takovému Zacheovi je podoben mnohý muž, katolík podle jména, liberál nebo indifferentní, který však má ještě v srdci jakousi touhu »spatřit Ježíše«, touhu po náboženství. Ale z ohledů na lidi neodvažuje se přímo a veřejně jíti a přiznati se k Ježíši. Úlohou naší jest, vyhledávati takové Zachey a vycházeti jim vstříc s podobnou láskou a velkomyslností jako Kristus Pán. Vždyť i my jsme »přišli hledat a spasit, co bylo zahynulo«.

a) Snažíme se poznat, vyhledávat, s láskou přijímat takové Zachey? Či jsme svou nevšímavostí, tvrdostí, svým pohrdáním k nim vinni, že se úplně Církvi odcizí?

b) Nezapomínejme, že budeme odpovídati za všechny nám svěřené duše, ano že máme apoštolskou láskou obejmáti všechny duše celého světa, za všechny se aspoň modlíti a oběti přináseti.

XIII. Podobenství o desíti hřivnách.¹⁾

(Lk. 19, 11—28.)

Poněvadž to poslouchali, připojil ještě jedno podobenství, protože byl blízko Jerusaléma a oni se domnívali, že království Boží zjeví se ihned.²⁾ Pravil tedy:

»Jeden člověk urozený odebral se do daleké krajiny, aby ujal pro sebe království, a se opět vrátil.³⁾ Povolav pak deset služebníků svých dal jim deset hřiven⁴⁾ a řekl jim: Těžte jimi dokavad nepřijdu. Ale občané jeho nenáviděli ho a poslali za

ním poselství, řkouce: Nechceme, aby tento kraloval nad námi.«

»I stalo se, když se vrátil, obdržev království, dal povolati k sobě služebníky, kterým byl dal peníze, aby zvěděl, kolik každý vytěžil. I přišel první a řekl: Pane, hřivna tvá získala deset hřiven. A on řekl jemu: Dobře, služebníku věrný, že jsi byl nad málem věrný, budeš míti moc nad desíti městy.⁵⁾ A přišel druhý řka: Pane, hřivna tvá vyzískala pět hřiven. A i tomu řekl: Také ty budeš nad pěti městy. A jiný přišel a řekl: Pane, tu jest hřivna tvá, kterou jsem měl uloženou v šátku;⁶⁾ neboť bál jsem se tebe, poněvadž jsi člověk přísný: bereš, čeho jsi nepoložil a žneš, čeho jsi nerozsíval.⁷⁾ Dí jemu: Z úst tvých soudím, služebníku špatný. Věděl jsi, že jsem člověk přísný, bera, čeho jsem nepoložil a žna, čeho jsem nerozsíval? A proč jsi nedal peněz mých do peněžny, abych já přijda vybral je i s úrokem? A řekl těm, kteří tu stáli: Vezměte od něho hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. I řekli mu: Pane, má deset hřiven. Pravím vám, že každému, kdo má, bude dáno, tomu pak, kdo nemá, bude odňato i to, co má.⁸⁾ Ale ty nepřátele mé, kteří nechtěli, abych kraloval nad nimi, přiveďte sem a usmrťte přede mnou.«

To pověděv, krácel napřed a bral se do Jerusaléma.⁹⁾

1) Téměř stejné podobenství vypráví Mt. 25, 14—30, takže mnozí obě ztotožňují. Z důvodů, které na svém místě uvedeme (srvn. odst. XXX.), domníváme se s převážnou většinou exegetů, že Kristus podobenství o hřivnách s malými změnami předložil lidu dvakrát,

2) Z kontextu vysvítá, že Spasitel mluví nejenom k učedníkům, nýbrž i k ostatnímu lidu. Lid vida, že se Kristus chystá do Jerusálema, myslí, že nyní bude okázale a slavně zřízeno mesiánské království. Podobenství má lid i učedníky poučiti, že slavné království Kristovo přijde teprve po delší době, a pobídnouti je k bdělosti a věrnosti.

3) Knížata na Východě závislá na Římanech musila v Římě žádati za autorisaci a potvrzení svého panství a pravidelně tam osobně jíti. Tak šel tam také Archelaus, za jehož nepřítomnosti lid se bouřil proti němu. Není však pravděpodobno, že by Kristus Pán tu narážel na tohoto krutého a vilného vládce.

4) T. j. každému po jedné, jak patrně z dalšího. Attická hřivna (= 100 drachem) měla něco přes 80 fr. předválečných.

5) Bylo na Východě obyčejem, že vládcové dávali věrným služebníkům nebo úředníkům nějaké město nebo okres do správy, jindy jim vykazovali příjmy, plynoucí z daní toho města nebo okresu.

6) »Sudarium« = šátek kol krku ovinutý na utírání pctu, do něhož schovávali také peníze.

7) T. j. nespravedlivě si přivlastňuješ i cizí jmění.

8) Je to příslovečné rčení. Značí, že bohatému lze snadno stále rozmnožovati své bohatství, kdežto chudás lehko i to málo, co má, ztratí. Tak může v duchovním životě stále růsti ten, kdo hojně milosti bedlivě používá; kdo prvními milostmi pohrdne nebo jich nedbale užívá, nedostane dalších a pozbude i těch, které má.

9) Urozený člověk tohoto podobenství jest Kristus Pán, který vstoupil na nebesa, aby tam zasedl na trůn slávy. Služebníci jsou všichni věřící nebo lidé vůbec, hřivny jsou milostí Boží, občané bouřící se proti vládci jsou nejprve nevěřící židé, potom vůbec všichni nepřátelé Kristovi, příchod vladaře jest věčný soud, kdy se každé-

mu dostane spravedlivého trestu nebo odměny podle zásluh.

Poznámka: Poněvadž některé okolnosti pro rozjímání vhodné lépe podává podobenství u Mt, klademe dvě rozjímání na tato podobenství navazující na konec vypravování Matoušova. (Viz odst. XXX., rozj. 29. a 30.)

XIV. Odcházejete z Jericha, uzdravuje dva slepce.¹⁾

(Mt. 20, 29—34; Mk. 10, 46—52.)

A když vycházel z Jericha se svými učedníky, šel za ním zástup veliký.²⁾ A hle dva slepci seděli podle cesty; a jeden, syn Tineův, Bartimeus seděl žebraje. A uslyšev, že to jest Ježíš Nazaretský, počal křičeti a říkat: »Pane, smiluj se nade mnou! Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« I domlouvali mu mnozí, aby mlčel. Ale on mnohem více křičel: »Synu Davidův, Pane, smiluj se nade mnou.« I zastavil se Ježíš a řekl: »Zavolejte ho.« I zavolali slepce, řkouce jemu: »Buď dobré mysli; volá tě.« A on odhodiv plášť³⁾ vyskočil a přišel k němu. I promluvil k nim Ježíš: »Co chcete, abych vám učinil?« A slepci řekli jemu: »Pane, ať otevrou se oči naše.« I slítoval se nad nimi Ježíš a dotekl se očí jejich a řekl jim:⁴⁾ »Jdi, víra tvá tě uzdravila.« A ihned prohlédli a šli za ním touž cestou.

1) Poněvadž Lk (viz perikopu XI.) píše výslovně o uzdravení slepce při vchodu Ježíšově do Jericha. Mt a Mk však vypravují o zázraku, jenž se stal, »když vycházel z Jericha«, jest pravděpodobnější, že se tu jedná o dvě různé události. Naproti tomu máme za to, že Mt a Mk popisují jeden a týž zázrak. Mt píše sice o dvou slepcích a praví, že oba volali k Ježíši. Mk jmenuje

pouze jednoho, který prosil za uzdravení. To se dá snadno vysvětliti tím, že Mk uvádí jen známějšího ze slepců; a i když volal on sám, mohl Mt napsati, že oba volali, poněvadž Bartimeus prosil také jménem druhého.

2) Který se ubíral ke slavnosti velikonoční do Jerusaléma.

3) Odhodil svrchní šat, aby rychleji mohl přijíti.

4) Každému zvláště.

Rozjímání 11.

(K rozjímání tomuto srv. též perikopu XI.)

1. *průprava*: Viz slepce prosícího úpěnlivě za uzdravení a Krista Pána, jak se soustrastnou láskou na ně pohlíží.

2. *průprava*: Pros za uzdravení slepoty duševní u sebe i u jiných.

1. Kolik nešťastných ubožáků, odkázaných na cizí pomoc už žilo a nyní žije na širém světě! Jest úkolem všech lidí, zvláště však kněží, projevovati jim soustrast a podle možnosti jim pomáhati. Větším neštěstím než slepota tělesná jest slepota duchovní. Převážná většina světa žije v takové slepotě. Nezná nejjednodušších a nejdůležitějších pravd nadpřirozených, nezná a nechce znáti božského Spasitele a jeho láskyplné Srdce. A přece je Spasitel tak blízký, »transit per viam«! Je naší kněžskou povinností ukazovati tomuto světu Krista Pána a přiváděti jej k jeho božskému Srdci.

a) Poněvadž někteří mrzáci nebo chudasové zneužívají svého neštěstí a dobroty soustrastných lidí, chováme se snad někdy i k opravdově nuzným a potřebným odmítavě. To ovšem málo sluší kněžskému úkolu milosrdného Samaritána a snadno nás připravuje o úctu a

důvěru. Lépe jest, býti někdy oklamánu než oslyšeti upřímnou prosbu člověka nuzného.

b) Nehoršeme se nad tím, když se svět svým pokrokem, svou vědou, svými vymoženostmi nad nás vynáší a nás prohlašuje za zpátečníky a tmáře. Je sám ubohý a politování hodný; nezná nejzákladnější a nejpotřebnější pravdy, pravdy věčného určení, nezná Pána Ježíše, dožebává se od lidské vědy poučení o pravdách, které u nás vírou mnohem jistěji poznává už malé dítě.

c) Není snad příčinou této slepoty také to, že tomuto světu neukazujeme dosti Krista a jeho učení? Musíme slepce tyto přiváděti k Spasiteli, jako dobří lidé přivedli k němu slepce u Jericha. Přemýšlejme, jakými prostředky bychom zvláště inteligentní kruhy mohli ke Kristu vésti.

2. Nejsme snad v mnohé stránce sami takovými slepci? Vskutku, jak často poznáváme, že nám chybí nadpřirozené světlo, zvláště, přijde-li větší obtíž, silnější pokušení, třeba-li důležitější dílo vykonati. Pojdme k Ježíši, prosme ho za uzdravení od této duchovní slepoty a s dětinnou důvěrou mu předkládejme svou ubohost a tíseň. Jako slepce u Jericha mnozí ze zástupu okřikovali, aby mlčel, tak nás budou roztržitostí a pozemské starostí často odváděti od modlitby; třeba vytrvati, neboť jenom vytrvalá modlitba dosáhne cíle.

a) Přiznejme si nejprve svoji slepotu, přiznejme, že se ještě málo na všechno díváme v nadpřirozeném světle; nikdo nebude vyléčen, kdo nechce uznati, že je nemocen.

b) Snad myslíváme při modlitbě jen anebo především na časné záležitosti? Vizme tyto slepce: neprosí za bohatství a pozemské statky, ale jenom za uzdravení od slepoty. Nejjednodušší, ale také nejkrásnější a nej-

potřebnější modlitbou jsou prostá slova: Pane, učiň, abych viděl.

c) Kristus Pán zná naši ubohost a naše potřeby. Věděl ovšem také dobře, co slepcům chybí a co žádají. A přece se jich ptal: Co chcete, abych vám učinil? Předkládejme tedy Spasiteli všechny své záležitosti s dětinou důvěrou jako dítky otci, přítel příteli.

d) Čím více starosti a roztržitosti kazí naši modlitbu, tím úpěnlivěji a důrazněji volejme po příkladu slepcově ke Kristu Pánu.

3. Uzdravení slepců bylo úplné a dokonalé, takže už nikdy zraku nepozbyli. Duševního světla možno zase pozbyti a možno znovu upadnouti v slepotu. Vyvarujeme se toho nebezpečí, budeme-li se řídit příkladem vyléčených slepců, kteří »šli za ním touž cestou«, budeme-li následovati Ježíše a vynasnažíme-li se při všem konání a myšlení, míti vždy co nejčistší úmysl. Svati Otcové a vykladači vidí ve světle zraku slepcům navráceném také obraz dobrého a čistého úmyslu.

a) Kráčeje za mistrem »touž cestou«, rozjímeje denně jeho život, pohlížejme na jeho ctnosti a napodobujme je.

b) Uvažujme, jak jest důležité, abychom při všem měli přímý a čistý úmysl, a ve všem hledali jenom čest a slávu Boží. Myslíme-li při svých pracích a konech příliš na sebe a pozemské cíle, pozbýváme z velké části zásluh, připravujeme se o bojnější milosti, živíme v sobě nebezpečný egoismus. Umiňme si tedy, sloužiti Pánu Bohu s úmyslem co nejčistším.

XV. Maria maže drahou mastí Pána Ježíše.¹⁾

(Mt. 26, 6—13; Mk. 14, 3—9; Jan 11, 55, 56;
12, 1—11.)

Byly pak blízko velikonoce židovské, a mnozí odešli z kraje do Jerusaléma před velikonoce, aby se očistili.²⁾ I hledali Ježíše a stojíce v chrámě pravili vespolek: »Co se vám zdá? Že nepřijde na slavnost?«³⁾ Velekněží totiž a fariseové hledali, kterak by jej lstivě jali a zabili; a vydali rozkaz,⁴⁾ aby zvěřil kdo, kde jest, oznámil to, by ho jali. A pravili: »Ne v den sváteční, aby snad nenastal rozbroy lidu.«⁵⁾

Ježíš tedy šest dní před velikonoce přišel do Bethanie, kde byl Lazar; ten, jenž byl zemřel a jehož Ježíš vzkřísil. I připravili mu tam hostinu v domě Šimona malomocného,⁶⁾ a Marta posluhovala, Lazar pak byl jedním ze spolustolujících s ním. Když tedy tam dlel a byl za stolem, přišla Maria a vzavši libru masti drahé z pravého nardu v nádobě alabastrové a rozlomivši tu nádobu,⁷⁾ vylila ji na hlavu jeho a pomazala Ježíšovi nohy a utřela nohy jeho svými vlasy; a dům naplnil se vůní té masti.

I řekl jeden z učedníků jeho, Jidáš Iškariotský, který hodlal jej zraditi: »Proč se neprodala tato mast za tři sta denárův⁸⁾ a nedalo se chudým?« To pak řekl, ne, že měl péči o chudé, nýbrž že byl zloděj, a maje měšec, odnášel to, co se vkládalo. Vidouce pak někteří učedníci mrzeli se mezi sebou a pravili: »K čemu stala se tato ztráta masti? Vždyť ta mast mohla se draze prodati za více než tři sta denárů a dáti chudým.« I osopovali se na ni.⁹⁾ Věda pak to Ježíš řekl jim: »Proč té ženě činíte obtíže? Nechte ji, aby to uchovala ke dni pohřbu mého.¹⁰⁾ Dobrý

skutek zajisté vykonala na mně. Vždyť chudé máte vždycky s sebou, a když chcete, můžete jim dobře činiti; mne však vždycky nemáte. Ona učinila, co mohla; neboť vylívši masť tu na mne, pomazala napřed tělo mé ku pohřbu. Amen, pravím vám: kdekoliv bude kázáno evangelium toto po celém světě, tam bude se vypravovati na památku její také to, co učinila.«

Tu dověděl se četný zástup ze židů, že tam jest; a přišli nejen k vůli němu, nýbrž aby také Lazara uviděli, kterého vzkřísil z mrtvých. Velekněží však uradili se, že usmrtí i Lazara;¹¹⁾ neboť mnoho židů odcházelo pro něho a věřili v Ježíše.

1) Vypravování Mt a Mk liší se v některých jednotlivostech od vypravování Janova (Mk na př. mluví »o jedné ženě«, Jan jmenuje Marii; podle Mt a Mk několik učedníků reptalo, Jan uvádí pouze Jidáše; Mt a Mk píše, že žena vylila masť na hlavu Ježíšovu, Jan vypravuje o pomazání nohou). Jest však obecným názorem, že všichni evangelisté popisují tutéž událost, zdánlivé různosti se dají snadno srovnati, jak z této harmonie vidno.

2) Aby se připravili obřadným očištěním na slavnost velikonoční.

3) Z kontextu vidno, že to nepraví velekněží a fari-seové, ale spíše stoupenci Kristovi.

4) Ovšem tajný.

5) Mělo Kristus v Galileji mnoho přívrženců, a na velikonoce se scházelo do Jerusáléma ohromné množství lidu (až na 3 miliony podle Flavie Josefa).

6) Z malomocenství uzdraveného, nejspíše od Krista Pána samého.

7) Drahé masti se uchovávaly v alabastrových nádobách o dlouhém, úzkém hrdle, a otevíraly se ulomením hrdla. Masť byla z vonného nardu. (Nardostachys Jata-mansi, druh kozlíkových rostlin.) V řeckém originále Mk

a Jana čteme *νάρδου πιστικῆς*, což Vulg. u Jana překládá »nardi pistici«, u Mk »nardi spicati«. Výklady jsou různé: »pistici« na př. podle jedněch = od města Pisty, podle jiných je to řecké slovo a = pravý, opravdový; »spicati« podle jedněch = klasovitý, t. j. nard, jenž se vyráběl nejenom z kořene, nýbrž i listí, podle jiných vzniklo slovo omylem přepisovatele z »pisticus« a pod. Libra měla 12 uncí = 325 gr.

8) Asi 250 fr.

9) Sv. Jan se zmiňuje jen o Jidáši, že reptal, Mt a Mk píší, že reptali i jiní učedníci. Bylo to asi tak, že Jidáš počal reptati, druzí mu přitakali, Jidáše vedla lakota, druhé spíše skutečná, ale ne zcela rozumná starost o chudé.

10) Slova tato přeložená (z Jana) podle Vulgaty mají též smysl, jako slova níže z Mt a Mk uvedená: »pomazala napřed tělo mé ku pohřbu«. Mrtvé tělo se na Východě před pohřbením napouštělo vonnými masťmi. Maria, která později nebude moci tělo s kříže sňaté pomazati, učinila to nyní, a tak na těle Kristově samém »uchovala« tuto masť pro den pohřbu. Tím ovšem není řečeno, že Maria věděla o nastávající smrti Kristově a že měla úmysl tělo jeho pomazati k pohřbu.

11) Buď že měli zázrak vzkříšení jeho za podvod a Lazara za spoluvinníka podvodu, anebo že chtěli umlčeti tak výmluvné svědectví pro pravdu učení a božského poslání Krista Pána.

Rozjímání 12.

1. průprava: *Vizme Marii, jak maže nohy Ježíšovy drahou masť a vlasy je utírá.*

2. průprava: *Prosme za rozmnožení lásky ke Kristu Pánu a za ducha obětavosti.*

1. Představme si v duchu milou scénu večere v Bethanii. Uprostřed velebná a laskavá postava bož-

ského Mistra, s ním za stolem Šimon od něho uzdravený a Lazar od něho z mrtvých vzkříšený, s vděčnou láskou k Spasiteli pohlížející, činná a pečlivá Marta, zanicená a obětavá Maria, učedníci. Ale jsou mezi stolovníky i tací, kteří reptají proti Ježiši, a vidíme tu i Jidáše, v jehož srdci už uzrává černý plán zrady. Přichází nám tu myšlenka na hostinu eucharistickou, k níž také různí lidé přistupují s úmysly tak různými. Vizme dále v duchu dojemnou scénu: Marii, vylévající drahocennou masť na svatou hlavu Páně a mažící jeho svaté nohy. Tento skutek jest jistě výrazem neobyčejné její úcty a lásky a též znamením její nevšední obětavosti. Musila nejprve rozlomit hrdlo nádoby, aby vonnou masť vylíti mohla; tak musí nejprve tvrdé jeho nezřízené samolásky zlomiti ten, kdo se chce vůni ctnostného života libiti Kristu Pánu.

a) Prosme Boha, abychom nikdy nepřistoupili k stolu Páně jako Jidáš nebo jako reptající stolovníci bethanští; přijijeme Krista Pána s vděčností Šimonovou a Lazarovou. On i nás často uzdravil a od smrti hříchu vysvobodil. Přijijeme ho se zanicenou láskou Marie; pracujme jako Marta s velikou touhou pro něho a jeho zájmy.

b) Napodobujme zvláště Marii; velikou úctou, obětavou láskou vylévejme i my vonnou masť na svatou hlavu a svaté jeho nohy.

c) Ptejme se, proč jsme ještě tak málo pokročili v těchto ctnostech. Vinou jest náš posud nepřemožený egoismus. Tu jest nám nasaditi páku, a rozjímáním, všeobecným i zvláštním zpytováním svědomí nejprve tuto nezřízenou samolásku zlomiti.

2. Nad skutkem lásky Marie, ano nad Kristem Pánem samým, který jej dovoluje, horší se i někteří učed-

nici. Nedivme se tedy, jestliže někdy i naše správné a povinné jednání dá slabým nebo zlomyslným příležitost k nepravému pohoršení. Ve všech dobách byli v Cirkvi taci, kteří se pohoršovali nad výlohami pro ozdobu chrámu a říkali, že je lépe dáti to chudým. Kristus Pán nás v tomto tajemství jasně poučuje, jak v té věci máme smýšlet. Tato událost a slova Krista Pána jsou zvláště kněžím pobídkou, aby dbali o výzdobu chrámu, zejména svatostánku. Také katolické ženy a dívky mají po té stránce na Marii krásný příklad.

a) Bylo by jistě nesprávné, odpírati si potřebného zotavení anebo výživného a dostatečného pokrmu, potřebného k horlivé apoštolské práci, snad proto, že se nerozumní lidé nad tím horší. Nikdy vůbec nesmíme opominouti nějakou povinnost z obavy před pohoršením farisejským nebo pohoršením maličkých.

b) Mrzeti se a reptati na to, že se příliš mnoho koná pro ozdobu chrámu a kult na újmu péče o chudé, nebývá zpravidla znamením ducha církevního. Často jest to pokrytectví. Ti, kdo se tak vymlouvají, zpravidla ani chudým mnoho nedají. Chudým pomáháme, poněvadž v nich vidíme Krista, a projevovati lásku Kristu Pánu přímo v jeho osobě jest samo sebou lepší než ukazovati mu ji v jeho chudých.

c) Starost o chrám a jeho výzdobu patří k prvním povinnostem duchovního správce; špatným knězem by byl ten, jehož příbytek by byl čistší a vyzdobenější než dům Páně. Rozjímaná událost nám také naznačuje jeden prostředek, jak můžeme o výzdobu chrámu pečovati: máme užívati služeb zbožných žen a dívek.

3. Z příkladu Krista Pána se též učíme, jak taktně můžeme a máme vhodným slovem odstraňovati vzniklé nedorozumění. Spasitel, přijímaje s vděčností úctu, kte-

rou již předem Marie vzdala jeho mrtvému tělu, poučuje nás, že máme pohlížeti s úctou na mrtvá těla, určená k věčnému vzkříšení, a s úctou s nimi nakládati.

a) Právě ve společnosti a při stolování snadno lze se prohřešiti jazykem a snadno dochází k nedorozuměním nebo i rozepřím. Představme si při takových příležitostech, že Kristus jest mezi námi a řídme se jeho chováním.

b) Projevujme úctu k mrtvým tělům, jak ji křesťanský mrav žádá, choďme se k vystaveným mrtvolám do domů modlíti a konejme s největší uctivostí pohřební obřady.

XVI. Slavný vjezd Kristův do Jerusaléma.

(Mt. 21, 1—11; 14—17; Mk. 11, 1—11; Lk. 19, 29—44; Jan 12, 12—19.)

I stalo se, když se přibližovali k Jerusalému a přišli k Betfaze u Bethanie při hoře Olivetské, Ježíš poslal dva ze svých učedníkův a řekl jim: »Jděte do městečka, které jest proti vám,¹⁾ a hned, jak do něho vejdete, naleznete oslici přivázanou a oslátka s ní, na němž dosud žádný člověk neseděl. Oůvažte je a přiveďte ke mně. A otáže-li se vás kdo: Co to děláte? Proč je odvazujete? takto mu řekněte: Pán jich potřebuje, a hned je propustí sem.«

Odešedše tedy ti, kteří byli poslání, našli oslátka přivázaná státi u dveří venku na cestě, i odvázali je. A když odvazovali oslátka, řekli jim někteří z těch, kteří tam stáli, páni jeho: »Co to děláte? Proč odvazujete oslátka?« Oni pak řekli jim,

jakož byl jim přikázal Ježíš: »Pán ho potřebuje.« A nechali jich. I přivedli oslátko k Ježíšovi a vloživše na ně roucha svá posadili na ně Ježíše.²⁾ Toto pak se stalo, aby se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka slovy: Povězte dceři sionské: Neboj se, dcero sionská, aj, král tvůj béře se k tobě tichý, sedě na oslici a oslátku jhu podrobené.³⁾ Tomu nerosrozuměli zprvu učedníci jeho, ale když Ježíš byl oslaven, tu rozpomenuli se, že to bylo o něm psáno a že to učinili jemu.⁴⁾

Když pak on šel, přemnohý zástup prostíral roucha svá na cestu, a jiní sekali ratolesti ze stromů a kladli je na cestu.⁵⁾ A když se už přibližoval ku svahu hory Olivetské, počali veškerí zástupové učedníků jeho s radostí chváliti Boha hlasem velikým ze všech divů, kteréz byli viděli, řkouce: »Požehnaný, jenž se béře jako král ve jménu Páně, pokoj na nebi a sláva na výsostech.«⁶⁾ Zástupové pak, kteří šli vpředu i kteří ho následovali, volali řkouce: »Hosanna, synu Davidův! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Požehnáno buď přicházející království otce našeho Davida! Hosanna na výsostech!« Zástup pak čelný, kterýž byl přišel na slavnost, uslyšev, že Ježíš jde do Jerusaléma, nabral ratolesti palmových a vyšli naproti němu a volali: »Hosanna, požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně, král israelský!«⁷⁾

Tedy vydával o něm svědectví zástup, který byl s ním, když Lazara povolal z hrobu a z mrtvých vzkřísil. Proto i naproti vyšel mu zástup, neboť slyšeli, že ten div učinil. Tu řekli fariseové mezi sebou: »Vidíte, že nic neprospíváme? Hle, celý svět odešel za ním.« Někteří pak fariseové ze zástupu

pravili k němu: »Mistře, pokárej učedníky své.« Ale on řekl jim: »Pravím vám, budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.«⁸⁾ A když se přiblížil a město spatřil, zaplakal nad ním,⁹⁾ řka: »Kdybys bylo poznalo i ty, a to v tento den tvůj, co jest tobě ku pokoji¹⁰⁾ — ale nyní jest to skryto před očima tvýma. Neboť přijdou na tebe dnové, ve kterých nepřátelé tvoji obklíčí tě náspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran, a na zemi povalí tebe i dítky tvé, které jsou v tobě, a nenechají v tobě kamene na kameni, poněvadž jsi nepoznalo navštívení svého.«¹¹⁾

A když vjel do Jerusaléma, pohnulo se veškero město řkouc: »Kdo jest tento?« Lid pak pravil: »To jest Ježíš, prorok z Nazareta galilejského.«

I vešel Ježíš do chrámu, i přistoupili k němu v chrámě slepí a kulhaví, a uzdravil je. Ale velekněží a zákoníci uzřevše divy, které učinil, a pacholata, ana volají v chrámě a říkají: »Hosanna, synu Davidovu«, rozhořčili se a řekli jemu: »Slyšíš-li co tito praví?« Ježíš pak řekl jim: »Ovšem. Což jste nikdy nečetli: Z úst nemluvnat a kojenců připravil jsi chválu?«¹²⁾ A nechav je a pohleděv kolem na všecko,¹³⁾ poněvadž bylo již pozdě na den, vyšel s dvanácti ven z města do Bethánie a zůstal tam.¹⁴⁾

1) T. j. do Betfagy, města ležícího na svahu hory Olivetské asi půl hodiny od Jerusaléma.

2) Kristus Pán se chtěl svým slavným vjezdem i v Jerusalémě zieviti iako Mesiáš. Zvolil k svému vjezdu 10 Nisan (neděli před svým utrpením), kterého dne býval velikonoční beránek vybrán a ozdobován ratolestmi. Tím, že vjíždí na oslátku, symbolu poddajnosti a mírumilovnosti, naznačuje, že království jeho není světské, nýbrž

království milosti a míru. Způsob, jakým dává přivéstí oslátko (úplně mladé, na němž dosud žádný člověk neseděl; proto musili s ním zároveň přivéstí oslící, od níž se jinak nedalo odloučiti), ukazuje jeho panství nade všemi věcmi i nad srdci lidskými.

3) Proroctví jest volně citováno podle Zach 9. 9, úvodní slova jsou z Is 62, 11. »Dcera sionská« jest Jerusaleém, částečně na Sionu vystavěný.

4) Teprve sesláním Ducha sv. osvícení poznali, že se tu vyplnilo proroctví, na něž tehda nemysleli.

5) Ratolesti byly sekány a na znamení radosti nošeny také při slavnosti stánků; roucha (svrchní) se na cestu prostírala a ratolesti se kladly při průvodech králů a vznešených osob (srv. 4 Král 9. 13).

6) »Ve jménu Páně« lze spojovati též s »požehnaný« = Buď požehnán od Boha, který zjednává pokoj s nebe a slávu Bohu v nebi.

7) Hebr. slovo »Hosanna« znamená vlastně: (Bůh) zachovej (tě) přece (Hosanna na výsostech = zachovej s hůry); později se užívalo slova toho jako pozdravu a akklamace při oslavách na způsob našeho »sláva«.

8) Jest to přísloví označující nutnost nějaké věci (srv. Habak 2. 11).

9) Podle řeckého (ἔκλυσε) = hlasitě zaplakal.

10) Kdybys poznalo aspoň dnes, kdy se takovým zvláštním způsobem zievují jako Mesiáš, co je tí k spáse.

11) Kristus Pán předpovídá do nejmenších podrobností hrozný trest, jenž stihne Jerusaleém za to, že vlastní vinou nepoužil času navštívení, t. j. milosti.

12) Spasitel uváděje slova Žalmu 8. 3 praví tím, že chvála iemu od dítek vzdávaná je chválou Boží.

13) Pohleděl jako Pán chrámu na všechny věci v chrámě, viděl znovu, jak chrám je prodavači zneuctíván; druhého dne prodavače vyhnal z chrámu (srvn. odst. X.).

14) Kristus Pán v těchto dnech dlel a učil v Jerusaleémě jen za dne, noc trávil v Bethanii.

Rozjímání 13.

Slavný vjezd Krista Pána.

1. průprava: Představme si slavný průvod jerusalémský: Krista Pána sedícího pokorně a velebně na oslátku, lid nadšeně jásající a ratolesti metající.

2. průprava: Prosme za milost, abychom Krista Pána stejně nadšeně vždy oslavovali a sami jak při poctách, tak při pokoření zachovávali stejnomyslnost.

1. Kristus Pán jeví se v tomto tajemství v celé své velikosti a moci, ale dává na jevo také hlubokou pokoru. Slavným svým vjezdem ukázal zřejmě, že jest pánem svého života, že by mohl všem nástrahám svých nepřátel uniknouti a že se dá dobrovolně od nich jíti, mučiti a usmrtiti jenom proto, že tak podle vůle nebeského Otce měl spasiti svět. Oslátka, na němž chce vjeti do města, dává si přivésti od úplně neznámých lidí, kteří ihned je propouští, jakmile slyší, že Pán jich potřebuje. Tak ukazuje Spasitel, že je Pánem a Králem všech věcí, i srdcí lidských. Ale je králem ne světské slávy a světského násilí, nýbrž »králem tichým«, jak o něm bylo prorokováno, a proto sedá i při tomto triumfálním vjezdu na oslátka. Jeho vítězný vjezd je také výrazem hluboké pokory. Jest jisté, že po této oslavě byla jeho páteční křížová cesta tím více pokořující. Kristus Pán chtěl také proto nyní býti tak oslavován, aby jeho pozdější pokoření tím více vyniklo.

a) Klanějme se v duchu všemocnému Králi a zasvěťme znovu svoje síly službě Toho, který jest Pánem všech věcí, všech životů a všech srdcí. Jemu náležíme také my, náš život, naše srdce, vše, co máme. Odevzdávejme se mu s neomezenou důvěrou. Ten, jenž vládne

všem věcem a má i srdce lidská v moci, dovede nás vytrhnouti z každé nesnáze.

b) Buďme si vědomi, že jsme služebníky a zástupci krále tichého a pokorného. Daleko budiž od nás všecok duch hněvivosti, násilnosti, prudkosti a přikrosti; zachovávejme po příkladu Kristově skromnost a pokoru i tehda, když se nám dostává pocty a oslavy.

2. Touž cestou, týmiž ulicemi, kterými nyní Ježíš v slavném průvodu vjíždí do Jerusaléma, ponese v pátek kříž. Jaký veliký rozdíl mezi oběma průvody! Dnes veškeren lid, »celý svět«, jak praví fariseové s nadsázkou, s jásotem ho vítá, jenom několik fariseů se závistí pohlíží opodál na tento triumf a bezradně se ptají, co mají proti Spasiteli činiti. Za pět dní bude tentýž lid, od fariseů svedený, dívoce volati: Ukřížuj ho! Tak se střídá i v životě kněžském květná neděle oslavy a útěchy s velikým pátkem pokoření a utrpení. Kněz se musí po příkladě Kristově naučiti, obé stejnomyslně snášeti.

a) Musíme se tedy smířiti s myšlenkou, že se v našem životě stále budou střídati pocta s pokořením, radost s utrpením, útěcha s oschlostí. Po slavné primici a po radostech prvních kněžských dní přišla jednotvárná doba denních kněžských prací a lopot. Přinesla a přinese mnohou radost a útěchu, ale přišel také kříž a mnohý nás ještě čeká.

b) Vyprosme si od Krista Pána něco z jeho mužné stejnomyslnosti a z jeho velebného klidu při radosti i bolu. Nezlehkomyslněme při poctách a úspěších, ale myslíme na to, že brzo zase přijde nějaké pokoření nebo nějaké příkoří; neztrácejme mysl při ponížení a protivenství. Bůh nás tak často jenom zkouší a tříbí, poněvadž nám připravuje nějakou velikou útěchu,

c) Nepřipodobňujme se nikdy fariseům, kteří závidí jiným vyznamenání a úspěchů. Už ta myšlenka, že se i u jiných střídá pocta s pokořením, může nám být lékem proti takovým závistivým myšlenkám.

3. Kdo z nás by si nepřál, aby se byl mohl zúčastniti slavného průvodu Ježíšova a s nadšenými zástupy vzdávat hold Spasiteli! Ale což se nám nedostává téže útěchy a téhož štěstí? Demně vítáme při »Sanctus« mše svaté sestupujícího Spasitele na oltář týmiž slovy, kterými ho oslavoval lid v Jerusalemě. Často ho doprovázíme a nosíme k nemocným. Zvláště velebný průvod Božího Těla a slavného vzkříšení jest zcela podoben slavnému vjezdu jerusalémskému. Vzbuzujeme tedy při všem tom nadšení, víru, úctu, zbožnost těchto jásaících zástupů.

a) Zkoumejme se, s jakou vírou a uctivostí se modlíme »Sanctus« a sloužíme mši sv., jak si počínáme při rozdávání sv. přijímání a při zaopatřování.

b) Zvláště si umiňme, konati eucharistické průvody s největší zbožností; kmeňme ie také s velikou okázalostí a slávou, aby nepřátelé Cirkve, vidouce tento její triumf, museli také doznati: »Vidíte, že nic neprospíváme? Celý svět jde za Ním!«

Rozjímání 14.

Pán Ježiš pláče nad Jerusalemem.

1. *průprava* : Vizme Ježiše nad Jerusalemem plačícího.

2. *průprava* : Vyprosme si, aby jeho pláč byl nám silou a útěchou v našich zármutcích.

1. Pláč se pokládá často za něco nemužného. Na Kristu Pámu vidíme, že jest také zármutek i pláč, který se dá srovnati s mužnou odhodlaností a statečnou stejno-

myslnosti. Je dovoleno a spravedlivě po příkladě Spasitelově rmoutití se a plakati nad neštěstím vlasti, jako je dovolena láska k vlasti. Nemá to býti láska slov a lesklých frází, ale má se jevití usilovnou, byť tichou a nepozorovanou prací pro pravé blaho vlasti. Musí býti podřízena všeobecné, nadpřirozené lásce bliženské, která objímá všechny lidi a všechny národy.

a) Křesťanská statečnost a stejnomyslnost není bezcítěným stoicismem; i city zármutku jsou dovoleny a oprávněny; ani za slzy netřeba se nám stydětí, když se za ně nestyděl božský Mistr.

b) Katolické Církvě se vytýká, že svým universalismem potlačuje vlastenectví. Neprávem. Katolické náboženství opravdovou lásku k vlasti nejenom nezakazuje, nýbrž doporučuje a káže. Má to býti ovšem láska činů. Kněz má ji projevovati hlavně tím, že zjednává vlasti a národu nadpřirozená dobra, bez nichž žádný stát a žádný národ obstátí a prospívati nemůže, sv. víru a pravou mravnost. Tím daleko více vlasti prospěje než všichni ti, kteří deklamují o velikosti vlasti a nezadatelných právech jejích, ale berou národu nejdražší statky, víru a mravnost.

c) Jako dítě, jež upřímně a vroucně své rodiče miluje, nepohrdá proto jinými lidmi, tak kněz při vši upřímné a vroucí lásce k vlastnímu národu nepohrdá jinými národy, nemluví o nich špatně, nezávidí jim.

2. Kristus Pán pláče nejenom nad zlobou a zatvrzelostí Jerusalema, ale také nad krutým osudem, který jej za nedlouho zastihne. Spasitel jej vidí jasně před sebou a do nejmenších podrobností předpovídá. Děsná zkáza Jerusalema byla spravedlivým trestem za nevěrnost národa israelského. Kdo nemyslel by při tom na nešťastné kněze, kteří porušili věrnost, Kristu a Církvě dobrovolně

a slavně slíbenou? Zkáza Jerusaléma skýtá obraz tak děsivý, že už jeho říčení naplňuje hrůzou; a přece jest tento projev božského hněvu a božské spravedlnosti jenom předzvěstí spravedlivého soudu na věčnosti, při kterém všechna zloba lidská bude po zásluze trestána a při kterém i my z každého slova a z každé myšlenky i žádosti budeme odpovídati.

a) Modleme se v rozjímání pokorně a vroucně za milost a sílu, abychom nikdy věrností Kristu a Církvi slíbené nezrušili. Snažme se proto i v malých věcech zachovávat největší věrnost a svědomitost. Jaká je naše věrnost v duchovních cvičeních, denních kněžských povinnostech, v poslušnosti a čistotě, v zachovávání předsevzetí, rozjímání?

b) Zkáza Jerusaléma, nad níž Pán Ježíš pláče, jest obrazem jiného, děsivě velkolepého projevu Boží spravedlnosti, věčného soudu. Vzbudme víru v tento článek víry a klanějme se neskončené spravedlnosti Boží. Neztrácejme mysl a naději, když vidíme, že často zdánlivě triumfuji nepravost a hřích: spravedlnost Boží jednou jistě zvítězí. Ale vzpomeňme si též, že bude nám při soudu odpovídati z každého marného slova, a umiňme si v rozjímání, vyvarovati se dnes každého takového slova.

3. Bol Krista Pána nad zatvrzelostí a nad zkázou Jerusaléma byl zvláště proto také veliký, že viděl marnost všech námah, jimiž se snažil se vší láskou přivésti Jerusalém a národ židovský na cestu spásy a tolik milostí městu a lidu nabízel. Kristus Pán chtěl tuto bolest dobrovolně trpěti, aby nám kněžím zjednal sílu a dal příklad, když na nás dolehne podobný žal, když se nám zdá, že všechny naše námahy zůstávají bezvýsledné. Nejsou vlastně nikdy bezúspěšné, jako nezůstala bez

užitku apoštolská horlivost Krista Pána : v Jerusalemě brzo vidíme kvetoucí obec křesťanskou a jednou přijde doba, kdy se národ izraelský obrátí a uzná svého Mesiáše.

a) Vzpomeňme si na Spasitele, plačícího nad ztvrzeleostí Jerusalema, když nás zabolí nevděk mnohých duší a bezúspěšnost tolika našich námah. Vyplačme se na dobrotivém jeho Srdci a vyprosme si u něho sílu.

b) Buďme jisti, že naše námahy nebudou nikdy úplně bez užítku ; zásluha pro nebe zůstane vždy, a často dostaví se v době příhodné i zevnější úspěch, dříve ani netušený.

XVII. Pohané žádají si viděti Krista Pána.

(Jan 12, 20—36.)

Byli pak někteří pohané mezi těmi, kteří přišli do Jerusalema, aby se klaněli o slavnosti.¹⁾ Ti přistoupili k Filipovi, který pocházel z Betsaidy galilejské, a začali ho říkouce: »Pane, přejeme si viděti Ježíše.« Filip šel a řekl to Ondřejovi, Ondřej zase a Filip pověděli to Ježíšovi.²⁾

Ježíš pak odpověděl jim říka:³⁾ »Přišla hodina, aby oslaven byl Syn člověka. Amen, amen pravím vám: Nezemře-li zrno pšenické padši do země, zůstává samotno ; zemře-li však, přináší mnoho užítku. Kdo miluje život svůj, ztratí jej, a kdo nenávidí život svůj na tomto světě, k životu věčnému zachová jej. Slouží-li mi kdo, následuj mne, a kde jsem já, tam bude i služebník můj. Bude-li mi kdo sloužit, poctí jej Otec můj.⁴⁾ Nyní duše má zkor-moucena ješi, a co dím? Otče, vysvobod' mne z té

hodiny. Avšak proto jsem přišel na tu hodinu. Otče, oslav jméno své.«⁵⁾ I přišel hlas s nebe: »Oslavil jsem a ještě oslavím.«⁶⁾

A lid, který stál a to slyšel, pravil, že zahřmělo.⁷⁾ A jiní pravili: »Anděl mluvil k němu.« Ježíš odpověděl a řekl: »Ne pro mne přišel ten hlas, nýbrž pro vás. Nyní jest soud nad světem, nyní bude kníže tohoto světa ven vyvržen.«⁸⁾ A já, budu-li povýšen od země, potáhnu všechno k sobě.« To pak pravil naznačuje, jakou smrtí měl zemřít. Zástup odpověděl jemu: »My jsme slyšeli ze zákona, že Kristus zůstává na věky; i kterak ty pravíš: Musí povýšen býti Syn člověka? Kdo jest tento Syn člověka?«⁹⁾ Ježíš tedy řekl jim: »Ještě krátký čas jest světlo mezi vámi. Choďte, pokud máte světlo, aby vás nezachvátila tma; a kdo chodí ve tmě, neví, kam jde. Dokud máte světlo, věřte ve světlo, abyste byli účastní světla.«¹⁰⁾ To pověděl Ježíš a odešel skryl se před nimi.¹¹⁾

1) Byli to asi proselyté prvního stupně, kteří zachovávali některé předpisy zákona mojžišského.

2) Obrátili se na Filipa, buď že z nějaké příčiny měli k němu zvláštní důvěru (snad byl některým znám, nebo uměl řecky) anebo náhodně. Filip, maje na paměti slova Kristova, že přišel jen pro syny israelské, táže se o radu apoštola povoláním nejstaršího.

3) Evangelista neuvádí, zdali pohané byli skutečně připuštěni ke Kristu Pánu, ale hned uvádí velkolepou a důležitou jeho řeč o utrpení pro celý svět spásonosném, k níž žádost těch pohanů dala Spasiteli příležitost.

4) Kdo chce Kristu sloužiti, t. j. býti jeho učedníkem, nesmí milovati pozemského života, t. j. dávat mu přednost před životem věčným, nýbrž nenáviděti ho, t. j. zapírat se; a tak dosáhne oslavy s Kristem.

5) Nižší přirozenost lidská v Kristu se bojí smrti, takže se úzkostlivě ptá: Kam se obrátím (= co dím), Modlí se, aby ho Otec z hodiny utrpení a smrti vysvobodil; ale při tom se úplně odevzdává do vůle Otcovy, jehož svou smrtí má oslaviti.

6) Otec už oslavil Syna tolika zázraky, ještě více ho oslaví vzkříšením z mrtvých a triumfem jeho Církve.

7) Hlas byl mohutný a slova byla sama sebou zřetelná (neboť, jak se dále praví: »hlas přišel pro vás«); ale mnozí slov těch znenadání pronesených pro roztržitost, rozčilení, nepozornost nepostřehli.

8) Smrt Kristova přemohla a odsoudila hřích, původce hříchu ďábla a zlý svět.

9) Zástup rozuměl slovům Kristovým »budu povýšen od země« ve smyslu »budu vzat pryč ze země« anebo »zemru«. Poněvadž Písmo sv. učilo, že Mesiáš bude žiti na věky (srv. Ž. 109, 4; 2 Král. 7, 16; Jerem. 33, 17; Dan. 7, 14 a j.), což si židé vykládali o nepomíjejícím pozemském království mesiánském, ptá se lid: Kdo je ten Mesiáš (Syn člověka), o němž mluvíš? Ty nám mluvíš o jiném Mesiáši, než kterého známe z Písma.

10) Spasitel neodpovídá přímo na otázku židů, poněvadž už častěji byl vyvrátil klamně jejich předsudky, nýbrž jenom důtklivě je napomíná, aby dobře použili krátké doby, kterou ještě jest jako světlo světa zde na zemi, uvěřili v jeho učení a následovali jeho milosti.

11) Odešel patrně do Bethanie, kde v těchto dnech nocoval.

Rozjímání 15.

1. *průprava*: Představme si, jak pohané prosí Filipa, aby směli mluvit s Ježíšem.

2. *průprava*: Prosme, abychom hodně mnoho duší přivedli blíž k Ježíši.

1. **Bolest Spasitelova nad zatvrzelostí židů byla ještě citelnější, když viděl, jak někteří pohané více si ho vážili**

než jeho rodáci. Tato touha pohanů po pravdě byla mu také velikou útěchou. Filip a Ondřej prostředkují mezi Spasitelem a pohanskými žadatelí. Po vůli Boží mají si lidé býti navzájem prostředníky milostí a pravdy Boží: na tom se zakládá krásná a útěchy plná pravda o obcování svatých. Zvláště jsou tyto dva apoštolé příkladem a vzorem kněží, jejichž úkolem jest, přiváděti duše ke Kristu. K tomu jest třeba, získati si nejprve důvěru lidí; pohané se obrátili asi proto na Filipa, že k němu měli zvláštní důvěru.

a) Zakusili jsme a zakoušíme i my, že někdy ti, kteří stáli jaksi stranou a jichž jsme si nevšimli, jeví více zájmu o náboženství a ukazují větší obětavost než některá duše nám velmi blízká a o níž jsme mnoho pečovali. Budiž nám to poučením, abychom objímali všeobecnou apoštolskou láskou všechny a nikoho nezanedbávali.

b) Prosití za přímluvu spravedlivé, zejména svaté, nejenom není proti účtě Boží, nýbrž jest to naopak výslovnou Boží vůlí. Obnovme se v účtě svatých, prosivejme s důvěrou o přímluvu zvláště Matku Boží, naše svaté patrony, svého křestního patrona.

c) Sami po příkladu apoštolů plňme věrně kněžský úkol, přiváděti duše ke Kristu. Nemusíme si snad vytýkati, že mnohá duše nám svěřená jenom proto nenalézá Krista, poněvadž ji k němu nevedeme?

d) Hledme si proto získati důvěru věřících. Zpýtujme se, zda-li některá naše vlastnost nebo chyba nás nepřipravuje o důvěru lidí; snad naše náhlost nebo ješitnost nebo příliš světské počínání?

2. Stručnými, ale jasnými a důtklivými slovy předkládá nám Pán Ježíš v své řeči jednu z nejdůležitějších zásad křesťanského života, křesťanské askese a apoštol-

ského působení. Símě, má-li vzkličiti a nésti užitek, musí »zemřítí«, setlíti. A tak každý, kdo chce Kristu sloužiti, duchovního prospěchu dosáhnouti a věčné slávy požívati, musí mrtvením a pokořením život svůj ztratiti a nenáviděti jej, podobně jako Kristus utrpením a pokořením došel oslavení. Podobně jest tomu v působení apoštolském: každé apoštolské, zvláště každé větší dílo žádá obětí a je spojeno s obtížemi.

a) Jistě všichni chceme sloužiti Kristu Pánu a chceme býti jednou tam, kde jest on. Víme také dobře, jak často a s jakým důrazem Spasitel klade na srdce těm, kteří ho následují, aby se přemáhali a nesli svůj kříž. Než přece snad žijeme a počínáme si tak, jakoby ideálem našim byl pohodlný a bezstarostný život! Hledme v tomto rozjímání hluboko vniknouti v smysl vážných slov Kristových: »Kdo miluje život svůj, ztratí jej, a kdo nenávidí život svůj, zachová jej,« a obnovme v sobě ducha sebezáporu.

b) Nedivme se, stavi-li se při apoštolských dílech, která podnikáme, hojně překážek v cestu a žádá-li Bůh mnohou obětí. Právě obtíže bývají znamením, že dílo jest ke cti a slávě Boží, a obětí jest nejlepším prostředkem, získati si Boží požehnání.

3. Kristus Pán tu slavnostně prohlašuje, že za všechny lidi svou svatou krev proleje a že všem otevře pramen milosti Boží. »Budu-li povýšen od země, potáhnu všecko k sobě.« Jestliže si všickni lidé vykoupení Kristovo nepřivlastní, ospravedlnění a slávy věčné nedosáhnou, je to proto, že sami nechťejí milosti Kristem Pánem získané použití. Část viny nesou i kněží, kteří nejsou dosti horlivými »služebnými Kristovými a správci tajemství Božích« (1 Kor. 4, 1).

a) Myšlenka, že Kristus Pán za všechny krev svou prolil a za všechny se i nyní stále na oltáři obětuje, má v našem srdci rozohniti všeobecnou apoštolskou lásku. Ukazujme jí tím, že se za všechny lidi modlíme a za všechny oběť nejsvětější přinášíme.

b) Prosme Pána Boha, aby ani jediná duše nezahynula proto, že si pro naši nedbalost ovoce vykoupení nemohla přivlastniti.

XVIII. Kletba nad fíkovým stromem. Kristus Pán vyhání po druhé prodavače z chrámu.

(Mt. 21, 18—22; 12—13; Mk. 11, 12—26;
Lk. 19, 45—48.)

A když druhého dne vyšli z Bethanie a vracel se do města, zlačněl. A uzřev zdaleka jeden strom fíkový podle cesty, šel k němu, zdali by snad našel něco na něm. Ale přišed k němu nenalezl ničeho leč toliko listí; neboť nebyl čas fíků. I promluviv řekl jemu: »Nerodíš se z tebe a ať nikdo nejí z tebe ovoce na věky.« A slyšeli to učedníci jeho. I uschl fík ten.¹⁾ I přišli do Jerusaléma. A vešed do chrámu Božího počal vyháněti ty,²⁾ kteří prodávali a kupovali ve chrámě,³⁾ a zpřevracel stoly penězoměncův⁴⁾ i stolice těch, kteří prodávali holuby; a nedopustil, aby kdo nosil nádobu chrámem.⁵⁾ A učil je řka jim: »Není-liž psáno: Dům můj domem modlitby slouží bude všem národům, vy však jste jej učinili peleší lotrovskou.«⁶⁾

Uslyševše to velekněží a zákoníci, hledali, kterak by ho zahubili; neboť báli se ho, poněvadž

veškeren lid žasnul nad učením jeho. Ale nenalezli, co by mu učinili. Učil každého dne v chrámě a lid lnul k němu a poslouchal ho. A když byl večer, vyšel z města.

Ráno pak jdouce kolem, uzřeli ten fik uschlý od kořene. I rozpomenul se Petr a řekl jemu: »Mistře, hle, fik, kterému jsi zlořečil, uschl.« A spatřivše to učedníci, podivili se řkouce: »Kterak tak hned uschl!« Ježíš pak odpověděv jim řekl: »Mějte víru v Boha. Amen, pravím vám: Budete-li mítí víru a nebudete-li pochybovati, učiníte nejen to, co se stalo na fíku, nýbrž řekne-li kdo této hoře: Zdvihni se a vrz se do moře,¹⁾ a nebude pochybovati ve svém srdci, nýbrž věřiti, že se mu stane, co praví, stane se mu.« Proto pravím vám: »Začkoli budete prositi v modlitbě věřice, vězte, že to obdržíte a stane se vám to.«²⁾ A když stojíte a se modlíte, odpouštějte, máte-li co proti komu, aby též Otec váš, jenž jest v nebesích, odpustil vám hříchy vaše. Jestliže vy neodpustíte, neodpustí ani Otec váš nebeský hříchů vašich.«

1) Ačkoli kletba fíku má význam symbolický, třeba přece mítí za to, že Ježíš skutečně byl lačen a chtěl ovocem fíku zahnati hlad. Poněvadž fíkový strom nese ovoce dříve než vyhání listy, mohl a měl tento olistněný fik mítí ovoce, ačkoli jiné fíky v té krajině tou dobou ještě ho neměly (tak mnozí berou slova »neboť nebyl čas fíků«, jinými zase jinak vykládaná). Vševědoucí Spasitel ovšem věděl, že strom fíků nemá, ale přece k němu šel, protože na něm chtěl symbolicky znázorniti osud národa židovského. Strom fíkový jest obrazem israelského lidu, listí jsou buď zevnější formy spravedlnosti, plané obřadnictví židů, anebo lépe dobrodiní Boží, jichž se jim

od Boha dostalo. Poněvadž odporovali milosti a nenesli ovoce dobrých skutků, byli zavrženi, to jest nedostává se jim už tak hojných milostí. Ale mohou se ještě obrátiti a na konec světa se skutečně velká většina jich obrátí. Vše to lze vztahovati i na všechny jiné, kdo se milosti Boží protiví.

2) Toto vyklizení chrámu jest různé od onoho, jež vykládá Jan 2, 14dd; neboť jak doba, tak některé okolnosti jsou rozdílné.

3) T. j. v předsíni chrámové zvané předsíni pohanů.

4) U nichž si poutníci proměňovali různé své peníze za minci hebrejskou, již podle předpisu se měla platiti daň chrámová.

5) Nebylo dovoleno do chrámu a předsíni jeho vstupovati s nádobami, holf a pod., ale mnozí procházivali s nádobami nebo břemeny předsíň, aby si cestu zkrátili.

6) Hlučným tímto obchodováním a prodejem zvířat a věcí obětních od velerady dovolovaným, při němž často docházivalo ke rvačkám, trpěla svatost chrámu; pro podvody, které se při tom děly, stával se skutečně chrám »peleší lotrovskou«. Slova Spasitelova jsou vzata z Is 56, 7 a Jerem 7, 11.

7) Kristus Pán ukázal asi na blízkou horu Olivetskou. Rčení o posunutí hory bylo u židů příslovečné na označenou věc velmi těžké.

8) Modlitba, která má býti takto vyslyšena, musí býti v každém ohledu dokonalá. Jednou z podmínek modlitby dokonalé jest, že musíme odpustiti těm, již nám ublížili.

Rozjímání 16.

Uschlý fik. *)

1. *průprava: Viz, jak Kristus Pán proklíná fikový strom a jak fik hned schne.*

2. *průprava: Pros za sílu, abys nesl dobré ovoce milosti Boží.*

1. Fikový strom jest obraz národa israelského, který byl tolika vzácnými milostmi a dobrodánými od Boha obdařen, ale velkých těchto milostí nedbal a ovoce dobrých skutků nemesl. Kolik duší a kolik národů lze i nyní přirovnati k takovému stromu! Nezvratné zázraky Kristovy, velikost království jím založeného a podivuhodné jeho dějiny, heroismus tolika mučovníkův, tolik důkazů prozřetelné péče a lásky Boží v jejich vlastním životě, všecko to mělo by je vésti k vděčnému podrobení sebe Bohu a pokornému uznání jeho zjevení; ale všemi milostmi a dobrodánými pohrdají a zůstávají zatvrzeři. Což divu, jestliže i k nim promluví Kristus jednou hrozná slova: »Nerodiž se z tebe a ať nikdo neji z tebe ovoce na věky!« Odepření Božího požehnání a odnětí účinných milostí bývá už zde na zemi mnohdy trestem zatvrzelého odpírání volání Božímu.

a) Vzbudme upřímnou lítost nad takovými dušemi a modleme se za ně, prosme zvláště, aby národ náš nebyl neplodným fikem, který by stihla kletba Krista Pána.

b) Neustávejme připomínati věřícím a celému národu, že trestem nevěry a nekajivosti bývá už zde na zemi ztráta požehnání Božího. Nejjistější cestou k záhubě nějakého národa jest, když se vzepře Bohu, jeho zjevení a jeho zákonu.

*) O vyklizení chrámu viz rozjímání 4. sv. II.

2. Neplodnému říku lze přirovnati také duši, která je povolána k dokonalosti a k účinnému apoštolátu, ale oddává se vlažnosti a línosti. Listím, které podle některých vykladačů značí dary a dobrodiní Boží, lze podle jiných rozuměti planá předsevzetí, chlubná slova, skutky spravedlnosti pouze zevnější. I takovou duši stihá v jistém smyslu kletba Páně: Bůh odepírá jí hojnějších milostí a práce její neprovází svým požehnáním.

a) Pohledme pozorně na svůj dosavadní kněžský život a své kněžské působení. Kolik v něm neplodných předsevzetí, kterých jsme nikdy nedodrželi, ano při nichž jsme vlastně neměli rozhodné vůle, je provést; jak krásně dovedeme mluvit o ctnosti, o potřebě reformy, o nutnosti apoštolského ducha a apoštolské práce, ale jak neradi reformujeme sami sebe a neradi přikládáme ruce k dílu; zachováváme snad bedlivě předpisy společenských mravů, konáme snad přesně i kancelářské a jiné zevnější povinnosti duchovní správy, ale nesnažíme se o pravého vnitřního nadpřirozeného ducha. Hledme se ve všem tom napravití, abychom se nestali podobnými neplodnému a uschlému říku.

b) Máme snad málo požehnání při svých pracích a podnicích, necítíme dosti nadpřirozené síly v obtížích a pokušeních? Ptejte se vážně sami sebe, není-li toho příčinou naše vlažnost a línost a špatné používání milostí Božích.

3. Hojných milostí nelze dosáhnouti a milosti Boží nelze dokonale a vytrvale následovati bez vroucí modlitby. Kristus Pán ukazuje sílu modlitby a uvádá dvě podmínky takové modlitby. Dokonalá a vytrvalá modlitba působí i zázraky. Ale třeba se modliti s neomezenou důvěrou a vzdáti se nejprve vši nenávisti, mstivosti

a hořkostí proti bližnímu. Kristus Pán z rána lačný připomíná nám ještě jednu podmínku: modlitba musí být spojena se sebezáporem a pokáním.

a) Nelze si myslet, že by vážná slova Kristova o moci modlitby byla pouze frázi. Zázrak ovšem zůstane vždy výjimkou a Bůh ho nečiní bez důvodů velmi důležitých; a přece slibuje Kristus Pán, že se dokonalé modlitbě dostane někdy i zázračného vyslyšení. Todik jest jisto, že nic není tak veliké a těžké, čeho bychom vroucí a vytrvalou modlitbou nemohli obdržeti, jestliže jest to k našemu dobru.

b) Čím to tedy, že naše modlitby nebývají vyslyšeny? Poněvadž nemají podmínek, kterých Kristus Pán žádá: nemáme dosti důvěry, chováme v srdci nechuf nebo hořkost proti některému spolubratru, modlitbu neprovázíme sebezáporem a pokáním.

XIX. Otázka židů o pravomoci Spasitelově a odpověď Kristova.

(Mt. 21, 23—32; Mk. 11, 27—33; Lk. 20, 1—8.)

I stalo se jednoho dne,¹⁾ že přišli zase do Jerusaléma. A když přišel do chrámu a chodil v chrámě²⁾ a učil lid i kázal evangelium, přistoupili k němu velekněží a zákoníci i starší lidu³⁾ a pravili k němu takto řkouce: »Pověz nám, jakou mocí činíš věci tyto? A kdo jest ten, jenž dal ti tuto moc, abys to činil?«⁴⁾

Odpověděv Ježíš řekl jim: »Otáží se vás i já na jednu věc; řeknete-li mi jí, i já povím vám, jakou mocí ty věci činím. Povězte mi: Křest Janův, odkud byl, s nebe-li či od lidí?«⁵⁾ Ale oni roz-

mýšleli sami u sebe řkouce: »Díme-li »s nebe«, řekne nám: Proč jste mu tedy neuvěřili? Řekneme-li však »od lidí«, bojíme se lidu, že veškeren lid bude nás kamenovatí, poněvadž všichni jsou přesvědčeni, že Jan byl pravý prorok.« I odpověděli a řekli Ježíšovi: »Nevíme, odkud byl.« A Ježíš odpověděv řekl jim: »Ani já nepovím vám, jakou mocí to činím.«⁶⁾

»Než co se vám zdá? Člověk jeden měl dva syny, a přistoupiv k prvnímu řekl jemu: Synu, jdi dnes, pracuj na vinici mé. On však odpovídaje řekl: Nechci. Ale potom hnut lítostí šel. Přistoupiv pak k druhému mluvil k němu podobně. A on odpověděv řekl: Půjdu, pane, a nešel. Který z těch dvou vykonal vůli otcovu? Řkou jemu: První. I řekl jim Ježíš: Amen, pravím vám, že celníci a nevěstky předejdou vás do království Božího. Přišel zajisté k vám Jan cestou spravedlnosti,⁷⁾ a neuvěřili jste mu, celníci však a nevěstky uvěřili mu; vy pak užřevše to ani nekáli jste se potom, abyste uvěřili jemu.«⁸⁾

1) Z předešlého vysvítá, že to bylo v úterý před utrpením Kristovým.

2) T. j. v podloubích chrámových.

3) Tedy zástupci celé velerady.

4) Po tolika zázracích ptají se ho, odkud má moc učiti a kázati, když jí přece od nich neobdržel. Kdyby byl Kristus Pán odpověděl přímo, že od Boha, byli by ho obžalovali z rouhání, kdyby byl neodpověděl, byli by ho prohlásili za falešného proroka. Božský Mistr svou otázkou unikl jejich léčce a přivedl je samy do rozpaků,

5) Poněvadž Jan vydal jasné svědectví o Kristu Pánu, bylo uznání jeho božského poslání (nebo jeho křtu) zároveň uznáním mesiánského poslání Kristova.

6) Neboť jste sami svou odpovědí přiznali, že znáte božské poslání Janovo, ale nechcete to říci. Znáte-li však poslání Janovo, znáte i božské poslání moje. Jan skutečně slavnostně prohlásil vyslanectvu od velerady poslanému, že je předchůdcem Páně (Jan 1, 19dd).

7) Uče a příkladem ukazuje vám cestu spravedlnosti.

8) Ze slov Kristových jest vidno, že první služebníci značí kající celníky a jiné hříšníky, druhý velekněze a zákoníky, mající se za spravedlivé. Možno také prvním služebníkem rozuměti pohany, druhým židy, anebo prvním lid světský, druhým kněze nebo řeholníky, zasvěcené zvláštní službě Boží a pod.

Rozjímání 17.

1. *průprava* : *Vizme Pána Ježíše, jak klidně a velebně stojí uprostřed nepřátel, drže na něho doléhajících : »Jakou mocí činíš věci tyto?«*

2. *průprava* : *Prosme Krista Pána za osvícení, abychom božskou jeho moc stále lépe poznávali a uznávali.*

1. Po tolika zázracích a jiných důkazech, jimiž Kristus Pán dokázal božské poslání a svoji autoritu, žádají na něm zatvrzelí židé, aby jim řekl, jakou mocí učí. Tak se ptají toho, jemuž »dána jest veškerá moc na nebi i na zemi« (Mt. 28, 18), který má neomylnou a svrchovanou moc učitelskou, který jest nejvyšším Knězem a obětníkem, svrchovaným Zákonodárcem, jemuž nebeský Otec »dal veškeren soud« (Jan 5, 22). Tuto svrchovancu moc má Kristus Pán i nyní stále, s nebeského trůnu vládne jako opravdový Král celému světu a ukáže svou moc zvláště na konci světa jako nejvyšší Soudce živých

i mrtvých. Jako kněží máme účast v jeho kněžské moci a nepřímo také v pravomoci učitelské, zákonodárné a soudní.

a) Pokloňme se v duchu svému mocnému Pánu a Králi, vzdejme díky, že máme tak mocného Pána a zasvěťme mu znova všechny síly. Rmoutí-li nás, že tolik lidí nechce nyní jeho panství uznávat, vzpomeňme si, že jednou všickni budou muset uznati jeho moc.

b) Před tímto svrchovaným Soudcem budu zanedlouho státi, abych z celého života odpovídal. Mohu si říci, že bych obstál, kdyby mne Kristus Pán dnes před svou soudnou stolicí povolal ?

c) Naše kněžská moc jest nezasloužená účast v autoritě Krista samého. Tato myšlenka nás musí udržovati v pokoře, ale musí nás také siliti, abychom rozhodně a neohroženě vystupovali, kde toho žádá čest Boží a spása duší.

2. Zatvrzelost a podlost židů naplňuje nás odporem, a máme soustrast s jejich ubohostí. Slyšeli právě o velikém zázraku vzkříšení Lazara, a přece popírají zatvrzele božské poslání Spasitelovo. Přemýšlejí, co by měli odpověděti na otázku Kristovu, ale neptají se, co jest pravda, nýbrž jen se táží, co bude o jejich odpovědi souditi lid. Proto odpovídají proti svému přesvědčení: »Nevíme.« Tím však ukazují svou ubohost. Oni, učitelé lidu a svědkové zjevení Božího, doznávají, že neznají odpovědi na otázku tak důležitou a životní, zda-li už Mesiáš a jeho předchůdce přišel.

a) Neřídíme se snad i my někdy v svém jednání a v svých řečech příliš ohledy na lidi a starosti, abychom nepozbyli popularity ? Snad někdy i zamlčujeme nebo překrucujeme pravdu, abychom si u někoho nezadali

nebo zdánlivě o autoritu se nepřipravili? Pak by ovšem i u nás bylo něco z té podlosti, která se nám na židech tolik nelíbí.

b) Kdož by při slovech: »Nevíme« nemyslel na známé: »Ignoramus«, kterým moderní věda, pohrdajíc zjevením, musí odpovídati právě na nejdůležitější otázky lidského života? Snažme se poučovati o pravdě aspoň ty, kteří mají ještě něco dobré vůle ji poznati.

c) K tomu jest třeba, abychom sami pravdu Boží důkladně znali. Jak by se musil stydět kněz, který by na důležitou otázku náboženství musil odpovědět: »Nevím«, poněvadž dosti nestuduje, nerozjímá, Písma sv. nečte.

3. Sv. Otcové a vykladači přirovnávají někdy druhého služebníka v uvedeném podobenství knězi nebo řehořníku, který se k zvláštní službě Boží rozhodl a Bohu se zaslíbil, ale pak nezachovává věrnosti, prvního služebníka obyčejným věřícím, kteří zvláštní dokonalosti neslibují, ale křesťanské povinnosti svědomitě konají. S druhým služebníkem lze přirovnati konečně každého, kdo mnoho předsevzetí činí, ale neplní jich.

a) Kněžstvím oddali jsme se zvláštním způsobem službě Boží, přislíbili jsme kanonickou poslušnost a zasvětili se Kristu Pánu doživotní panickou čistotou. Jak bychom se musili hanbiti, kdyby obyčejný křesťan lépe sloužil Bohu než my, kdyby svědomitý úředník přesněji a ochotněji poslouchal svých představených a předpisů, mnohá duše ve světě čistěji žila než my.

b) Kolik předsevzetí už jsme učinili při zpovědích, exerciciích, rozjímáních; a kolik jsme jich skutečně splnili? Umiňme si, že předsevzetí dnešního rozjímání věrně provedeme,

XX. Podobenství o vinařích.¹⁾

(Mt. 21, 33—46; Mk. 12, 1—12; Lk. 20, 9—19.)

Na to počal mluvíti k lidu v podobenstvích a řekl:

»Jiné podobenství poslyšte: Byl jeden člověk hospodář, který štípil vinici a ohradil ji plotem a vykopal v ní lis a postavil věž a pronajal ji vinařům a odcestoval na dlouhý čas. A časem svým, když se přiblížila doba plodů poslal k vinařům služebníka, aby přijal od vinařů z užitku vinice.²⁾ Ale vinaři zjávše ho zmrskali a odeslali s prázdnem. I poslal k nim opět služebníka druhého; oni však i toho zmrskali, zranili ho na hlavě a potupivše poslali s prázdnem. I opět poslal ještě jiného, třetího; a oni také toho zranivše vyvrhli ven a zabili. A opět poslal služebníků více než prve a učinili jim taktéž, z těch jedny zbili, druhé ukamenovali a zabili. Tu řekl pán vinice: Co mám dělati? Maje tedy ještě jediného syna milovaného, i toho poslal k nim naposledy říka: Pošlu milého syna svého; snad se zastydí před synem svým, když ho uvidí. Ale vinaři uzřevše syna řekli k sobě vespolek: To jest dědic; pojďme, zabijme jej, a dědictví bude naše. I chovili se ho a vvrhše jej ven z vinice zabili ho.³⁾ Když tedy přijde pán vinice, co učiní vinařům oněm?« Řkou jemu: »Zlé zle zahubí a vinici svou pronáime jiným vinařům, kteří by mu vydávali užitek časem svým.«

Tu řekl jim Ježíš: »Přijde a zahubí vinaře ty a dá vinici jiným.« To oni uslyševše řekli: »Chraň Bůh!«⁴⁾ Ale on pohleděv na ně pravil: »Co tedy

znamenají slova a nečetli-li jste Písma tohoto:⁵⁾ Kámen, který zavrhlí stavitelé, stal se kamenem uhelným. Od Pána stalo se to, a jest to podivné v očích našich. Proto pravím vám: Bude odňato od vás království a dáno lidu, který bude přinášeti plody jeho. A každý, kdo padne na ten kámen, rozrazí se; na koho však on padne, toho rozdrtí.«⁶⁾

A uslyševše velekněží a fariseové i zákoníci podobenství jeho, porozuměli, že to podobenství pověděl vzhledem k nim. I hledali vztáhnouti ruce své na něho a uchopiti ho, ale báli se lidu, neboť měli jej za proroka. A nechavše ho odešli.

1) Na drzou otázku židů: »Jakou mocí činíš tyto věci?« odpovídá Kristus nejprve podobenstvím o dvou služebnících, jímž naznačuje odboj židů proti Mesiáši, a nyní předpovídá podobenstvím o vinici jejich trest.

2) Co znamená v podobenství plot, věž, lis v jednotlivosti, různě se vykládá, všeobecně jest tím naznačena zvláštní péče hospodářova o vinici. Lis byl »vykopán«, t. j. byla pod ním vykopána jáma, do níž lisované víno stékalo. Věž byla pro strážce vinice. Hospodář vinici pronajal tak, že si vymínil část užitku.

3) V Písmě sv. se častěji rodina nebo národ, zvláště pak národ israelský, přirovnává k vinici. (Srv. Žalm 79, 9; 5. kn. Mojž, Jerem, Os.; zejména však Is 5, 2dd.) Také Pán Ježíš rozumí vinicí lid vyvolený, hospodářem nebeského Otce, plotem atd. zvláštní ochranu a dobrodiní Boží, vinaři velekněze a zákoníky, služebníky proroky, synem hospodářovým sebe. Tím, že se rozlišuje od proroků a nazývá »jediným milovaným synem«, prohlašuje Spasitel svoje bůžství.

4) Podle Mt židé sami na otázku Kristovu doznali, že hospodář zahubí vinaře, podle Mk a Lk řekl to Kristus a Lk přidává, že židé odpověděli: »Chraň Bůh!« Jak

z této evangelijní harmonie patrně, dají se vypravování evangelistů dobře vyrovnati. Židé nejprve rozuměli parable tak, že služebníky jsou oni sami a vinaři Římané; proto odpovídají, že Bůh vinaře ty zahubí. Kristus však jim ukazuje, že se podobenství o vinařích vztahuje na ně; když tomu nejprve nechtějí věřiti, znovu a ještě důrazněji prohlašuje jejich vinu a trest.

5) Nejenom v N. Z. (Skut. ap. 4, 11; Řím. 9, 33; 1 Pe. 2, 7), nýbrž už v žalmu 117, 22 nazývá se Kristus úhelným (základním) kamenem, na němž stojí zjevení, budova Církve a celý nadpřirozený život.

6) Kdo Krista a jeho učení nechce uznati, ten, místo aby na něm jako úhelném kameni stavěl, rozráží se oň a kámen ho rozdrťí; řecký text přenášeje se z obrazu hned ke Kristu obrazem nastíněnému má *λικμήσει*, (jako plevy) proseje.

Rozjímání 18.

1. průprava : *Slyšme přísna slova Pána Ježíše : »Přijde a zahubí vinaře ty a dá vinici druhým.«*

2. průprava : *Prosme za milost, abychom se nikdy nestali podobnými nešlechtným těm vinařům.*

1. Kdož by při tomto podobenství nemyslel na národy, kterým Bůh tolikráte světlo svého zjevení nabízel, tolik horlivých a nadšených apoštolů jim posílal, ale kteří je všecky odmítli, pronásledovali, mučili a Kristu Pánu se rouhají. Máme tu také obraz křesťanských obcí, které jsou křížem duchovního správce. Nechtějí napravit zlořády, mnohdy svého duchovního pastýře svou nepoddajností a zatvrzelostí přivádějí do hrobu, ano někdy i více kněží bezúspěšnou námahou a bolestí klesá na kře. Vzdurojí Kristu Pánu, ano nekařicností a odbojem křížují ho znovu. V podobenství jest znázorněn také

brozný jejich trest. Bůh se od nich odvrátí a dá své milosti a své požehnání jiným; při věčném soudu budou rozdraceni úhelným kamenem, jehož nechťeli uznatí a na němž nechťeli stavěti.

a) Uložil nám snad Pán Bůh také takový kříž, svěřil nám takovou neúrodnou vinici nebo takové nevděčné a odbojné vinaře? Posilněme se v svém zármutku pohledem na Krista Pána, jímž povrhl, ano jehož na smrt vydal vlastní jeho lid, a obětujme svůj kříž za spásu těch, kteří námi pohrdli a nás nenávidí.

b) Rmouti-li nás, že tak mnozí Kristem Pánem pohrdají, božství jeho popírají, ano se mu snad rouhají, nechť nás těší myšlenka, že se jednou všichni jeho nepřátelé o tento kámen úhelný rozdrtí.

2. Podobenství lze pojímat i v jiném smyslu. Jsme sami vinaři, jímž Pán svěřil péči své vinice. Čas od času žádá Pán na nás, abychom vydali počet ze své správy. Kdybychom byli správci nedbalými, stihl by nás podobný trest jako zlovolné vinaře v podobenství. Kristus Pán, který má býti naší sladkostí, stal by se spravedlivě trestajícím soudcem.

a) Úrodná půda vinice značí spasitelnou nauku Kristovu, kterou máme věřícím podávatí a vykládati. Máme ji jako plotem nebo hradbou chrániti proti všem nebezpečím spásy. Lis, z něhož prýští čisté a silící víno, je obrazem nejsvětější oběti a Svátosti oltářní, kde Kristus Pán svou svatou krev obětuje a k požívání podává. Věž znamená přikázání a napomenutí, jimiž jako strážci zákona Božího věřící v dobrém udržujeme. Zpytujeme se bedlivě, jak jsme ve všem tom o vinici Pánem nám svěřenou pečovali.

b) Pán žádává od nás častěji počet z naší správy: při exerciciích, návštěvách, rekolekcích, zpovědích a bude

ho zvláště přísně vyžadovati při věčném soudu. Sudme se sami přísně denně při zpytování svědomí a napravujeme se, abychom se nemusili toho soudu báti.

3. Konečně můžeme podobenství obrátiti na svou duši a na vlastní duchovní život. Duše naše je vinicí Boží, které Pán tolik péče věnoval a kterou tolika dobrodiní zahrnul. Jak jsme odměnili tuto péči a jak jsme použili těchto milostí, jak jsme si počínali dosud i ke Kristu Pánu samému? Snažme se aspoň nyní vinici tuto zúrodniti, budiž aspoň ode dneška Kristus úhelným kamenem celého našeho duchovního života.

a) Snad jsme měli štěstí, býti už od dětství zasazeni pravou křesťanskou výchovou do úrodné půdy pravdy Boží; kolik péče věnoval nám Bůh zvláště od té doby, co nás vsadil do vinice svatého kněžství. Od tolika nebezpečí nás chránil, denně se skrze nás obětoval, denně sv. přijímáním vchází do našeho srdce, posvátnými kánony, napomináním církevních představených, rozjímáním utvrzuje nás v dobrém. Jak jsme použili všech těchto vzácných a neocenitelných milostí?

b) Snad jsme nedbali, když nás Bůh buď vnitřním hlasem nebo zevnějším nějakým soužením a pokořením vybízel, abychom vydávali hojnější užitek. A mnohý z nás musí snad s lítostí vyznati, že si i vůči Kristu Pánu počínal aspoň poněkud jako vinaři k milovanému synu hospodářovu. Snad sloužil nedbale a roztržitě mši sv. a rozdával sv. přijímání ledabyle, snad Krista křížoval dokonce těžkým hřichem. Budiž ode dneška Kristus úhelným kamenem našeho života; myslíme na něho často, navštěvujeme ho občas v svatostánku, konejme všecko s čistým úmyslem k jeho cti a chvále.

XXI. Podobenství o královské svatbě.¹⁾

(Mt. 22, 1—14.)

A Ježíš ujav se slova mluvil k nim opět v podobenstvích řka: »Podobno jest království nebeské člověku králi, který učinil svatbu synu svému. I poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na svatbu;²⁾ ale nechtěli přijíti. Opět poslal jiné služebníky řka: Povězte pozvaným: Aj oběd svůj připravil jsem; volové moji a dobytek krmný jsou pobiti a všechno jest připraveno; pojdte na svatbu. Ale oni nedbali a odešli; jeden do dvora svého, jiný po zaměstnání svém. Ostatní pak zjímavě služebníky jeho potupili je a zabili. I rozhněval se král a poslav vojska svá zahubil ony vrahy a město jejich zapálil.«³⁾

»Potom řekl služebníkům svým: Svatba jest sice připravena, ale ti, kteří byli pozváni, nebyli hodní. Jděte tedy na rozcestí,⁴⁾ a kohokoli naleznete, pozvete na svatbu. I vyšli služebníci jeho na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré⁵⁾ a naplnila se svatba hodovníky. Vyšel pak král, aby se podíval na hodovníky, spatřil tam člověka neoděného rouchem svatebním. I řekl jemu: Příteli, kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního?⁶⁾ On pak oněměl.⁷⁾ Tu řekl král služebníkům: Svažte ruce i nohy jeho a uvrzte jej do temnosti vnější;⁸⁾ tam bude pláč a skřípění zubů. Neboť mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.«⁹⁾

1) Toto podobenství je velmi podobné podobenství vypravovanému u Lk 14, 15—24 (viz sv. III. odst. XXXII.), a někteří obě ztotožňují. Právem však máme s velikou vět-

šinou vykladačů zato, že jsou to dvě různá podobenství. Neboť podle Lk vykládal Kristus podobenství v Perei v domě jednoho farisea, kdežto podobenství toto předkládá v chrámě jerusalémském; také v některých rysech se obě podobenství od sebe různí.

2) Na Východě hostitel nejprve sám osobně hosty zval a pak je dal služebníky k hostině přivésti.

3) Hostitel jest nebeský Otec, syn, jemuž svatební hostinu připravuje, jest Mesiáš, který se už ve St. Z. jmenuje ženichem (Ž. 44) a jehož Církev v N. Z. sluje jeho chotí nebo nevěstou (Ef. 5, 25; 2 Kor. 11, 2). Bůh pozval už v St. Z. národ židovský ke královské hostině Syna svého, to jest do jeho Církev, a pak k věčné hostině Beránkově v nebi, a poslal mu nejprve Jana Křtitele a pak apoštoly, aby oznámili, že hostina je připravena. Ale židé těchto božských poslů nedbali a apoštoly dokonce pronásledovali.

4) Tam, kde se několik cest nebo ulic sbíhá, přichází větší množství lidí.

5) T. j. volali všecy bez rozdílu. Naznačuje se tím, že Bůh chce spasiti všecy lidí bez rozdílu.

6) Pro okázalé slavnosti byl předepsán také slavnostní úbor, který králové na Východě často předem pozvaným posílali darem.

7) Nenalezl výmluvy.

8) Hostiny se konávaly v místnostech silně osvětlených a hostina svatební bývala večer.

9) Tato slova týkají se židů, z nichž jenom málo do Církev Kristovy vstoupilo; nelze z nich tudíž nic usuzovati na počet nebešťanů a počet zavržených.

Rozjímání 19.

*Královská hostina sv. přijímání. *)*

1. *průprava* : Představme si Pána Ježíše, jak nás zve k eucharistické hostině.

2. *průprava* : Modleme se, abychom vždy s přípravou co možno nejlepší Krista Pána přijímali.

1. Sv. přijímání jest skutečná obětní hostina, při níž požíváme obětovaného Beránka. Jako při vzácné hostině předkládá hostitel pozvaným vybrané pokrmy a nápoje, tak nabízí a dává Pán Ježíš při svatém přijímání nejvzácnější milosti. Jest to hostina královská, neboť jest to sám nejvyšší náš Pán a svrchovaný Král, který k nám přichází. Jest to hostina svatební, neboť duše se tu spojuje se svým nebeským ženichem a chotěm. Sv. přijímání jest výrazem a prostředkem lásky ke Kristu Pánu tak vroucí, něžné a plodné, jakou jest v přirozeném řádě čistá láska manželská. Takovým velikým dobrodiním, takovou vzácnou milostí jest každé sv. přijímání. A přece jak mnozí pohrdají tímto darem anebo přijímají nejsv. Svátost pro pozemské starosti a žádosti jenom nedbale!

a) Uvažujme tedy, co v sv. přijímání máme : vznešenou hostinu, hostinu královskou, hostinu svatební. Děkujme Kristu Pánu vroucně, že nás denně k této hostině zve. Ptejme se, proč naše spojení s Kristem Pánem při sv. přijímání bývá často málo vroucí, něžné a plodné. Umiňme si, že se budeme na mši sv. vždy dobře připravovati a zvláště při sv. přijímání sebranosti dbáti.

*) K tomuto podobenství možno také konati rozjímání 39. svazku III.

b) Počinání hostů, kteří pro pozemské věci odmítají pozvání tak vzácné a čestné, zdá se nám beztaktním a nevděčným. Nepočínáme si mnohem nevděčněji, když se při sloužení mše sv. rozptylujeme myšlenkami na denní starosti a práce, anebo snad někdy pro pozemské záležitosti ani mše sv. nesloužíme?

2. Služebníci, hledající hosty a přivádějící je k hostině královské, mohou nám býti příkladem, jak máme věřící k častému sv. přijímání vésti. Třeba vyjít ven a vyhledávati je. Třeba jíti na rozcestí, kde je čilý život, t. j. časté sv. přijímání není jenom pro duše v skrytosti a samotě žijící, nýbrž i pro ty, kteří mnoho pracují ve veřejném životě. Třeba volati »zlé i dobré«, t. j. časté přijímání není jen pro duše dokonalé, nýbrž má býti lékem duším vášněmi zmítaným a v hříšný zvyk upadlým.

a) Čekali jsme snad dosud toliko, až nás někdo sám o dovolení častějšího sv. přijímání požádá? Musíme »vyjít ven«, sami duše vyhledávati, poučovati je, vybízeti, zakládati náboženské spolky vhodné pro naše působiště a poměry.

b) Měli-li jsme dosud názor, že časté a denní přijímání jest jenom odměnou dokonalosti, musíme se přesvědčiti, že jest lékem, potřebným právě duším, jimž jest bojovati s prudkými vášněmi. Proto musíme hlavně mládež mravně ohroženou vésti k častému přijímání.

3. Král nestrpěl při hostině člověka, nemajícího roucha svatebního, nýbrž vyvrhl jej ven. Nikdo nemůže hodně přijmouti tělo Páně bez posvěcující milosti, a nikdo nevejde do království věčného, zemřel-li ve stavu těžkého hříchu. Tyto myšlenky dávají nám příležitost k úvaze, jak potřebná jest milost posvěcující a jak vzácným darem Božím jest. Bez posvěcující milosti nemají

ani největší lidské skutky ceny. Milost vypuzuje z naší duše to, co jí jediné a opravdově činí nešťastnou, těžký hřích. Milost posvěcující jest účast v samém životě Božím. Uvažujme jednotlivé tyto vlastnosti milosti, abychom si ji více vážili a o ni bedlivěji usilovali.

a) Představme si v duchu všechna veliká díla, která během století byla rukama a duchem lidským vykonána. Všecko to mělo a má jen potud cenu, pokud to bylo vykonáno v milosti Boží; všecko, co jsme dobrého anebo i velikého v životě vykonali, bylo by nadarmo, kdybychom zemřeli ve stavu těžkého hříchu.

b) Jak veliké neštěstí jest těžký hřích! Ztrácíme jím Boha a tím jediné svoje štěstí. Žádná jiná síla nemůže v nás hřích přemoci a vypuditi jej ven ze srdce, leč jediné milost Boží.

c) Jakou cenu má život, poznáváme, když srovnáme živý organismus s mrtvou hmotou. A to je život jenom vegetativní. Což teprve život duševní! Jak nekonečně veliký a bohatý jest život Boží, nyní nechápeme, ale tušíme to, poněvadž víme a věříme, že Bůh je nekonečně veliký. Na tomto životě máme skrze posvěcující milost účast. Tak nás učí zjevení.

d) Takové úvahy vedou nezbytně k předsevzetí: nikdy, za žádnou cenu nechci těžkým hříchem milost Boží ztratiti, ze všech sil chci pracovati, abych duším posvěcující milost zjednával a je v ní udržoval.

XXII. Sluší-li dávatí daň císaři.

(Mt. 22, 15—22; Mk. 12, 13—17; Lk. 20, 20—26.)

Tehdy fariseové odešedše radili se, kterak by jej polapili v řeči.¹⁾ I páslí po něm a poslali k němu některé vyzvědače z fariseů a Herodiánů, učedníky

své.²⁾ kteří by se stavěli spravedlivými, aby je polapili v řeči, tak aby je mohli vydati vrchnosti a moci vladařově. A ti přišedše otázali se ho řkouce: »Mistře, víme, že pravdomluvný jsi a správně mluvíš a učíš, a že nedbáš na nikoho a nepatříš na osobu lidskou,³⁾ nýbrž cestě Boží vpravdě učíš. Pověz nám tedv, co se tobě zdá: sluší-li nám dávatí daň císaři či níkoli?«⁴⁾ Ale Ježíš poznav pokrvectví. lest a zlobu jejich řekl: »Proč mne pokoušíte, pokrytci? Přineste a ukažte mi peníz daně, ať uvidím!« A oni přinesli a podali mu denár.⁵⁾ A Ježíš řekl jim: »Čí jest tento obraz i nápis?« Oni pak odoověděvše pravili jemu: »Císařův.«⁶⁾ Tu řekl jim: »Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu.«⁷⁾ A nemohli se chytítí slova jeho před lidem; nýbrž uslyševše to podívali se odpovědi jeho a umlkli. A nechavše ho odešli.

1) Neboť, aby je mohli jíti a obžalovati, musili míti nějaký aspoň zdánlivě právní důvod.

2) Učedníci byli mladší Israelité, kteří se pod vedením fariseů přiučovali Písmu. Neptají se sami, nýbrž posílají učedníky, aby snáze zakryli, že chtějí Ježíše pokoušeti. Fariseové byli nepřáteli vlády římské, Herodiáni (přivrženci dynastie Herodovy) byli zevně pro Římany, ale vpravdě jim také nepřáli.

3) Každému pravdu řekneš bez ohledu na jeho postavení. Všecky tyto chvály jsou ovšem v ústech učedníků pokryteckým lichocením.

4) Byla to otázka úskočná. Popřel-li by Ježíš, že třeba daň platiti, byli by ho obžalovali u vladaře jako buřiče proti vládě, řekl-li by, že mají platit, očernili by ho u lidu jako nepřítel nezavislosti národa.

5) Denár attický = asi 0·80 fr.

6) Dosud zachované mince tehdejšího císaře Tiberia mají jeho obraz s latinským a řeckým nápisem : Aug. Tib. Caesar.

7) Poněvadž ražení mincí jest výsadou vrchní státní autority, židé užívající římských peněz prakticky uznávali nadvládu římskou a používali pro sebe výhod, které skýtal. Důsledně bylo jim tedy i daně platiti. Kristus Pán svou odpovědí prohlašuje, že třeba zákonité autority poslouchati, ale jen pokud to neodporuje zákonu Božímu. O tom, zdali jest nadvláda Římanů oprávněna a zdali všechny jejich daně jsou spravedlivé, se nevyslovuje.

Rozjímání 20.

1. *průprava : Viz židy, jak ukazují Kristu Pánu peníz daně.*

2. *průprava : Pros za osvětlení, abys naučení tohoto tajemství dobře chápal.*

1. Obrátme mysl svou nejprve k božskému Mistrovi, jehož vznešená povaha a krásné vlastnosti se v tomto tajemství skvěle jeví. Chvála Krista Pána, od učedníků fariseů pronesená, byla sice v jejich ústech pokryteckým lichocením ; ale vydávají ji bezděky svědectví pravdě. Spasitel byl muž přímý a otevřený, který se nedal ani bázní před mocnými tohoto světa ani nemístnou náklonností k nějaké osobě odvrátiti od pravdy a spravedlnosti. Vedle těchto vlastností podíváme se na něm při této scéně jeho velebnému klidu a jeho veliké moudrosti. Právě před chvílí káral Mistr v názorných podobstvích zatvrzelost židů a předpověděl hrozný jejich trest, ale oni nedbajíc toho odvažují se ho znovu pokoušeti. Kristus Pán jim odpovídá bez hněvu a rozčillení. Odpovídá velice moudře. Přivádí židy k tomu, aby sami nepřímou vyznali, že mají daně platiti. Pronáší nezvratné

zásady o poslušnosti k světské moci a k Bohu, ale nevyslovuje se o oprávněnosti vlády římské ani o spravedlnosti všech římských daní.

a) Napodobujeme Krista Pána v jeho mužné přímosti a otevřenosti? anebo snad myslíme, že dosáhneme více zakrýváním vlastních cílů a obojakostí? Zkušenost nás jistě často poučila, jak právě neupřímnost našemu působení nejvíce škodí.

b) Podobně jsme jistě často poznali, jak nám uškodily bázeň před mocnými tohoto světa, nezřízená nebo nemístná náklonnost nebo ohled na osoby. Snažme se, aby i o nás platilo, že »nedbáme na nikoho a nepatříme na osobu lidskou, ale cestě Boží v pravdě učíme«.

c) Bývá pro nás zkouškou trpělivosti, když mnozí po tolikerém poučování a napominání dorážejí na nás stále znovu svými pochybnostmi nebo i zlomyslnými poznámkami. Představme si v takových okamžicích Krista Pána, jak s velebným klidem odpovídá nepřítelům a hledejme u něho sílu.

d) Utíkejme se k Srdci, »v kterém jsou všechny poklady moudrosti a vědomosti«, zvláště ve všech svých pochybnostech a starostech.

2. Jadrně a jasně vyslovuje božský Mistr zásadu pravé občanské poslušnosti. Třeba jest poslouchati i světské státní autority. Jako při každé lidské poslušnosti, tak i při této nerozhodují dobré nebo špatné vlastnosti toho, jenž poroučí: je-li autorita zákonitá a nepřikazuje-li nic hříšného, třeba jí uposlechnouti. Ale tato občanská poslušnost musí býti podřízena poslušnosti k Bohu. Posloucháme lidí proto, že jejich moc jest od Boha a že Bůh tak veš; nikdy nesmíme poslechnouti, káží-li něco proti Bohu.

a) Na poslušnost k světské autoritě pohlížime někdy jako na ctnost pouze občanskou, nemyslíce dosti na to, že je to také povinnost mravní; kritisování této autority snad vůbec za hřích nepokládáme. Zásada Kristem Pánem pronesená a listy sv. Pavla i Petra ještě více zdůrazněná praví něco jiného. Máme povinnost, poslouchati občanské autority a jí si vážiti, máme i v této věci věřící příkladem předcházeti.

b) Při této poslušnosti snadno se vymlouváme na vady a nedostatky autority. Ale právě tu se ukazuje pravá poslušnost, která nehledí na osobu a její vlastnosti, nýbrž poslouchá každého, kdo stojí a poroučí na místě Božím.

c) Kdyby se zákon světský dostal do konfliktu se zákonem Božím, musíme pevně držeti zásadu, že »více sluší poslouchati Boha než lidí« a rozhodně »dávati, co jest Božího, Bohu«.

3. I nám se stává něco podobného jako Pánu Ježíši, po kterém »pásli« a kterého »chtěli polapiti v řeči«. Zlý svět pozoruje naše jednání a naslouchá našim řečem, a jakkoli si počínáme nebo cokoliv mluvíme, všeho hledí proti nám využítí. To platí zvláště v národnostních a politických věcech. Jevíme-li o ně zájem, vytýkají nám, že zanedbáváme a snižujeme vznešený úřad kněžský, nevšímáme-li si jich, že nejsme vlastenci a dobrými občany. Nejlepším prostředkem, nepřátele umlčeti, jest řídit se přesně zásadami, které Kristus Pán v tomto tajemství slovy a jednáním naznačil. Obnovme se v těchto zásadách: práce pro vlast a politika mají býti prostředky k nadpřirozenému cíli; politika není vlastně úlohou kněze; pokud se jí musí zabývati, nesmí zapomenouti, že je na prvním místě knězem a apoštolem a že jeho hlavní úlohou jest starati se o spásu duší.

XXIII. Sadduceové táží se Krista Pána na zmrtvýchvstání.

(Mt. 22, 23—33; Mk. 12, 18—27; Lk. 20, 27—39.)

V ten den přistoupili k němu někteří sadduceové, kteří tvrdí, že není zmrtvýchvstání,¹⁾ a otázali se ho řkouce: »Mistře, Mojžíš řekl a nám napsal: Zemře-li něčí bratr a zanechá-li po sobě manželku a nepozůstaví-li žádných dětí, ať bratr jeho vezme si manželku jeho a vzbudí potomstvo svému bratru.²⁾ Bvlo pak u nás sedm bratrů; a první dojav manželku zemřel a nemaje potomstva zanechal bratru svému manželku svou. I vzal si ji druhý a zemřel; a ani on nepozůstavil potomstva. Také třetí si ji vzal a podobně všech sedm nezanachavše potomstva, zemřeli. Naposled ze všech zemřela i žena. Či z nich bude ta žena při vzkříšení, když vstanou z mrtvých? Neboť sedm jich mělo ji za manželku.«³⁾

A Ježíš odpověděv řekl jim: »Mýlíte se, neznajíce Písem ani mocí Boží.⁴⁾ Dítky tohoto světa žení se a vdávají. Ti však, kteří budou uznáni za hodny věku onoho a vzkříšení z mrtvých, kdýž vstanou z mrtvých, nebudou se ani ženiti ani vdávat. Vždyť nebudou mocí už zemřítí; nýbrž budou jako andělé Boží v nebi,⁵⁾ a budou svny Božími jsouce syny vzkříšení. O mrtvých pak, že vstanou, zda jste nečetli, co naznačuje i Mojžíš a co bylo vám řečeno slov:⁶⁾ Já jsem Bůh Abrahamův. a Bůh Isákův a Bůh Jakobův. Není Bůh mrtvých, nýbrž živých,⁷⁾ neboť všichni žijí jemu.⁸⁾ Vy se tedy velmi mýlíte.« Tu promluvili někteří ze záko-

někdv a řekli: Místře, dobře jsi pověděl. A zástupové uslyševše to divili se a žasli nad učením jeho.

1) Sadduceové zavrhovali existenci pouhých duchů a učili, že duše lidská hyne spolu s tělem; proto popírali věčné tresty, věčnou odměnu a vzkříšení.

2) Zákon tento byl stanoven od Mojžíše (5. kn. Mojž. 25, 5. 6). aby »nebylo vyhlazeno jméno zemřelého« t. j. aby se udržel jeho rod a zachována byla práva prvorozců i řády dědické. Syn z druhého manželství byl prohlášen za syna zesnulého bratra.

3) Sadduceové chtěli tímto vymyšleným případem zsměšnit učení o zmrtvýchvstání. Poněvadž by nebylo možno, dáti ženu jen jednomu z nich, jelikož by to bylo proti právu druhých, ani všem dohromady, protože by to bylo proti mravnosti a jednotě manželství, uzavírali, že vzkříšení není vůbec možné.

4) Neznáte Písem, která nesmrtelnosti duše i vzkříšení učí a o životě věčném mluví (Job 19, 25 dd.; Is 26, 19; 35, 10; 51, 6; Ezech 37, 3 dd.; Dan 12, 2; Ž 15, 10; 48, 16), a neznáte moci Boží, která dovede mrtvé tělo vzkřísiti a duši dáti nový vyšší život.

5) Těmi slovy není řečeno, ani že andělé mají nějaká etherická těla, ani že těla nebešťanů jsou na př. bez rozdílů pohlavních, nýbrž jen, že v nebi není pudu pohlavního.

6) Slova ta mluvil Bůh k Mojžíšovi (2. kn. Mojž. 3, 6), ale platila pro celý národ israelský.

7) Kristus Pán poukazuje na knihy Mojžíšovy, které měli sadduceové za hlavní pravidlo vírv. Poněvadž říkali, že se v Písmě nikde nevypravuje, že se Bůh o mrtvé stará, jim něco přislíbujе a pod., ukazuje Kristus Pán, jak Bůh prohlašuje, že nejenom byl, nýbrž i nyní jest Bohem mrtvých stejně jako živých, že tedy aspoň jejich duše dále

žije. Proto i z mrtvých vstanou; popírání nesmrtelnosti duše bylo totiž sadduceům důvodem, že popírali vzkříšení.

8) Žijí před ním a pro něho.

Rozjímání 21.

1. průprava: Slyšme Krista Pána, jak učí slavnostně zmrtvýchvstání.

2. průprava: Prosme, abychom se čistým životem stali hodnými slavného vzkříšení.

1. Kristus, věčná Pravda, prohlašuje slavnostně na úřední otázku celé jedné školy israelské, že jest slavné vzkříšení těl neboli z mrtvých vstání. To nás musí povzbudit, abychom se ve víře v toto tajemství a v naději na vzkříšení obnovili; ale to nás musí též pohnouti, abychom se svatým životem stali slavného vzkříšení hodnými a dobře se na ně připravili.

a) Ještě krátký čas a my odložíme své tělo, příčinu tak mnohé bolesti a příležitost tolika pokušení, a zanedlouho odějeme tělo nové, oslavené. Jakou útěchou a radostnou nadějí může nám býti tato pravda, zvláště v době tělesného utrpení a těžkých pokušení smyslných! Vzbudme pevnou víru v tuto nezvratnou pravdu, Pravdou věčnou pronesenou, a obnovme se v naději na život věčný. Ale učinme předsevzetí, že si svatým životem chceme této milosti zasloužiti.

b) První nezbytnou podmínkou, aby kdo došel slavného vzkříšení, jest, že musí zemřít v posvěcující milosti Boží. Proto prvním a nejdůležitějším předsevzetím našim musí býti, že nikdy a za žádnou cenu nechceme hříchem této milosti pozbýti. Chceme-li se s Kristem jednou ve věčné slávě radovati, musíme se nyní od pomíjejících věcí pozemských stále více odlučovati. Která pozemská

náklonnost jest to u mne, jež by mne nejsnáze mohla o věčnou oslavu připravit nebo její stupeň zmenšiti ?

2. Nejjistější cestou k oslavě věčné a nejlepší přípravou na slavné vzkříšení jest dobrovolné panictví. Jím se odlučujeme od »dítek tohoto světa«, jsme v jistém smyslu »jako andělé Boží« a stáváme se docela zvláštním způsobem »syny Božími«. Uvažujme o této důstojnosti a těchto přednostech panictví, abychom si ho ještě více než posud vážili a co nejsvědomitěji je zachovali.

a) Věřící žádají od kněze, aby byl odloučen od tohoto světa, ano vidí v něm skoro vyšší nějakou bytost, povznesenou nad pozemské věci. Tím se netvrdí, že by kněz neměl pozemských potřeb, nemohl a neměl užívatí věcí tohoto světa, nebo neměl vášní. Ale má býti nad pozemský svět povznesen sebezáporem. A právě dobrovolné panictví nejvíce nás nad »dítky tohoto světa« povznáší, zjednává nám úctu věřících a svolává požehnání Boží.

b) Tak vznešené jest čisté panictví, že se jím připodobňujeme andělům. Ovládním a přemáháním pohlavní žádosti nabýváme milosti Boží a vlastní silou toho, co jest dáno andělům jejich přirozeností.

c) Každý, kdo má posvěcující milost, jest synem Božím. Ale panickou čistotou stáváme se Bohu dítkami zvláště milými a spojujeme se s ním zcela zvláštní intimní a něžnou láskou. Jak by bylo pošetilé, kdybychom se o tak vzácnou výsadu připravovali nedbalostí v přemáhání pokušení a v bdělosti nad smysly.

3. Velebná slova Hospodinova : »Já jsem Bůh Abrahamův a Bůh Isákův a Bůh Jakobův« vyjadřují věčnost a nesmírnost Boha, objímajícího všecky věky a všecka místa. Před tímto věčným a nesmírným Bohem a pro

něho žijeme, tomuto velikému a nade vše mocnému Pánu sloužíme.

a) Století a tisíciletí přešla, na miliardy lidí se zrodilo a zhylo, ale stále vládne týž věčný a nekonečný Buh, který kdysi mluvil k patriarchům, vedl národ israelský pouští, zjevil svou spravedlnost při hrozné zkáze Jerusaléma, už po dva tisíce let vládne v Církvi, bude jednou soudit veškeré pokolení lidské. Jak nepatrnou kapkou jsem proti tomuto nesmírnému oceánu věčného božství! Proto se chci v nehlubší úctě klanět Velebnosti Boží a u vědomí své nicoty a naprosté závislosti na Bohu hluboko se pokořiti před Ním.

b) Pro tohoto velikého a věčného Boha mám žiti, jemu mám věrně sloužiti. Krásný jest život matky žijící zcela lásce dítě, vznešený život muže zasvěcený službě veliké ideí, ale krásnější a vznešenější jest sloužiti věčnému Bohu. Jak plnil jsem posud tento nejdůležitější, ano jediný úkol: žiti Bohu?

XXIV. První a největší přikázání.

(Mt. 22, 34—40; Mk. 12, 28—34; Lk. 20, 40.)

Ale fariseové uslyševše, že přivedl k mlčení saducee, sešli se vespolek.¹⁾ I přistoupil jeden ze zákoníků, který je byl slyšel tázati se a videl, že jím dobře odpověděl, i otázal se ho pokoušeje ho:²⁾ »Mistře, které přikázání v zákoně jest veliké a první ze všech?« Ježíš pak odpověděl a řekl jemu: »První ze všech přikázání jest:³⁾ Slyš, Israeli, Hospodin, Bůh tvůj, Bůh jediný jest. A milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého a z celé

duše své a ze vši mysli své a ze vši síly své.¹⁾ To jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné jemu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Jiného přikázání nad toto většího není, a na těchto dvou přikázáních záleží veškeren zákon a proroci.«²⁾

I řekl mu zákoník: »Dobře, Mistře, podle pravdy jsi pověděl, že jeden jest Bůh a že není jiného kromě něho, a že milovati ho z celého srdce a z celého rozumu a z celé duše a ze vši síly, a milovati bližního jako sebe samého jest větší než všechny zápalý a oběti.« Ježíš pak vida, že odpověděl moudře, řekl jemu: »Nejsi daleko od království Božího.«³⁾ A již nikdo se neosmělil tázati se ho na něco.

1) Aby se uradili, jak by ho nějakým jiným novým způsobem polapili v řeči.

2) Poněvadž zákoník tento moudrou odpověď Kristovu chválí, myslí někteří, že »pokoušeti« zde znamená jen »snažiti se zvědětí«; ale pravděpodobněji měl zákoník zprvu skutečně úmysl špatný, moudrou odpovědí Kristovou se však obrátil.

3) Fariseové a zákoníci stanovíce veliké množství zákonů a přikázání (248 předpisů a 365 zákazů) přeli se mezi sebou, které z nich je hlavní. Čekali, že Kristus se vysloví buď ve smyslu této nebo oné školy a že tedy v každém případě budou mu moci něco vytknouti. Ale Kristus Pán v své moudré odpovědi poukazuje na přikázání, které v pravém smyslu je první a největší základnou všech.

4) Jednotlivé vlastnosti lásky Boží zde uvedené (»z celého srdce atd.«) se různě vykládají. Všeobecně jest jimi řečeno, že máme Boha milovati nade všechno.

5) Láska k bližnímu zakládá se na lásce Boží, a na těchto dvou přikázáních zakládají se i ostatní, ano v lásce k Bohu jsou obsažena.

6) Zákoník, přijímaje za hlavní a první ta přikázání, která jsou základem také Nového zákona, a uznávaje moudrost Kristovu, byl připraven k přijetí Kristova království.

Poznámka : Stejně odpověděl Pán Ježíš jinému zákoníku, o němž píše Lk 10, 25dd, kde vypráví podobenství o milosrdném Samaritánu. Poukazujeme na odst. XIV. a rozj. 16. v III. svazku.

XXV. Kristus Pán poučuje farisee o Mesiáši a znovu kárá převrácenost jejich a zákoníkův.

(Mt. 22, 41—46; 23, 1—39; Mk. 12, 35—40; Lk. 20, 41—47.)

Když pak fariseové byli pohromadě, otázal se jich Ježíš uče v chrámě a řekl: »Co se vám zdá o Kristu? Čí syn jest?« Řkou jemu: »Davidův.«¹⁾ I řekl k nim: »Kterak říkají zákoníci, že Kristus je synem Davidovým? Vždyť David sám nazývá jej Pánem v Duchu svatém právě v knize žalmů: Řekl Pán Pánu mému: Sed na pravici mé, dokavad nepodložím nepřatel tvých za podnoží nohou tvých. Jestliže tedy David sám nazývá ho Pánem svým, kterak jest synem jeho?«²⁾ A nikdo nemohl mu odpovědět ani slova aniž kdo už osmělil se od toho dne otázati se ho. A veliký zástup poslouchal ho rád.

Tehdáž mluvil Ježíš k učedníkům svým, když veškeren lid poslouchal, a pravil jim při učení

svém: »Na stolicí Mojžíšově zasedlí zákoníci a fariseové. Všecko tedy, co vám řeknou, zachovávejte a číňte, ale podle jejich skutků nečíňte; neboť mluví, ale nečiní.³⁾ Varujte se zákoníkův. Navazují břemena těžká a nesnesitelná⁴⁾ a vkládají je na ramena lidská, sami však ani prstem svým nechtějí hnouti jimi. A všechny skutky své činí, aby je lidé viděli. Se zálibou chodí v dlouhých řízách, roztahují modlitební řeménky své⁵⁾ a prodlužují třepení.⁶⁾ Rádi sedí v prvních stolicích v synagogách a na prvních místech při hostinách, libují si, když je pozdravují na trhu a když lidé nazývají je rabbi (t. j. mistr).«

»Vy však nedávejte se nazývati rabbi; neboť jeden jest mistr váš, vy pak všichni jste bratří. A otcem nenazývejte sobě nikoho na zemi, neboť jeden jest Otec váš, jenž jest v nebesích. Ani nenazývejte se vůdci, neboť jeden jest vůdce váš, Kristus.⁷⁾ Kdo z vás jest větším, bude služebníkem vašim. Kdo však se povýší, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«

»Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, že zavíráte království nebeské před lidmi;⁸⁾ neboť sami nevcházíte do něho, a těm, kteří chtějí vejíti, bráníte, aby vešli.«

»Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, že stravujete domy vdov konajíce dlouhé modlitby. Vám dostane se soudu těžšího.«⁹⁾

»Běda vám, zákoníci a fariseové, že obcházíte moře i zemi, abyste učinili a získali jediného stoupence vaší víry, a když se jim stane, činíte jej synem pekla dvakrát více než jste sami.«¹⁰⁾

»Běda vám, vůdcové slepí, kteří říkáte: Kdo přísahá při chrámu, nic to není; kdo však přísáhne při zlatě chrámovém,¹¹⁾ jest vázán. Blázni a slepci; neboť co jest větší, zlato-li či chrám, který posvěcuje zlato? A kdo přísahá při oltáři, nic to není, kdo však přísáhne při daru, který jest na něm, jest vázán. Slepci, i co jest větší, zdalíž dar nebo oltář, který posvěcuje dar? Kdo tedy přísahá při oltáři, přísahá při něm i při všem tom, co jest na něm; a kdo přísahá při chrámu, přísahá při něm i při tom, který přebývá v něm. A kdo přísahá při nebi, přísahá při trůně Božím a při tom, který sedí na něm.«

»Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, kteří desátky dáváte z máty a kopru a kmínu, a opustili jste to, co jest důležitější v zákoně: soud a mílosrdenství a věrnost. Toto třeba bylo činiti a onoho neopomíjeti. Vůdcové slepí, kteří cedíte komára, velblouda však polykáte.¹²⁾ Běda vám, zákoníci a fariseové, neboť čistíte pohár a mísu spovrchu, uvnitř však jsou plny loupeže a nečistoty. Fariseji slepý, vyčisť prve vnitřek poháru a mísy, aby byl čist i povrch jejich.«

»Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, neboť podobáte se hrobům obíleným, které zevně jeví se lidem úhlednými, uvnitř však jsou plny kostí umrlčích a všelike nečistoty. Tak i vy zevně zdáte se lidem spravedlivými, uvnitř však jste plni pokrytectví a nepravostí. Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, kteří vzděláváte hroby proroků a ozdobujete pomníky spravedlivých a říkáte: Kdybychom byli žili za dnů otců našich, nebyli bychom se stali účastníky jejich v krvi proroků. A tak svědčíte proti sobě samým, že jste syny těch, kteří

zabili proroky. I vy naplňte míru otců svých.¹³⁾ Hadové, plémě zmijí, kterak utečete před soudem pekelným?»

»Protož, aj, já posílám k vám proroky¹⁴⁾ a moudré a učitele zákona, a z těch některé zabijete a ukřížujete a některé budete bičovati ve svých synagógách a pronásledovati z města do města, aby přišla na vás veškerá krev spravedlivá, která vylita jest na zemi od krve Abela spravedlivého až do krve Zachariáše, syna Barachiášova, kteréhož jste zabili mezi chrámem a oltářem.¹⁵⁾ Amen, pravím vám: Přejdou všechny věci tyto na pokolení toto.«

»Jerusaléme, Jerusaléme, který zabijíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou posláni k tobě, kolikrát chtěl jsem shromáždití dítky tvé, jako slepice shromazďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi? Aj, zanechá se vám dům váš pustý;¹⁶⁾ neboť pravím vám: Neuzříte mne od této chvíle, dokavad neřeknete: Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně.«¹⁷⁾

1) Kristus Pán chce svou otázkou zahanbiti fariseje, že tak málo o Mesiáši vědí, a zároveň je poučiti, že Mesiáš není králem světským a že vedle přirozenosti lidské má přirozenost božskou, není tedy pouze synem Davidovým. Že Mesiáš má býti synem, t. j. potomkem Davidovým, věděli židé z Písma (Žalmy, 2 Král, Is., Jerem.).

2) Spasitel uvádí slova Žalmy 109 (podle Septuaginty), kde David v Duchu svatém (z inspirace) nazývá Mesiáše Pánem a praví o něm, že má účast v moci božské (bude seděti na pravici Boží. Podložiti nepřátele za podnoží = úplně podrobiti). Tedy nejenom židé, nýbrž i Kristus sám měl tento žalm za mesiánský a Davida za autora; jinak by jeho dokazování bylo malicherným slovíčkářstvím.

3) Zákonníci a fariseové byli oficiálními vykladači Písma. Kde Písmo vykládají, mají jich židé poslouchati, ne však ve všech jednotlivých předpisech, které k Písmu přidávali.

4) Dávající veliké množství malicherných předpisů.

5) Fariseové a zákonníci vykládající doslovně napomenutí 2. kn. Mojž. 13, 9, měli hlavní předpisy zákona Mojžišova napsané na pergamenových prouzcích, jež ve zvláštních pouzdrech uschovávali. Tato pouzdra přivazovali řeménky na čelo a levé rameno, zvláště při modlitbě.

6) Dolní okraj svrchního roucha měl býti podle předpisu ozdoben třepením a měl Israelitům připomínati věrnost v zachovávání zákona. Fariseové a zákonníci nosili třepení hodně dlouhá, aby tak ukazovali svou horlivost v plnění zákona.

7) Vůdcové jednotlivých škol líbovali si velmi v titulech »mistra« nebo »otce«. Tuto ješitnost kárá Pán Ježíš, nezakazuje však užívati tohoto názvu, kde je oprávněn.

8) Šířící nesprávné pojmy zvláště o Mesiáši.

9) Zákonníci a fariseové vymamovali peníze na vdovách pod záminkou, že budou za ně konati dlouhé modlitby, a tak se obohacovali; zneužívali tedy zbožnosti k nepravosti.

10) Proselyté od fariseů získaní bývali podle známého »Poturčenec horší Turka« horší než fariseové sami a proto ještě odsouzení hodnější (= synové pekla).

11) Rozumějí se buď chrámové zlaté nádoby, nebo zlatá ozdoba chrámu, anebo peníze chrámu obětované.

12) Malicherné zevnější předpisy zachováváte, ale zanedbáváte veliký zákon spravedlnosti a lásky. Fariseové cedívali před pitím nápoje, aby snad náhodou nepolkli nějaký hmyz, který podle zákona byl pokládán za nečistý. K nečistým zvířatům patřil také velbloud.

13) Ukřížováním Krista židé skutečně naplnili míru zločinů svých otců.

14) Slova vztahují se také na proroky St. Z. ; Kristus Pán prohlašuje zde nepřimo své božství.

15) Má se nyní všeobecně zato, že Kristus Pán mluví Zachariáše, syna Jojadova, o němž se vypráví v 2 Paralip 24, 20 dd. Uvádí se jako poslední z umučených proroků, ačkoliv ještě po něm jiní byli zabiti, buď proto, že 2. kniha Paralip byla poslední v kánoně židů palestinských, anebo že jeho umučení bylo židům zvláště památné. Slova »syna Barachiášova« se vysvětlí buď tím, že otec Zachariášův měl dvě jména. anebo přepsáním prvních opisovačů evangelia (sv. Jarolm vskutku svědčí, že v starobylém evangeliu Nazarejských četl »syna Jojadova«).

16) Jerusalém bude zbořen a obyvatelé vyhnáni.

17) Slova tato, pokud se vztahují na přítomné židy, znamenají podle některých, že Kristus už nebude k nim svým učením a svou milostí mluvíti, leda až ho uznají za Mesiáše a se obrátí, podle jiných jednoduše, že ho už nevidí leč až po velikonoční večeři, při níž se slova »Požehnaný atd.« (v Žalmu 117) recitovala. Pokud se vztahují slova Kristova na celý národ israelský, znamenají, že se mu už nedostane zvláštní milosti, leč až ke konci světa, kdy velká část Israele Mesiáše uzná.

Rozjímání 22.

1. *průprava : Slyšme přísná slova Spasitelova : »Všecko teď v. co vám řeknou, zachovávejte a číňte, ale podle skutků jejich nečíňte.«*

2. *průprava : Modleme se, aby slova o farisejích a zákonících řečená neplatila také o nás.*

1. »Co se Vám zdá o Kristu ?« Kdo by nemyslel na tato slova, vída urputný boj moderní nevěrecké vědy a dnešního nevěřícího světa proti Ježíši Kristu ? K jakým ničím nezaloženým ano směšným hypothesám musí se utíkat, kolik protirečí musí přijímatí ti, kteří nechťejí

věřiti, že Kristus jest Vykupitel a pravý Bůh! Jak jsme šťastni my, kteří věříme, že Kristus jest svrchovaným Pánem, že sedí na pravici Otce, a kteří jsme ve službě tak mocného a velikého Pána!

a) Pohled na nevědomost a zlobu tolika milionů lidí, kteří se nyní, dva tisíce let po příchodu Kristově, stále ještě prou, kdo jest Kristus, a nechtějí uznati jeho božství, musí nás naplniti velikým zármutkem. Ale musí nás též povzbuditi k horlivosti v modlitbě a apoštolské práci; snad právě proto mnozí Krista nepoznávají, že se dosti nemodlíme a dosti horlivě nepracujeme.

b) Pokloňme se v duchu mocnému Pánu, sedícímu na pravici Boha Otce. Pracovati a obětovati se pro takového mocného a velikého Krále nemůže nám býti těžké.

2. Výtky, jichž se fariseům a zákoníkům od Krista Pána dostává, jsou velmi ostré a přísné. Vytýká jim, že »mluví a nečiní«, že »břemena těžká a nesnesitelná vkládají na ramena lidská, sami však ani prstem nechtějí hnouti jimi«. Vyslovuje nad nimi hrozné »běda«, poněvadž spravedlnost jejich jest pouze zevnější bez vnitřního ducha. Hrozí jim soudem zvláště přísným za to, že pod záminkou zbožnosti okrádají vdovy a obohacují se z jich peněz. Zneužívají náboženství a zbožnosti k nepravosti jest jistě jeden z nejtěžších hříchů. Nebude pro nás bez užitku, zkoumati se, zda-li nemáme sami některou z těchto vad, a umíniti si pak, že se vynasnažíme, aby hrozivé »běda« Kristovo neplatilo snad i o nás.

a) Jest naší vážnou povinností, hlásati lidu zákon Kristův a kárati jeho vady a hříchy. Ale ptejme se upřímně sami sebe, jak zachováváme to, co tolikráte kážeme o neštěstí a zlobě hříchu, o potřebě a vznešenosti křesťanské lásky, o trpělivém snášení křížů?

b) Přesnost v úředních povinnostech, dokonalé zachování rubrik i jiných zevnějších předpisů jsou jistě chvályhodny; ale nebylo by to pravou ctností, kdyby naše jednání a myšlení neřídil veliký zákon lásky Boží. Dokonalost kněžská musí být něco více než přesnost úředníka, zachovávajícího vzorně všecky své zevnější předpisy.

c) Soudem zvláště přísným hrozí Spasitel fariseům a zákoníkům za to, že odírali vdovy pod záminkou dlouhých modliteb. Takové podřizování věci svatých cílům pozemským je skutečně jeden z největších hříchů. Bůh nás chraň, abychom snad podobně náboženství a zbožnosti nezneužívali. Chraňme se při duchovních výkonech každého nádechu zířnosti, v němž je počátek podřizování věci svatých účelům pozemským.

3. Nemilosrdně tepe Kristus Pán zejména ješitnost a ctižádost fariseů a zákoníků a odhaluje před lidem celou jejich malichernost: jak se hrnou do předních stolic v synagoze, jak vyhledávají první místa na hostinách, jak ješitně prodlužují své třepení na řízách, jak se dětinsky radují, když jsou hodně pozdravováni a když je nazývají »mistry« a »otci«. Děsivá jsou slova, v nichž Kristus shrnuje celý svůj soud o fariseích a zákonících: sami do království Božího nevejdou a druhým jenom překážejí, že nemohou vejít.

a) Snad se v duchu usmíváme nad počínáním fariseů, zakládajících si na prvních místech, ješitně svoje třepení na odív stavějících a tolik se nad prázdnými tituly radujících. Ale nejsou-li i nyní kněží, kteří baží po vyšších místech, hoří touhou po čestných titulech, zakládají si dokonce na límci nebo barevném kolárku?

b) Chraň nás Bůh neštěstí, aby i jediné duši zůstalo království Boží zavřeno naší vinou.

XXVI. Oběť vdovina.

(Mk. 12, 41—44; Lk. 21, 1—4.)

A posadiv se Ježíš proti pokladnici, díval se, kterak lid metá peníze do pokladnice.¹⁾ Pohleděv pak vzhůru spatřil boháče, ani metají své dary do pokladnice a mnozí metalí mnoho. A uzřel také jednu vdovu nuznou, jak přišla a hodila tam dvě lepty, to jest jeden čtvrták.²⁾ I povolal k sobě učedníky a řekl jim: »Amen, pravím vám: Tato chudá vdova dala více než všichni ti, kteří házell do pokladnice. Neboť všichni tito metalí a dali Bohu darem z toho, co jim přebývalo; tato však dala ze svého nedostatku, všecko co měla, všecko živobyť své.«³⁾

1) Z nádvoří pohanů, kde pokáral fariseje a zákoníky, odebral se Pán Ježíš do nádvoří žen. Tam bylo 13 měděných schránek (podle některých jedna veliká s 13 otvory) pro almužny na potřeby chrámové.

2) Dvě lepty (λεπτός = maličký) čili čtvrták (= ¼ assu) jsou méně než 2 haléře. Byla to nejmenší částka, kterou bylo možno obětovati, neboť nebylo dovoleno hoditi do pokladny jen jednu leptu.

3) Kristus Pán učí, že se cena skutků měří velikostí oběti a lásky, a znovu naznačuje, že v jeho království nebude platiti bohatství a vnější okázalost, nýbrž horlivost a obětavost.

Rozjímání 23.

1. průprava: *Vizme chudou vdovu, jak hází třesoucí se rukou dva penízky do pokladny, a Krista Pána, jak s láskou na ni pohlíží.*

2. průprava: *Prosme za ducha obětavosti.*

1. Kristus Pán sedí naproti pokladnici chrámové a jeho lidský zrak vidí, jak bohatí i chudí přicházejí a metají dárky do schránky; vševědoucí jeho oko však vidí až do nejtajnějších záhybů jejich srdcí a ví dokonale, s jakým úmyslem a s jakou obětavostí kdo dává. Tak vidí božský Mistr i nyní shůry všecky naše i nejtajnější úmysly. A jako se tehda mu nade vše zalíbila nepatrná oběť chudé vdovy, tak má i nyní zvláštní zalíbení na duších, které mu s obětavou láskou věnují všechno, co mají. Taková obětavost jest nejlepším prostředkem, získatí si milosti Boží. O tohoto ducha obětavé lásky musíme se snažiti, k této obětavosti musíme věřící vychovávatí.

a) Lidé vidí pouze zevnějšek našich dobrých skutků a snad nás za ně chválí; ale všechno záleží na vnitřním úmyslu, který vidí Bůh. Konáme své skutky s čistým a dokonalým úmyslem?

b) Citíme snad málo síly k lepšímu životu, zdá se nám, že máme málo požehnání při svých pracích? Nezištná obětavost jest nejlepším prostředkem milosti a požehnání Božího. Čím více přemůžeme egoismus, čím více se odloučíme od statků, poct a rozkoší tohoto světa, tím více zakusíme lásky Kristovy.

c) K této obětavosti musíme vychovati křesťanský lid, chceme-li, aby náboženství skutečně vzkvétalo. Nabádejme věřící, aby přinášeli oběti, nejenom pro kostel, ale i pro katolické školy a jiné katolické podniky; vedme duše, volané Bohem k dokonalosti, k tomu, aby hlasu Božího rozhodně následovaly; rodičům, jejichž děti Bůh volá ke kněžskému, řeholnímu, misijnímu stavu, kladme důtklivě na srdce, že mají povinnost, obětovati děti své nezištně službě Boží.

2. Kristus Pán nenamítá nic proti pokladnicím chrámovým; naopak chváří vdovu za její almužnu pro chrám. Souhlasí zcela s jeho svatou vůlí, aby i v Církvi Nového Zákona věřící přispívali na potřeby chrámu a kněze. Peníze takto obětované náleží však Církvi a jsou majetkem svatým. Kristus Pán, který právě před chvílí vyslovil hrozný soud nad farisey, již odírali vdovy pod záminkou zbožnosti, bude souditi velmi přísně kněze, kteří církevního a svatého majetku zneužili anebo jej špatně spravovali. Bohatí i chudí mají k této posvátné dani přispívatí; ale dary chudých jsou drahocennější a přinášejí více požehnání. Dějiny Církve a zkušenost učí, že největší díla v Církvi vznikla z malých dáreků chudých věřících.

a) Nesmíme v naší době věřící přetěžovati sbírkami, ale věřící lid musí si býti vědom, že je povinen přispívatí na potřeby chrámové a z části také na udržování kněze. Věřící mají ukázati obětavost, kněz, je-li částečně odkázán na dobročinnost lidu, má to přijímatí v duchu apoštolské chudoby.

b) Bůh nás chraň, abychom svatého a církevního majetku zneužili nebo jej zpronevěřili! Abychom se zcela jistě každé viny vyvarovali, umiňme si, že jej budeme spravovati co nejsvědomitěji a nejpřesněji.

c) Vážme si dáreků a obětí lidí chudých; spočívá na nich zvláštní požehnání; snad se podaří také nám, právě z nich uskutečniti nějaké důležité dílo.

3. Kristus Pán svými slovy napomíná nepřímou bohaté, že mají povinnost dávatí z toho, co jim přebývá. Hlavně však jsou jeho slova chválou chudoby. Ne ten jest vpravdě veliký a šťastný, kdo mnoho má, nýbrž ten, kdo to málo, co má, v obětavé lásce věnuje Bohu a bližnímu. Bohatí mají ukazovati dobročinnou lásku, chudí

mají být spokojeni se svým stavem a snažit se o ducha obětavosti. To jest vlastně první a základní zásada k řešení sociální otázky, jak ji Církev hlásá a jak ji sami lidu hlásati máme.

b) Ukazujme tedy bohatým a majetným, jak neúčinně, ano nebezpečně by jim všechny jejich statky byly, kdyby nezachovávali zákon křesťanské lásky a dobročinnosti, a jakou vážnou povinnost mají, zmírňovat svou dobročinností sociální bídu a sociální protivy.

b) Chudé poučujme, že štěstí, spokojenost a spása není v bohatství, ano že chudoba, spojená s odevzdaností do vůle Boží a s obětavostí, jest největším požehnáním.

XXVII. Nevěra židů.

(Jan 12, 37—50.)

Ačkoliv však tolik zázraků učinil před nimi, nevěřili v něho, aby se naplnilo slovo proroka Isaiáše, který pověděl: »Pane, kdo uvěřil kázání našemu? A komu bylo zjeveno ráme Hospodinovo?¹⁾ Proto nemohli věřiti,²⁾ poněvadž Isaiáš opět řekl: »Zalepil oči jejich a ztvdil srdce jejich, aby očima neviděli a srdcem nerozuměli a se neobrátili, a já jich neuzdravil.«³⁾ To řekl Isaiáš, když viděl slávu jeho a mluvil o něm.⁴⁾

Však přece i z náčelníků mnozí uvěřili, ale pro fariseje nevyznávali to, aby nebyli vyobcováni; neboť milovali více chválu lidskou než chválu Boží. Ježíš pak zvolal a pravil: »Kdo věří ve mne, nevěří ve mne,⁵⁾ nýbrž v toho, který mne poslal. A kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal.«⁶⁾ Já jako

světlo přišel jsem na svět, aby žádný, kdo ve mne věří, nezůstával ve tmě. A uslyší-li kdo slova má a nezachová-li jich, toho já nesoudím; neboť jsem nepřišel, abych soudil svět, nýbrž abych svět spasil.⁷⁾ Kdo mnou pohrdá a nepřijímá slov mých, má svého soudce: slovo, které jsem mluvil, to jej odsoudí v den poslední. Neboť já jsem nemluvil sám ze sebe, nýbrž Otec, jenž mne poslal, ten mi přikázal, co mám říkatí a mluvíti. A já vím, že přikázání jeho jest život věčný. Co tedy mluvím já, mluvím tak, jak mi přikázal Otec.«⁸⁾

1) T. j. komu z nich bylo ráme (= moc) Hospodinovo zjeveno tak, že uvěřil? Sv. Jan chce říci, že nevěra židů není nikterak příčinou, proč by jiní neměli uvěřiti. Právě tím, že svou zatvrzelostí vlastně vyplnili proroctví Isaiášovo (Is. 53, 1), stává se jejich nevěra novou pohnutkou víry v zjevení Boží.

2) Poněvadž se sami svou zatvrzelostí zbavili světla víry.

3) Biblická a orientální mluva užívá častěji slov: Bůh to činí, ve smyslu: Bůh to připouští. Bůh zaslepil židy tím, že pro jejich zlobu nedal jim dalších účinných milostí. Citován jest volně Is. 6, 9, 10.

4) Evangelium vztahuje slova Isaiášem řečená o Jahve ke Kristu Pánu; máme tu tedy důkaz pro božství Krista Pána.

5) T. j. ve mne jako pouhého člověka.

6) Poněvadž jsem v Otci a Otec ve mně.

7) Při svém prvním příchodu nezjevuje se Spasitel jako přísný Soudce, nýbrž ukazuje jen milosrdnou lásku.

8) Poněvadž všecky tuto uvedené pravdy Kristus židům už dříve za různých příležitostí řekl (viz Jan hl. 5, 6, 7, 8), míní někteří, že tu evangelista sám shrnuje hlavní pravdy učení Spasitelova.

Rozjímání 24.

1. průprava: *Slyšme slova Spasitelova: »Jako světlo přišel jsem na svět, aby žádný, kdo ve mně věří, nezůstal ve tmě.«*

2. průprava: *Modleme se za milost, abychom světlo Krista Pána zase lépe poznali a horlivěji šířili.*

1. »Pane, kdo uvěřil kázání našemu?« Tento bolestný povzdech dere se snad i nám na rty, když vidíme, jak naše práce a námahy mají málo výsledku. Ale Kristus Pán pracoval mnohem více, ano činil veliké zázraky, a přece velká většina národa zůstala zatvrzelá. Tato zatvrzelost byla podle slov Krista Pána trestem Božím za to, že židé dříve tolik velikých milostí odmítli. Tak Bůh nedbalost v použití milostí trestává odnětím milostí hojnějších.

a) Vzpomeňme si v době neúspěchu na božského Mistra, slyšme jeho trpkou žalobu nad zatvrzelostí židů a hledejme v jeho srdci útěchu.

b) Nemusím si říci, že nemám hojnějších a mocnějších milostí proto, že jsem dosud nepoužíval pilně milostí mi skýtaných? Jak veliká milost jest n. př. každodenní oběť mše sv., jaký poklad milostí a zásluh bych nyní měl, kdybych byl celý svůj kněžský život sloužil mši sv. s největší zbožností a uctivostí!

2. Někteří ze židů uvěřili. Ale i těm vytýká sv. Jan dvě chyby, které ani v našem kněžském životě nejsou právě řídké. Kárá je, že nevyznali ho veřejně ze strachu před fariseji, »aby nebyli vyobcováni«, a že »milovali více chválu lidskou než chválu Boží«. Snad shledá mnohý z nás při bedlivém zpytování svědomí, že i jeho srdce není prosto této bázně před lidmi a touze po chvále světa.

a) Mnohý kněz nehájí, anebo ani nevyslovuje otevřeně a rozhodně katolické zásady z ohledu na indiferentní nebo liberalisující kruhy, s nimiž žije v úzkých stycích anebo i zasedává k společným zábavám. Jiný zas neodvažuje se rozhodně vystoupiti proti nějakému zlovyku z bázně, aby si někoho neznepřátelil. A přece právě rozhodnost a nebojácnost zjednávali nám nejvíce úctu všech, bázní lidskou připravujeme se o autoritu a činíme se směšnými.

b) Už ten, kdo se dopustí lži, aby se vyhnul pokorenění u lidí, »mihuje více chválu lidskou než chválu Boží«. Těžší jest vina kněze, který z marné touhy po chvále lidské, z marnivé snahy po popularitě zanedbává důležité povinnosti svého úřadu.

3. Pohledme na konci rozjímání o veřejném životě Krista Pána na velebný a překrásný obraz božského Mistra, jak nám ho v této perikopě křičí sv. Jan. Kristus jest jediné a pravé světlo, a kdo v něj věří, nezůstane ve tmě. Nauka jeho není učením jeho, pokud jest člověkem, nýbrž naukou nebeského Otce. S tímto Otcem jest Kristus spojen touže božskou přirozeností, takže kdo vidí jeho, vidí toho, který ho poslal. Má tedy Kristus Pán všecky vlastnosti nekonečného Boha; ale i jako člověk jest svatost a dokonalost sama, hlubina všech ctností. Dvě z těchto krásných ctností sv. Jan připomíná výslovně: milosrdnou lásku, která nesoudí, nýbrž jenom zachraňuje, a pokornou poslušnost, která mluví a činí jenom, jak káže Otec.

a) Vrhněme se v duchu na kolena před velebnou postavou Krista Pána, vzbudme pevnou víru v jeho božství a v jeho božskou nauku, umiňme si znovu, že budeme toto učení věrně hlásati, a zvolme si znovu Krista Pána za vzor všeho jednání a myšlení.

b) Napodobujme zvláště jeho milosrdnou lásku a oddanou poslušnost. Nesluší se posuzovati a odsuzovati nebo proti nařízením duchovní autority reptati tomu, kdo zastává Krista, jenž »nepřišel, aby soudil, nýbrž aby svět spasil«, a jehož jedinou snahou bylo, konati a mluvíti, »jak mu přikázal Otec«.

XXVIII. Kristus Pán předpovídá zkázu Jerusalema, zánik světa, všeobecný soud. *)

(Mt. 10, 17—23; 24, 1—42; 25, 31—46; Mk. 13, 1—37; Lk. 21, 5—30.)

I vyšed Ježíš z chrámu bral se odtud. I přistoupili k němu učedníci jeho, aby mu ukázali stavby chrámové, a někteří pravili o chrámě, že jest ozdoben krásnými kameny a dary. A jeden z učedníků řekl jemu: »Mistře, pohleď, jaké to kamení a jaké stavby!« Ježíš pak odpovídaje řekl jemu: »Vidíš-li všechny tyto stavby chrámové. Vidíte-li toto všechno? Amen, pravím vám, přijdou dnové, v kterých z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kamení, který by nebyl rozbořen!«

A když se posadil na hoře Olivetské proti chrámu, přistoupili k němu učedníci v soukromí, a Petr a Jakub a Jan a Ondřej otázali se ho řkouce: »Mistře, pověz nám, kdy budou tyto věci? a které

*) Poněvadž Kristus Pán spojuje v jedno proctví o zkáze Jerusalema, konci světa a posledním soudu, takže se někde navzájem proplétají, uvádíme zde celou evangelijní perikopu za základ k následujícím třem rozjímáním sloužící, třebaže jest poněkud dlouhá.

bude znamení tvého příchodu a konce světa, když to bude mít nastati?«¹⁾ A tu Ježíš odpovídaje jal se k nim mluvit: »Vizte, aby vás nikdo nesvedl; neboť mnozí přijdou ve jménu mém a řeknou: Já jsem to, Kristus, a: Čas se přiblížil, a svedou mnohé. Nechoďte tedy za nimi. Když pak uslyšíte boje a pověsti o válkách a rozbrojích, hleďte, ať se nepolekáte. Neboť musí to nastati, ale nebude ještě ihned konec.« Na to pravil k nim: »Povstane národ proti národu a království proti království, a budou zemětřesení veliká po místech, a hlad i mor, budou i hrůzy a znamení s nebe veliká.«

»Ale toto všecko jest jen počátkem bolestí. Mějte se však sami na pozoru. Předě všemi věcmi těmi vztáhnou na vás ruce a budou vás pronásledovati, vydávajíce vás soudům a do žalářů, a v synagogách budou vás bítí, i před vladaře a krále postaví vás pro mne na svědectví jim. A když vás povedou, aby vás vydali, nestarejte se napřed, kterak a co byste mluvili a kterak byste se hájili. Budet vám dáno v onu hodinu, co máte mluvit. To mluve, co vám bude dáno v tu hodinu; neboť ne vy to jste, kteří mluvíte, nýbrž Duch svatý Otce vašeho, jenž mluví ve vás. Neboť já dám vám výmluvnost a moudrost, které veškerí protivníci vaši nebudou moci odolati aniž odmlouvatí. Tehdáž budou vás vydávati v soužení rodiče a bratří a příbuzní a přátelé;²⁾ a usmrtí některé z vás. Vydá pak bratr bratra na smrt a otec syna, a povstanou dítky proti rodičům a budou je zabíjeti. A budete v nenávisti u všech národů pro jméno mé. Ale ani vlas s hlavy vaši nezahyne. Když pak budou vás pronásledovati v městě tomto, utecte do jiného. Amen, pravím

vám, nebudete u konce se všemi městy israelskými, až přijde Syn člověka.³⁾ Vytrvalostí svou⁴⁾ získáte duše své.«

»A tu mnozí se pohorší⁵⁾ a zradí vespolek a jedni druhých budou nenáviděti. A tehdá řekne-li vám kdo: Aj, tuto jest Kristus, aj tamto, nevěřte. Neboť povstane mnoho proroků falešných a falešní Kristové, a svedou mnohé; a budou činiti divy a zázraky, aby svedli, kdyby možno bylo, i vyvolené. Mějte se tedy na pozoru; aj, předpověděl jsem vám to všecko. Řeknou-li vám tedy: Aj, na poušti jest,⁶⁾ nevycházejte. Aj, v skrýších jest, nevěřte. Neboť jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ, tak bude i příchod Syna člověka. Kdekoli bude tělo, tam shromáždí se i orlové.⁷⁾ A poněvadž se rozmnoží nepravost, ustydne láska⁸⁾ mnohých. Ale kdo setrvá až do konce, ten spasen bude. A bude hlásáno evangelium toto o království po celém okrsku zemském na svědectví všem národům; a tehdá přijde konec.«⁹⁾ »Když však uvidíte, že Jerusalém obléhán jest vojskem, tu vězte, že se přiblížilo zpuštění jeho. Když tedy uzzíte ohavnost zpuštění, kteráž jest předpověděna od proroka Daniele, ana stojí, kde nemá, na místě svatém — kdo to čte, rozumějž —¹⁰⁾ tehda, kdo jsou v Judsku, utecte na hory, a kdo uprostřed něho, vyjděte ven, a kdo na venkově, nevcházejte do něho. A kdo jest na střeše, nesestupuj aniž vcházej, aby vzal něco z domu svého, a kdo na poli, nevracej se, aby vzal roucho své. Neboť jsou to dnové pomsty, aby se naplnilo všecko, co psáno jest. Běda pak těhotným a kojícím v oněch dnech;¹¹⁾ neboť bude soužení veliké na zemi a hněv nad lidem

tímto. I budou padati pod ostřím nože, a v zajetí je povedou mezi všechny národy. A Jerusálém bude šlapán od pohanů, dokavad se nenaplní čas pohanů. Modlete se však, aby útěk váš nenastal v zimě nebo v sobotu.¹²⁾ Neboť tehdy budou dnové soužení velikého, jakého nebylo od počátku tvorstva, které Bůh stvořil, až dosavad aniž kdy bude. A kdyby Pán ukrátil dnů těch, nebyl by zachován nižádný člověk. Ale pro vyvolené, kteréž vyvolil, budou ukřáceni dnové tí.«¹³⁾

»A hned po soužení těch dnů¹⁴⁾ budou znamení na slunci a na měsíci i na hvězdách. Slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého, a hvězdy budou padati s nebe.¹⁵⁾ A na zemi bude úzkost mezi národy pro úžas nad hukotem moře a příbojů, takže lidé budou tonouti strachem a očekáváním těch věcí, které přijdou na veškeren okrsek zemský; neboť moci nebeské budou se pohybovati.¹⁶⁾ A tu se ukáže znamení Syna člověka na nebi; i budou kvíleti tehdy všechna pokolení země.¹⁷⁾ A tehdy uzří Syna člověka přicházeti v oblacích s mocí velikou a velebností. A pošle anděly své s troubou a hlasem velikým; i shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrů, od končin země až do končin nebes.«

»Když pak se to počne dítí, pohleďte vzhůru a pozdvihněte hlav svých, neboť se přibližuje vykoupení vaše.« A pověděl jim podobenství: »Patřte na fíkový strom a na všechno stromoví a od něho se naučte podobenství.¹⁸⁾ Když ratolest jeho již omladla a listí vyrazilo, poznáváte, že blízko jest léto. Tak i vy, když uzříte, že se tyto věci dějí, vězte, že blízko jest přede dveřmi království Boží. Amen, pravím vám: Nepomíne pokolení toto, až se

všecky tyto věci stanou. Nebe a země pomínou, ale slova ná nepomínou.«

»O tom dni vsak a hodině neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn,¹⁰⁾ leč Otec sám. Ale jako bylo za dnů Noemových, tak bude i při příchodu Syna člověka. Jako totiž za oněch dnů před potopou jedli a pili, ženili a vdávali se až do dne, ve kterém vešel Noe do korábu; a nevěděli, až přišla potopa a zachvátila všecky: tak bude i při příchodu Syna člověka. Budou tehdy dva na poli: jeden bude vzat a druhý zanechán. Dvě budou mlít ve mlýně: jedna bude vzata, a druhá zanechána.«

»Mějte se tedy na pozoru, bděte a modlete se, neboť nevíte, kdy ten čas bude, a v kterou hodinu Pán váš přijde. Mějte se však na pozoru, aby se srdce vaše neobtěžilo opojeností a opilstvím a péčemi tohoto života, a aby onen den nepřišel na vás nane. Neboť jako osidlo¹¹⁾ přijde na vsecky, kteří obývají na povrchu veškeré země. Jako člověk, který odcestoval opustiv dům svůj a dav služebníků svým plnou moc, každému dílo jeho a vrátnému přikázal, aby bděl.«

»Bděte tedy; neboť nevíte, kdy Pán domu přijde, zdali večer, čili o půlnoci neb o kuropění neb ráno, aby přijda nenadále nenalezl vás spících. Co však pravím vám, všechněm pravím: Bděte! Bděte a modlete se v každé době, abyste se stali hodni, ujítí všemu tomu, co se dítí bude a postavítí se před Syna člověka.«

»Když pak přijde Syn člověka ve své velebnosti a všichni andělé s ním, tu posadí se na trůn velebnosti své a shromáždění budou před ním všichni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje

ovce od kozlů, a postaví ovce po pravici své, kozly pak po levici.«

»Tehdy řekne král těm, kteří budou na pravici jeho: »Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi pítí; hostem jsem byl, a přijali jste mne; nahý jsem byl, a přioděli jste mne; nemocen jsem byl a navštívili jste mne, v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně.«²¹⁾ Tu odpovědí jemu spravedliví řkouce: Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nasýtili jsme tě, anebo žíznivého a napojili jsme tě? Kdy viděli jsme tě jako hosta a přijali jsme tě? anebo nahého a přioděli jsme tě? A kdy viděli jsme tě nemocného nebo v žaláři a přišli jsme k tobě? A král odpovídaje řekne jim: Amen, pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mych, mně jste to učinili.«

»Potom řekne i těm, kteří budou na levici: Odejděte od mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďablu a andělům jeho.«²²⁾ Neboť lačněl jsem, a nedali jste mi jísti, žíznil jsem, a nedali jste mi pítí; hostem jsem byl, a nepřijali jste mne, nahý jsem byl, a nepřioděli jste mne, nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne. Tu odpovědí jemu také oni: Pane, kdy jsme tě viděli lačného nebo žíznivého nebo jako hosta nebo nahého neb nemocného neb v žaláři a neposloužili jsme tobě? Tehdy odpoví jim řka: Amen, pravím vám: pokud jste to nečinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste nečinili.«

»I půjdou títo do trápení věčného, spravedliví pak do života věčného.«

1) Učedníci se domnívali, že zkáza Jerusaléma a zánik světa bude zároveň. Kristus Pán v své odpovědi předpovídá zároveň zkázu Jerusaléma i zánik světa a poslední soud, jehož obrazem a jakousi přehrou byl trest nad Jerusálemem. Co se v jeho proroctví přesně vztahuje na zkázu Jerusaléma a co na konečný osud světa, o tom není úplné shody mezi exegety. Naše harmonie evangelijní spočívá na tomto pravděpodobném mínění: Kristus Pán napomíná nejprve (od počátku řeči Ježíšovy až po slova: »tehdy přijde konec«, str. 129) učedníky k bdělosti, poněvadž ani den soudu nad Jerusálemem ani den soudu posledního není jistý, a praví, že nejprve budou předcházeti veliká utrpení; ve velkolepém obraze líčí pak všechna tato utrpení, od těch, která budou předcházeti zkázu Jerusaléma až do zvláště hrozných znamení, předcházejících poslední soud. Na to (počínaje slovy »Když však uvidíte«, str. 129, až po slova »ukrácení dnové ti«, str. 130) popisuje zkázu Jerusaléma. Konečně (od slov »A hned po soužení«, str. 130) prorokuje zánik světa a druhý svůj příchod, znovu zdůrazňuje nejistotu toho dne a podává náhorný obraz posledního soudu.

2) Jak se v dějinách Církve skutečně často vyplnilo.

3) Pokud se tato slova vztahují na celý budoucí osud Církve až k zániku světa, znamenají, že se národ israel-ský neobrátí až do konce světa. Pokud se týkají zvláště učedníků, předpovídají, že zkáza Jerusaléma přijde dříve než bude evangelium hlášáno v celé Palestině.

4) Vytrvalostí ve víře utrpením nezviklané.

5) Odvrátí se od víry tak pronásledované a tolik trpící.

6) Jako byl Jan, předchůdce Páně.

7) Viz odst. II. tohoto svazku, pozn. 2 a 4.

8) Lásky k Bohu.

9) Jedním ze znamení blízkého konce světa bude, že evangelium bude hlášáno po celém světě.

10) Daniel předpověděl (9, 27), že po příchodu Me-
siáše a jeho smírné smrti bude v chrámě (»na místě
svatém«) »ohavnost zpuštění« (βδελυγμα της ερημώσεως),
t. j. ohavnost způsobená opuštěním či zrušením. V čem
tato ohavnost zpuštění záležela, různě se vykládá. Podle
jedněch bylo touto ohavností postavení sochy císařovy do
chrámu, podle jiných znesvěcení chrámu krvavými řežmi
t. zv. zelotů. Slova »kdo čte, rozumějž« upozorňují, že
třeba proroctví Danielovo bedlivě uvažovati.

11) Které jsou zvláště slabé a potřebují pomoci.

12) V zimě jest cesta mnohem obtížnější, v sobotu
nebylo dovoleno konati cest.

13) Flavius Josephus líčí v své »Válce židovské«
(1. V. a I. VI.), jak se proroctví Kristovo doslovně vy-
plnilo.

14) »Hned« (statim, εὐθέως) vykládají někteří jako
»náhle, z nenadání«. Ale třeba zůstatí při vlastním, časo-
vém významu slova, které (jak z Mt vidno) se nevzta-
huje na přímo předcházející část proroctví o zkáze Jeru-
saléma, nýbrž na první část řeči Spasitelovy.

15) Není to pouze metafora. Kristus Pán předpovídá
populárními výrazy zánik nynější soustavy sluneční a
hvězdné.

16) Hybné síly těl nebeských vyjdou z rovnováhy.

17) Hříšníci budou při pohledu na znamení kříže
v oblacích se jevící kvileti zoufalstvím a pozdní lítostí;
ale i spravedliví budou plakati úzkostí nejistoty.

18) T. j. všimněte si, čemu učí podobenství o fíku.

19) Nelze připustiti, že by Kristus Pán, jemuž i jako
člověku Písmo sv. na jiných místech připisuje plnost
vědění, nevěděl den posledního soudu, na němž má býti
sám Soudcem. Všeobecně se tedy toto místo vykládá tak,
že Kristus Pán »nevěděl toho dne«, poněvadž ho z vůle
Otcovy neměl a nemohl nikomu oznámiti.

20) Kterým se lapají nic netušící ptáci.

21) Kristus Pán uvádí zde pouze skutky milosrdenství k bližnímu, poněvadž těmi se obyčejně v životě projevuje láska k Bohu a pravý křesťanský život.

22) Poněvadž padlí andělé byli první, které stihl trest věčný, lze říci, že byl pro ně připraven.

Rozjímání 25.

Zkáza Jerusaléma.

1. *průprava* : *Slyšme vážná slova božského Spasitele : »Přijdou dnové, kdy z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kameni, který by nebyl rozbořen.«*

2. *průprava* : *Modleme se, aby nás vzpomínka na hrozný trest národa židovského povzbudila k pokání.*

1. Pozorujeme denně, jak se všechno v tomto světě vůkol nás mění a jak zvláště díla lidská vznikají a zanikají. Některá díla rukou lidských, zvláště mohutné a velkolepé stavby, trvají celé věky a zdají se nezničitelnými. Ale i ta jednou zaniknou, jako bylo zničeno slavné město jerusalémské a jak byl rozbořen velebný jeho chrám. Sotva co jiného nás tak názorně poučuje o pomíjivosti světa jako tragický osud Jerusaléma a chrámu; a nikdo nemůže bez hlubokého pohnutí a živého zármutku čísti zprávu o zkáze Jerusaléma, zvláště o zneřecení a zboření nádherného chrámu, středu kultu israelského a největší chloubě národa. Když se však v duši ničí těžkým hříchem chrám Ducha svatého, jest to větší neštěstí než zkáza chrámu jerusalémského a mělo by nás naplňovatí větším zármutkem.

a) Tak pomíjející jest tento celý svět a tak vratká jsou i nejslavnější díla lidská. A přece jsem dosud na tomto světě tolik lpěl a tolik si na svých dílech zakládal! Kéž mne povzbudí tato úvaha o zkáze Jerusaléma

a chrámu k tomu, abych se ode dneška na všechny věci díval pod zorným úhlem věčnosti a užíval jich jenom jako prostředků k věčnému cíli.

b) Větším neštěstím tedy než zničení chrámu jerusalémského jest, když někdo těžkým hřichem boří chrám Ducha sv. v duši. A já směl bych lhostejně přihlížeti, když duše mně svěřené vypuzují hřichem Ducha svatého ze svých srdcí? Chci si pevně umíniti, že všechno učiním, abych svěřené duše v milosti zachoval a zvláště srdce mladá, dosud nevinná, od hřichu uchránil.

2. Dějiny svědčí jasně, že se proroctví Kristovo dokonale vyplnilo. Za života Kristova nikdo nemohl tohoto osudu města a chrámu přirozeně předvídati, tím méně věděti podrobné jeho okolnosti, zvláště když se mnohé stalo proti původnímu úmyslu nepřátel (n. př. obklíčení města) nebo proti zřejmému rozkazu vojevůdcovu (zapálení chrámu). Jest to tedy skutečné proroctví a vyplnění jeho jest pádným důkazem pravosti nauky Kristovy. Přiznávají to nepřimo i racionalisté, kteří přes všechna svědectví, podle nichž evangelium Matoušovo bylo psáno asi r. 42 po Kr., tvrdí, že mohlo býti napsáno teprve po pádu Jerusaléma. Jediný fakt, historicky zaručený, že se křesťané jerusalémští právě na základě tohoto proroctví utekli před pádem Jerusaléma do Perey a tak se zachránili, bortí všechny jejich hypotézy. Tak hrozně ukázal Bůh svou nekonečnou spravedlnost nevděčnému lidu, jež tolikráte nadarmo napomínal a varoval.

a) Vzbudme hlubokou a živou víru ve zjevení, které je takovými znameními božské vševědouce a moci pověřeno. Obnovme se v předsevzetí, že budeme tuto víru do smrti vyznávatí, podle ní žiti a jí světu neobrozeně hlásati.

b) Bůh při tomto hrozném soudu nezapomněl na duše věrně mu sloužící a bděl nad nimi zvláštní prozřetelností: už samo předpovědění děsné katastrofy bylo jim záchranou. Budme věrní Bohu, a zakusíme v dobách všeobecného neštěstí jeho otcovskou prozřetelnost.

c) Jednou přijde čas, kdy Bůh ukáže celou svou nekonečnou spravedlnost. Nedejme se tedy svést k vlažnosti, zdá-li se nám, že nás nyní za naše nevěrnosti netrestá. I na nás se jednou jeho věčná spravedlnost ukáže.

3. Jistě jsou i nyní lidé a celí národové, kteří hřeší nevděkem a odbojem proti Bohu právě tak nebo ještě více než Israelité. Že Bůh přes to neuzivá takových trestů jako byla potopa nebo zkáza Jerusaléma, to připisují sv. Otcové a duchovní spisovatelé zejména účinkům smírné a prosebné oběti mše svaté. Trestá však i nyní Bůh hřích často už zde na zemi; různá neštěstí nebo katastrofy nejsou jenom zkouškami, nýbrž také časnými tresty za hřích. Abychom takové tresty od sebe odvrátili nebo je zmírnili, musíme dobrovolným pokáním Bohu zadost činiti.

a) Děkujme vroucně Pánu Bohu, že nám v oběti mše svaté dal účinný prostředek, kterým můžeme tresty spravedlnosti Boží od sebe odvrátiti. Obětujeme mši sv. často v tomto úmyslu: za odvrácení neštěstí od sebe i duši svěřených.

b) Přesvědčme se sami a poučujme věřící o tom, že časná neštěstí jsou také tresty za hříchy. Kdo jest proniknut vědomím své hříšnosti, nebude nikdy reptati proti Bohu, když mu nějaký kříž pošle. Ale hledme časné tresty odčiniti dobrovolným pokáním; obnovme se při tomto rozjímaní v duchu pokání a učiňme nějaké konkrétní předsevzetí,

Rozjímání 26.

Zánik světa.

1. průprava: *Mysleme si, jako by nyní nastával den druhého příchodu Kristova.*

2. průprava: *Modleme se, aby nás den příchodu Páně nezastal nepřipraveny.*

1. Vesmír, celý tento náš viditelný svět, jest vskutku krásný. Složitě jest ústrojí i nejmenšího organismu. Kolik života jest i v jedné jediné kapce vody mořské! Pomysleme-li na bohatství přírody, které se skrývá v hlubinách oceánů nebo v nitru země, pohlédneme-li na statisíce těles nebeských, o jejichž vzdálenostech a rozměrech si nemůžeme učiniti ani pojmu, připojme-li dále, že všecko to je v nejladnějším pořádku a co nejúčelněji uspořádáno, musíme přiznati, že viditelný tento svět je dílo veliké. A přece stačí jednou jediný pokyn všemohoucího Tvůrce, aby tento svět v své nynější podobě zanikl. Víme ovšem, že nebude obrácen v nívěč; to by nesouhlasilo s moudrostí Pána Boha, který jej stvořil a zachovává. Písmo sv. nás učí, že »nového nebe a země očekáváme podle zaslíbení jeho, ve kterých spravedlnost přebývá« (2 Pe 3, 13).

a) Klanějme se v nejlubší úctě a pokoře mocnému Pánu a Tvůrci a obnovme se ve věrné jeho službě. Ten, který jedním slovem může zničiti nesmírný tento svět, ano miliony podobných světů, jest dosti mocný, aby zahubil nás, kdybychom mu věrnost nezachovali.

b) Viditelný svět nás obklopující nezahyne zcela, nýbrž bude dále trvati v obnovené a oslavené podobě. Jakoby bylo početilé a hříšné, užívati věci tohoto světa proti vůli Boží jenom pro vlastní zébevu a užitek, tak

není v souhlase s duchem křesťanským ani pohrdání viditelným tvorstvem. Viditelný svět má nám nyní sloužiti k dosažení věčného cíle, v oslavené způsobě bude hlásati slávu Boží a rozmnožovati naši nebeskou radost.

2. Kristus Pán předpovídá hlavní znamení, která mají předcházeti konec světa. Lze je uvésti na tři: ochabnutí víry a lásky a vystoupení mnohých žiproroků, hlásání evangeňa po celém světě, veliké převraty na zemi i na tělesech nebeských. Již po dobu trvání Církve budou se některá z těchto znamení částečně jeviti, brzy to, brzy ono, takže nikdy nebude lze s naprostou jistotou říci, zdali už to nejsou první předzvěsti bližícího se konce. Jest to jako s naší smrtí a příchodem Krista Pána k soukromému soudu. Den jejich jest nejistý, ale mnohdy lze přece z jistých znamení tušiti, že se Pán blíží.

a) Děkujme Bohu za velikou jeho lásku a za nesmírné jeho mílosrdenství. Den a hodina zániku světa mají podle věčných úradků moudrosti Boží zůstatí neznámými; ale přece chtěl Bůh zjeviti některá jejich znamení, aby si jich lidé všimnouti a se připraviti mohli.

b) Poněvadž podle proroctví Pána Ježíše v každém období dějin Církve, tedy i v naší době, budou nějaké předzvěsti velikých znamení, předcházejících zánik světa, všimejme si jich a žijme tak, aby nás Pán, kdyby nyní přišel, nalezl připraveny.

c) Všimejme si zvláště, zdali nás Bůh nějakými znameními neupozorňuje na bližící smrt a soukromý soud. Takovým znamením bývá někdy dlouho trvající nemoc nebo rostoucí slabost, jindy náhle na nás přicházející nebo častěji se opakující úzkost před věčným soudem, anebo vnitřní hlas vybízející nás, abychom znovu a lépe uvedli do pořádku minulý život.

3. Přes to zůstane nám doba obojího příchodu Krista Pána, k soukromému soudu pro každého zvláště a druhého příchodu ke konci světa, naprosto neznámou. Pán přijde »jako blesk«, a běda těm, kteří jako vrstevníci Noemovi »jedli a pili a nezvěděli, že přišla potopa«. Jenom »vytrvalostí svou získáme duše své«. Proto si umiňme: stále bdít, nikdy se neoddávat marným radostem tohoto světa a vytrvale a trpělivě pracovat o spáse duše vlastní a duší jiných.

Rozjímání 27.

Poslední soud.

1. průprava: Vizme v duchu Spasitele, jak přichází v slávě za průvodu nesčetných andělů s nebe, kde se skví jeho kříž, vizme sebe, jak s úzkostí čekáme, na kterou stranu budeme postaveni.

2. průprava: Prosme Pána Ježíše, aby nám nebyl přísným Soudcem, ale laskavým Spasitelem.

1. Poslední soud bude velikolepým, pro hříšníky hrozným projevem nekonečné Boží spravedlnosti. Už přípravy na soud, události soud předcházející, jsou s to, aby nás naplnily spasitelnou bázni. Přehlédněme je krátce podle proroctví Krista Pána: odpad mnohých od víry a utuchnutí lásky, hrozná znamení na zemi i na nebi, objevení svatého kříže v oblacích, velebný a slavný příchod věčného Soudce za průvodu nesčetných andělů. Všimněme si zvláště dvou věcí: znamení sv. kříže na nebi a svého anděla strážného, kterého mezi kůry andělskými uvidíme. S jakými city budeme pohlížeti na svatý kříž na nebi se skvící? Jaké bude naše setkání s andělem strážným?

a) Znamení kříže na nebi naplní hrůzou ty, kdož se zde na zemi ke kříži Kristovu nechtěli znáti, ale bude nevýslovnou útěchou pro všechny, kteří Ukřížovaného vyznávali a hlásali a kříž svůj za božským Mistrem trpělivě nesli. Hlásejme s apoštolskou horlivostí ukřížovaného Krista Pána, snášejme trpělivě všechny kříže, které na nás sesílá, a pohled na svatý kříž bude nám při posledním soudu radostí a útěchou.

b) Uctívejme zbožně denně svého anděla strážného a dbejme pílě na jeho vnuknutí, aby naše setkání s ním při soudu na věčnosti bylo radostné a aby se stal našim přímlovčím.

2. Předmět všeobecného soudu na konci světa bude tž jako při soudu soukromém hned po smrti, jenomže při posledním soudu budou naše skutky, slova i žádosti a myšlenky souzeny před celým světem a v své souvislosti s osudy celého světa. Kristus Pán uvádí z toho, z čeho budeme souzeni, jenom skutky tělesného milosrdenství, ale jest jisto, že budou souzeny všechny i nejtajnější myšlenky a touhy a že i při tomto soudu budeme museti odpovídati z každého marného slova. I věci dávno nám už z paměti vymizelé budou vyjeveny, takže se podle názorného líčení Spasitelova, jak spravedliví tak hříšníci budou diviti, když uslyší o svých dobrých skutcích nebo o svých vinách.

a) Co by mi tedy pomohlo, zatajovati neupřimné nebo nešlechtné úmysly, když jednou všecko bude vyjeveno před celým světem ?

b) Budou-li skutky milosrdenství u každého zvláštním předmětem soudu, jak teprve u kněze, který má býti andělem milosrdné lásky! Probeřme v duchu jednotlivé skutky duchovního milosrdenství: pochybu-

jícím raditi, nevědomé učiti, hříšníky napomínati, zarmoucené těšiti, ubližujícím odpouštěti, křivdy trpělivě snášeti, za živé a mrtvé se modliti, a zpytujeme se vážně, jak jsme je v svém úřadě konali.

c) Kolik marných slov jsem promluvil v svém životě ? A přece mám býti jednou přísně souzen z každého marného slova. Chci si v této meditaci umíniti, že aspoň dnes nepromluvim slova marného.

d) Myšlenka, že nám bude při soudu počet vydati i z vin, na které nyní už ani nemyslíme, ale které nejsou ještě zcela odčiněny, nás naplňuje bázni. Naopak nám musí býti zase útěchou, že při soudu budou vyjeveny a odměněny mnohé dobré naše skutky, které se nám zdály beze vší váhy a na něž jsme už dávno zapomněli.

3. Nikdo z nás neví, jaký rozsudek ho čeká na věčnosti; možnost, že uslyšíme zdrcující slova Kristova: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného !« není ani pro nás vyloučena. Uvažujme jednotlivá slova tohoto soudu, abychom se naplnili spasitelnou bázni a tak věčného odsouzení se uchránili.

»Odejděte« ; budou tedy hříšníci zapuzeni a zavrženi od tváře Boží a na věky nebudou směti na Boha pohlížeti. »Ode mne«, od věčné Pravdy, od neskončené Dobrotы a Krásy, od svého Tvůrce a Pána, od nejlaskavějšího Otce. »Zlořečení.« Jak hrozný je osud dítko vlastními rodiči prokletého ! Zde sám všemohoucí Bůh zlořečí nevěrnému a hříšnému tvorů. »Do ohně.« Hrozná jest smrt toho, který je za živa upálen ! Co je však oheň pozemský proti ohni, stvořenému všemohoucností Boží k potrestání zavržených ! »Věčného.« Všecka muka pekelná by pozbyla hrůzy, kdyby měli zavržení naději na vysvobození. Ale věčná Pravda hlásá věčnost trestů pekelných.

XXIX. Podobenství o desíti pannách. *)

(Mt. 25, 1—13.)

»Tehdy bude podobno království nebeské desíti pannám, které vzavše lampy své, vyšly naproti ženichovi a nevěstě.¹⁾ Pět z nich bylo pošetilých a pět opatrných. Pošetilé totiž vzavše lampy nevzaly s sebou oleje,²⁾ opatrné však vzaly spolu s lampami také olej ve svých nádobách. Když však ženich prodléval, zdřimly všechny a usnuly. O půlnoci však nastal krik: *Aj, ženich přichází; vyjeďte mu naproti.*«

»Tu vstaly všechny panny ty a upravily lampy své.³⁾ Pošetilé pak řekly opatrným: *Dejte nám z oleje svého, neboť naše lampy hasnou.* Opatrné odpověděly řkouce: *Nikoli, aby snad se nedostalo nám i vám; jděte raději k prodavačům a kupie sobě.* Když pak šly nakoupit, přišel ženich; a ty, které byly pohotově, vešly s ním na svatbu; i zavřeny jsou dveře. Později přišly také ostatní panny řkouce: *Pane, otevři nám.* Ale on odpověděv řekl: *Amen, pravím vám, neznám vás. Bděte tedy, neboť nevíte dne ani hodiny.*⁴⁾

1) Svatba konala se v Palestině zpravidla večer. Ženich přišel si pro nevěstu, která ho doma se svými přítelkyněmi očekávala, a odvedl ji v slavnostním průvodu, v němž se nesly pochodně nebo lampy, do svého domu. Tam se pak zavřely dveře a konala se svatební hostina.

*) Toto a další podobenství předchází u Mt před líčením posledního soudu, jež jsme k vůli jednotě připojili k předešlé perikopě.

2) Nevzaly si kromě lampy ještě nějakou nádobu s olejem. Bývaly lampy na Východě velmi malé a musely býti častěji dolévány.

3) Očistily a povytáhly knoty a pod.

4) Smysl a význam podobenství jest, aspoň co do všeobecných rysů, jasný. Ženich jest Kirstus Pán, panny jsou věřící, olej jsou dobré skutky, láska, milost a pod., příchod ženicha jest příchod Krista Pána k soudu, kde už nelze ztracené milosti nabýti a kde nikdo nám pomoci nemůže; usnutí znamená nemysletí na příchod Páně; zavřené dveře značí neodvolatelnost věčného rozsudku.

Rozjímání 28.

1. *průprava: Viz panny, jak slyší o půlnoci hlasy: »Ženich přichází!« a jak spěšně hledají a připravují své lampy.*

2. *průprava: Pros za milost, aby tě příchod nebeského Ženicha nezastal nepřipravena.*

1. Podobenství o desíti pannách nás mimo jiné učí také tomu, že v Církvi Kristově zde na zemi budou vždy vedle lidí spravedlivých lidé špatní, vedle duší horlivých duše liknavé. Proto jest se každému z nás míti na pozoru, aby nebyl přičten k pannám pošetilým. Třeba nám míti nejenom lampy, nýbrž také olej, jak to v přeneseném smyslu sv. Otcové různými způsoby vykládají. Zkoumejme tedy v tomto rozjímání vážně svůj stav a učiňme určitá praktická předsevzetí.

a) Pohlédneme-li na svůj minulý život, musíme snad přiznati, že jsme bývali velmi opatrní, kde se jednalo o pozemské záležitosti, o statky tohoto světa, zdraví, přízeň lidskou, pohodlný život, ale že jsme snad ne-

jednou poletile jednali, kde běželo o cíl věčný. Podle napomenutí Spasitelova a s jeho milostí chceme se snažit o pravou nadpřirozenou opatrnost ve věcech své spásy.

b) Má lampu a nemá oleje, kdo má sice viru, ale nemá lásky a skutků, kdo dovede sice o ctnosti, o horlivém působení a pod. krásně mluvíti, ale zásad těch neprovádí v praxi, kdo se rozplývá v citové zbožnosti, ale nepřemáhá rozhodně svých vášní, kdo koná přesně na venek své povinnosti, ale bez pravého vnitřního ducha. Zpytuj se tedy každý z nás bedlivě, aby poznal, v čem byl posud podoben pošetilým pannám, a napravil svou nedbalost.

2. I život náš je očekáváním příchodu nebeského Ženicha. Pán Ježíš je vskutku Ženichem duše naší »vzneseným a mocným, plným nebeské milosti a krásy«. Dlouhým čekáním znaveny usnuly všechny panny, i opatrné. Tak často i duše spravedlivé, představující si příchod Páně ještě v daleké budoucnosti, oddávají se líknavosti. Ale právě »o púlnoci«, v době, kdy toho nejméně očekávají, Pán se ohlašuje, jako překvapil ženich v podobenství panny právě o púlnoci. Pošetili a špatní uznají svou vinu a nedbalost a hledají pomoci; ale jest už pozdě, nikdo jim už pomoci nemůže. Jak oprávněno a důležitě je napomenutí Spasitelovo: »Bděte tedy, neboť nevíte dne ani hodiny!«

a) Uvažujme, jak mocného, vzneseného, krásného Ženicha máme v Pánu Ježíši. S jakou uctivostí a láskou blížíme se k němu, když k nám přichází při sv. přijímání? Jest přibytěk duše naší dosti ozdoben a připraven, abychom ho mohli beze strachu uvítati, kdyby dnes naší duši z těla odvolal?

b) Chceme-li býti zcela bezpečni, nesmíme se ani minutu oddati spánku línosti a vlažnosti. Umiňme si, že vytrváme aspoň dnešního dne v horlivosti, a obnovíme toto předsevzetí každého dne při ranní modlitbě.

c) Dvě myšlenky nám budou zvláště užitečné, abychom v svém předsevzetí vytrvali. Nejprve, že si nikdo z nás nemůže a nesmí příchod Páně představovat teprve v daleké budoucnosti, ale musí si myslet, že Pán velmi často, ano obyčejně přichází v době, kdy to nejméně tušíme, »o půlnoci«. Za druhé, že po smrti není místa ani k lítosti ani přimluvě. Uvažujice o věčném soudu, představujeme si věc tak, že anděl strážný, P. Maria, náš patron budou za nás při soudu orodovati. Ale to je znázornění ochrany a přimluvy svatých, již nám za živa skýтали. Při soudu budeme souzeni přísnou spravedlností Boží toliko podle zásluh, které budeme mít při smrti.

d) Velmi účinným prostředkem ustavičné bdělosti jest opakovati si denně slova napomenutí Kristova : »Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny.«

3. Zavření dveří domu ženichova a přísná jeho slova : »Amen, pravím vám, neznám vás«, znázorňují nezměnitelnost věčného soudu, jak spravedlivých, tak hříšníků, a hrozný rozsudek věčného Soudce nad zavřenými.

a) Radujme se při myšlence, že jest nám po smrti připravena blaženost, kterou nám žádná síla a žádný nepřítel vzítí nemohou, a poděkujme vroucně Pánu Bohu za jeho neskončenou dobrotu.

b) Ale uvažujme také hrozná slova : »Amen, pravím vám, neznám vás«, a že také z pekelného trestu není vysvobození na věky.

XXX. Podobenství o hřivnách.

(Mt. 25, 14—30.)

»Neboť jako) člověk odcházeje z domova povolal k sobě služebníky své a odevzdal jim statek svůj. I dal jednomu pět hřiven, druhému dvě a jinému jednu, každému podle schopnosti jeho a odcestoval ihned. Odešel pak ten, jenž obdržel pět hřiven, těžil jimi a vytěžil jiných pět hřiven. Taktéž i ten, jenž obdržel dvě, vyzískal dvě jiné. Ten však, který dostal jednu, odešed zakopal ji v zemi a skryl peníze pána svého.«

»Po dlouhém čase pak přišel pán oněch služebníkův a skládal účet s nimi. I přistoupil ten, jenž byl obdržel pět hřiven řka: Pane, pět hřiven odevzdal jsi mi, hle, jiných pět jsem vyzískal. Řekl mu pán jeho: Dobře, služebníče věrný a dobrý; že jsi nad málem byl věrný, nad mnoha věcmi ustanovím tebe, vejdi v radost pána svého!«

»Přistoupiv pak i ten, který byl obdržel dvě hřivny, řekl: Pane, dvě hřivny odevzdal jsi mi, hle, jiné dvě jsem vyzískal. Řekl mu pán jeho: Dobře, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnoha věcmi ustanovím tebe; vejdi v radost pána svého.«

»Přistoupil pak ten, který byl obdržel hřivnu jednu, a řekl: »Pane, poznal jsem, že jsi člověk tvrdý, který žneš, kde jsi nezasil, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. I bál jsem se a odešed skryl jsem hřivnu tvou v zemi. Aj, tu máš, co tvé jest. A pán odpovědév řekl jemu: Služebníče špatný a lenivý, věděl jsi, že žnu, kde jsem nezasil, a sbírám, kde

jsem nerozsypal? Měl jsi tedy dáti peníze moje penězoměncům, a já přišed byl bych vzal s užitkem, co moje jest. Vezměte tedy od něho hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno, kdo nemá, bude odňato i to, co má. A služebníka neužitečného uvrzte do tmy vnější; tam bude pláč a skřípění zubů.»

Poznámka: Toto podobenství jest podobné onomu, které vypráví Lk 19, 11—28 (viz odst. XIII. tohoto svaz.). Většina exegetů právem má za to, že Kristus podobenství to předložil dvakráte, po prvé v Jerichu učedníkům i lidu, nyní v Jerusalémě jenom učedníkům v podobě poněkud změněné. V prvním podobenství se mluví o desíti služebnících, z nichž každý dostal jednu hřivnu, zde o třech nestejně podělených, tam líný služebník uschovává hřivnu do šátku, zde ji zakopává. Také výtěžek ze hřiven, odměna a trest jsou zde jinak vylíčeny. Aplikace podobenství jsou tytéž jako při podobenství prvém. Obrátiti lze podobenství na každého člověka, jenž má svědomitě použítí darů a milostí Božích, aby dosáhl věčného cíle, zvláště však na apoštolského dělníka vinice Páně.

*Rozjímání 29. *)*

Hřivny duchovního života.

1. průprava: Představme si, že máme vydávati počet z hřiven od Pána Boha přijatých.

2. průprava: Modleme se za milost, abychom hřiven svých dobře používali.

1. Hřivnami rozumíme všechny přirozené a nadpřirozené dary, které nám Pán Bůh udělil a uděluje, abychom jich užívali k věčné spáse. Jsou to tedy: tělo a jeho síly, smysly, zdraví, život, rozum, vůle, fantasie,

*) Základem této a další meditace jsou obě podobenství zároveň.

různá zvláštní nadání, na př. hudební, řečnické, statky zevnější, přátelství, čas, víra, milost posvěcující, milosti pomocné, dary Ducha sv., povolání kněžské, radosti i kříže života. Ani jedna z těchto věcí není z nás samých, všechno je nezasloužený dar Boží a máme to pouze ve správě, z níž budeme počet vydávati.

a) Přehlédněme svůj dosavadní život, uvažujme, kolik přirozených a nadpřirozených darů jsme od Pána Boha dostali, a ptejme se, jak jsme jednotlivých hřiven Bohem nám svěřených užívali. Nebyly snad naše síly a smysly často ve službách hříchu? Užívali jsme svého nadání ke cti a chvále Boží? Jak smýšlíme o zevnějších statcích tohoto světa? Nevyzněl u nás často hlas milosti Boží nadarmo? Jak jsme se snažili, abychom uskutečnili ideál povolání kněžského?

b) Uvažujme zvláště, že každá, i nejmenší hřivna jest dobrovolným a nezaslouženým darem lásky Boží. Modleme se, aby tato pravda pronikla naše nitro; pak budeme stále díky vzdávati Bohu a nikdy se nebudeme nade druhé vyvyšovati.

c) Bůh v své moudrosti uděluje ze svých darů jedněm více, druhým méně. Nermuťme se, že druzí mají některé hřivny, jichž se nám nedostává. Podívejme se raději moudrosti a lásce Boží, děkujme i za to, co dobrého jiní mají, a radujme se s nimi.

2. Každá hřivna jest v jistém smyslu dvojsměrný meč, který nám může býti ke spáse, ale i k záhubě, podle toho, jak ho použijeme. To platí o zdraví a síle tělesné, o nadání, o statcích pozemských; také o milosti, s níž můžeme buď souhlasiti nebo již můžeme odmítnouti. Doba, v níž můžeme a máme svěřených hřiven používatí, jest krátký náš život. Pán hřiven, Kristus Pán »odebral se do daleké krajiny«; zdává se nám, že nyní

není u nás, a představujeme si jeho příchod jako vzdálený. Ale Spasitel nás pozoruje a brzy přijde žádat počet. Třeba tedy z hřiven pilně těžit; nejlepším prostředkem jest právě věrnost v malém, kterou Kristus Pán v podobenství doporučuje a chválí.

a) Tato myšlenka, že nezáleží na počtu hřiven, nýbrž na tom, jak jich kdo užívá, bude nám pomáhati, abychom druhým pro větší dary nezáviděli; ale musí nás též udržovati v hluboké pokoře. Ani různé přednosti tělesné, ani nadání ani příznivé okolnosti zevnější, ba ani zvláštní omilostnění nemohou nás spasiti, ba mohou nám býti k záhubě, jestliže jich dobře nepoužijeme. Všecko tedy záleží na vytrvalé vůli, již si ovšem musíme vyprošovati.

b) Příčinou líknavosti v duchovním životě bývá, že myslíváme doopravdy, jakoby Ježíš »odešel do daleké krajiny«. Zapomínáme, že jest nám stále blízek a že může každé chvíle k soudu přijíti. Kráčeťme tedy stále v jeho přítomnosti a buďme každého okamžiku připraveni vydat počet.

c) Téměř celý náš život záleží v jednotlivých malých povinnostech. Budeme-li věrni v malém, bude celý náš život dobrý. Přemýšlejme, v čem bychom tuto věrnost v malém mohli a měli osvědčovati a učíme si určité předsevzetí.

3. Soud nad služebníky jest věrný obraz soudu věčného. Soudce bude při tomto soudu nanejvýše spravedlivý. To se naznačuje v podobenství nejenom tím, že se služebníkům od pána dostává úplně spravedlivé odměny a trestu, nýbrž i slovy pánovými v prvním podobenství: »Věděl jsi, že jsem člověk přísny.« Druhé podobenství znázorňuje dobře věčný soud také v tom,

že se odměna a trest neměří podle přijatých hřiven, nýbrž podle horlivosti, s jakou jich bylo užito.

a) Máme v Kristu Pánu Srdce, nad něž není laskavějšího a milosrdnějšího srdce, ale nezapomínejme, že Soudce náš je též »člověk přísný«, který nás bude souditi podle největší spravedlnosti.

b) Věčný náš osud záleží v stupni lásky, v kterém jednou zemřeme. Co by tedy pomohlo, svými hřivnami se honositi anebo nad jejich nedostatkem se rmoutiti? O to jde, abychom rostli v lásce.

Rozjímání 30.

Hřivny apoštolského působení.

1. *průprava* : Mysli si, že stojíš před věčným Soudcem, který tě vítá slovy : »Dobře, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnoha věcmi ustanovím tebe.«

2. *průprava* : Modli se, aby ses stal hodným, uslyšeti tento rozsudek z úst Kristových.

1. Jako jsou vlohy a vlastnosti i jiné dary Boží u jednotlivců různě rozděleny, tak jsou i schopnosti a podmínky apoštolského působení u nás jiné a jiné. Někteří mají samostatnou podnikavost, druhým chybí, ale dovedou to, co jiní navrhuji nebo počali, houževnatě prováděti, jedni mají řečnické nadání a hodí se k veřejnému vystupování, jiní dovedou v soukromém hovoru, u lože nemocného, ve zpovědnici vhodnými slovy těšiti a siliti; mnohý si získává snadno mládež, jiný dovede vládnout pérem atd. Mnozí kněží nepoužívají dobře svěřených sobě hřiven. Příčiny toho jsou hlavně tři : pohodlnost, malomyslnost při nezdarech a maření času

věcmi pro kněžské působení neužitečnými. Kolik duší propadá zkáze proto, že mnozí kněží nedávají sebe a všechny své vlohy ve službu Boží! Neměli bychom se ani tím spokojovatí, že sami hřiven dobře užíváme, nýbrž měli bychom upozorňovatí i spolubratry, aby svých vloh užívali.

a) Zkoumám se tedy, které vlohy k apoštolskému působení dal Bůh mně, a co bylo dosud příčinou, že jsem jich dobře neužil. Byl jsem pohodlný k nějakému vystoupení, k organisování mládeže a pod.? Anebo jsem poklesl na myšl při začátečních neúspěších? Anebo jsem snad své vlohy řečnické, své snadnosti v obcování sice užíval, ale ne k službě Boží, nýbrž k světským cílům a své zábavě?

b) Chci ode dneška nejenom sám ze svých hřiven těžiti, nýbrž i spolubratry, kde se to dá taktně provésti, na jejich hřivny upozorňovatí.

2. Jako život každého křesťana, ba každého člověka, má sloužiti Bohu, tak jest zvláště život apoštolského pracovníka na vinnici Páně službou Boží. Náš Pán jest také »člověk urozený«, mnohem urozenější a vznešenější než vládce, o němž mluví prvé podobenství. Bohužel i tomuto mocnému a vznešenému Pánu mnozí odpírají a prohlašují: »Nechceme, aby tento kraloval nad námi.« Tím více musíme se snažiti my, abychom mu sloužili a z hřiven svých těžili. Naše služba musí býti upřímná, nejenom na oko, věrná, i v nejmenších věcech, a službě této musí náležeti veškeren náš čas. Uvažme, že nevěrným služebníkem jest nejenom ten, který hřiven špatně užívá, nýbrž i ten, kdo je bez užtku ukládá nebo zakopává.

a) Jsme povoláni a rozhodli jsme se ke zcela zvláštní službě Boží. Nesloužíme a nesmíme sloužiti světu a jeho

marnostem, ani mocným tohoto světa, ani svému pohodlí a své tížádosti. Uvažujme, jak »urozenému«, mocnému a vznešenému Pánu sloužíme, vzpomeňme si, jak tolik miliónů žije v odboji proti tomuto Králi nebo zdráhá se mu sloužiti, a všecko to bude nám pohnutkou, abychom mu sloužili s tím větší horlivostí.

b) Zpytujeme se, jak upřímná byla naše dosavadní služba, jak bedřivi a věrni jsme byli i v malých povinnostech, zdaž jsme věnovali službě Boží všecek svůj čas, a napravme, čeho třeba.

c) Znovu si připomeňme, že i pouhé zakopávání nějaké hřivny bude jednou od věčného Soudce trestáno.

3. Slova, jimiž Kristus Pán ličí v druhém podobenství odměnu věrného služebníka, musí nás naplniti velikou útěchou. »Vejdí v radost Pána svého.« Tak veliká bude ta radost, že nemůže ona vejíti v srdce naše, nýbrž naopak my vejdem v ni jako v nekonečný oceán. Ale také to, co se v podobenstvích praví o trestech služebníků špatných, naplňuje nás posvátnou bází. Všimněme si v rozjímání aspoň jednoho z těch trestů, označeného v podobenství slovy: »Vezměte od něho hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven.«

a) Vzpomeňme si na slova tohoto podobenství, když na nás přijde malomyslnost a sklíčenost. Za krátký čas má se nám dostatí za to málo, co jsme pro Boha učinili a vytrpěli, odměny tak veliké, že žádná mysl lidská ji nemůže chápati.

b) Mějme se na pozoru, aby nás Bůh nezbavil svých darů nebo našich vloh trestem za to, že jsme jich nepoužívali, a aby se jiným nedostalo požehnání, o které jsme se tak připravili.

XXXI. Jidáš se nabízí, že zradí Ježíše.

(Mt. 26, 1—5; 14—16; Mk. 14, 1, 2, 10, 11;
Lk. 21, 37; 22, 1—6.)

Býval pak ty dny v chrámě a učil, v noci však vycházel a přenocoval na hoře, která slove Olivetská. A veškeren lid přicházel ráno k němu, aby ho v chrámě poslouchal. Přibližoval pak se a po dvou dnech byl svátek přesnic, jenž se zove velikonoce.¹⁾ I stalo se, když dokonal Ježíš všechny řeči ty, pravil učedníkům svým: »Víte, že po dvou dnech budou velikonoce a Syn člověka bude vydán, aby byl ukřižován.«

Tehdy sešli se velekněží a zákoníci i starší lidu v domě nejvyššího kněze, jménem Kaifáše. I hledali a uradili se, kterak by Ježíše lstivě jali a usmrtili.²⁾ Ale báli se lidu, neboť pravili: »Ne v den sváteční, aby snad nenastal rozbroj v lidu.«³⁾ A tu vešel ďábel do Jidáše,⁴⁾ přijímím Iškariotského, jenž byl jedním z dvanácti. A odešel k velekněžím, aby jim ho prozradil. I odešel a mluvil s veleknězi a s veliteli, kterak by jim ho zradil⁵⁾ a řekl: »Co mi chcete dáti a já vám ho zradím.« A oni pak uslyševše to zaradovali se a dohodli se a slíbili mu, že mu dají peníze; i ustanovili dáti mu třicet stříbrných.⁶⁾ I slíbil a od té doby hledal času příhodného, kterak by jej zradil.

1) Velikonoce, největší svátek židovský, slavený na památku vysvobození z Egypta (pascha = přechod, poněvadž anděl Páně tehdy obcházel domy Egyptanů a Israelitů) počínaly 14. Nisanu (asi počátkem dubna), od kterého dne byly předepsány přesné chleby. Události

vypravované děly se tedy 12. Nisanu, kdy onoho roku bylo úterý.

2) Sešla se tedy celá židovská rada, ale ne v obvyklé své úřední místnosti, nýbrž v domě veleknězově. Už dříve byli se usnesli, Ježíše usmrtit, nyní, rozhořčení zvláště posledními jeho řečmi v chrámě, radí se o způsobu provedení.

3) O velikonocích bývalo v Jerusalemě veliké množství lidu (až na 3 miliony podle Flavia Josefa) a židovská rada věděla, že má Ježíš mnoho přívrženců. Když však se Jidáš nabídl, že jim vyzradí, jak by Krista Pána mohli zatknouti tajně, rozhodli se, že ho přece hned o velikonocích zajmou a obžalují; zvláště když z jednání Jidášova usoudili, že má Mistr i nepřátele v nejbližším okolí.

4) Rozuměj o silném pokušení.

5) T. j. udal jim místo, kde by ho tajně mohli zatknouti.

6) Stříbrný sikl chrámový měl 4 drachmy, 30 stříbrných bylo tedy asi 100 franků, cena, za niž byl prodán kdysi Josef egyptský a za niž měl býti podle proroctví Zach 11, 12 prodán Mesiáš. Že rada nabídla Jidášovi odměnu tak malou (cenu »otroka«, neboť za tolik se prodával otrok), vysvětluje se tím, že vlastně z rozkazu radou vydaného byl již každý Israelita zavázán, Ježíše vyzraditi.

Rozjímání 31.

1. průprava : *Vizme v duchu zarmucující scénu : Jidáš stojí před židovskou radou a nabízí se, že za peníze zradí svého Mistra.*

2. průprava : *Prosme úpěnlivě božského Mistra, aby chom ho nikdy v životě nezradili.*

1. Jidáš zůstane po všecky věky příkladem nevěrného kněze. Vidíme tu, jaké bývají kořeny takové nevěrnosti, jak Pán Ježíš takovou kněžskou duši svými

milostmi varuje a povzbuzuje a jak pohrdání jeho milostmi vede k hroznému hříchu. Kofenem a první příčinou zkázy Jidášovy byla nešťastná jeho povaha, kterou nechtěl ovládati. Měl nezřizenou náklonnost ke statkům pozemským, byl lakotný; byl posuzovačný, nešetřil ani svého Mistra. To ukázal v Bethanii, když Maria mazala drahou mastí Ježíše. Nepřemáhané jeho vášně stále rostly a nyní, když se naskytlá příležitost, přivedly ho k děsnému hříchu zrady Krista Pána. Písmo sv. udává ještě jinou přímou příčinu pádu: pokušení ďáblovo.

a) Právě chyby povahové bývají nejčastější příčinou mnohých nesnází a neúspěchů v duchovní správě. Jedním z hlavních úkolů duchovního života jest stálý a rozhodný boj proti těmto chybám. Boj tento není snadný, neboť často chyb povahových dobře nepoznáváme, mimo to jsou s naší přirozeností téměř srostlé. Tím úsilovněji se musíme snažiti o jejich vymýcení. K tomu třeba především užívatí zvláštního zpytování svědomí.

b) Lakota a posuzovačnost se staly také mnohému knězi úskalím. Jsou nebezpečny zvláště proto, že se v té věci snadno vymlouváme; lakota zdá se nám povinná starostí o život, posuzovačnost oprávněnou kritikou. Modleme se za osvicení, abychom své vášně dobře poznali a je napravili.

c) Nedomnívejme se nikdy, že jsme před nástrahami zlého ducha jisti. Čím horlivější jest duše, tím více se snaží zloduch, aby ji od dobrého odvrátil. Budme tedy na stráží a varujme se vši polovičatosti.

2. Sotva kde jinde jeví se Srdce Krista Pána v takové velikosti a kráse jako v jeho poměru k Jidášovi. Míti u sebe nevěrného a nepoctivého učedníka, který už kuje spádu, a nejenom nemítí nejmenší nenávisti proti němu

a netrestati ho, nýbrž prokazovati mu nesčíslná dobrodíní a dávatí veliké milosti, to dovede jenom Srdce plné slitování a lásky. Zároveň vidíme, že ani veliké milosti, ani blízkost Ježíše, ani apoštolský úřad nemohou uchrániti samy sebou od pádu.

a) Rozčilujeme se vidouce, jak mnozí jsou k Bohu nevďeční a jeho milostem odporují. Snad jim ve hněvu spíláme, anebo se aspoň nechceme o ně starati a nejraději bychom byli, kdyby je Bůh hned přísně potrestal. Učme se od božského Srdce shovívavosti a trpělivosti. Mnozí se ani při největší shovívavosti a laskavosti neobráti, jako se neobrátil Jidáš, ale mnohou duši, kterou bychom hněvivostí odpudili, trpělivostí získáme.

b) Zdává se nám, že vzácné milosti, jež jsme od Boha přijali, a vznešený úřad kněžský jsou zárukou spásy. Ale je to klam, dobrodíní Boží sama v sobě, zvláště dary darmo dané, neuchrání nás od pádu, jestliže jich svědomitě nepoužijeme.

3. Tato scéna : Jidáš stojící před vrchní radou židovskou a zrazující za třicet stříbrných svého Mistra, se v dějinách sv. Církve častěji opakovala. Kolik kněží zradilo zájmy Kristovy a zájmy sv. Církve pro pozemské výhody a aby se zalíbili mocným tohoto světa ! Za bídnou cenu »slibili« zraditi svého Pána a Krále ti, kteří se posvátným slibem zavázali k jeho službě.

a) Abychom nikdy nepřišli do pokušení takového zločinu, umiňme si, že nikdy ani v malých věcech nebudeme zájmy Kristovy podřizovati zájmům pozemským.

b) Při slovech evangelia »spopondit«, »slibil«, vzpomeňme si slib před oltářem daný Kristu Pánu, slib věrné služby Boží, církevní poslušnosti, kněžské čistoty. Obnovme jej znovu v tomto rozjímání a prosme za milost, abychom jej lépe než dosud zachovávali.

XXXII. Kristus Pán zasedá s učedníky k poslední večeři.

(Mt. 26, 17—20, 29; Mk. 14, 12—17; 25;
Lk. 22, 7—18.)

Prvního pak dne přesnic, když zabíjeli velikonocního beránka, který se v ten den musil zabíjeti, poslal dva ze svých učedníků, Petra a Jana řka: »Jděte a připravte nám beránka, abychom jedli.«¹⁾

A učedníci přistoupili k Ježíšovi řkouce: »Kde chceš, abychom odejdouce připravili tobě, abys jedl beránka?« A on řekl k nim: »Jděte do města, a jak vejdete, potká vás člověk jeden džbán vody nesa. Jděte za ním do domu, kam vejde, a tam rcete pánu domu: Mistr praví tobě: Čas můj jest blízko; u tebe budu jísti beránka s učedníky svými. Kde jest večeřadlo, v kterém bych jedl beránka se svými učedníky?«²⁾ A on vám ukáže prostrannou hořejší síň, večeřadlo veliké, prostřené; a tam nám připravte.

I odešli učedníci jeho a přišli do města a učinili tak, jakož jim uložil Ježíš a shledali, jak jim byl pověděl a připravili beránka.

Když pak byl večer, přišel se dvanácti učedníky svými, a když přišla hodina,³⁾ zaujal místo za stolem a dvanácte apoštolů s ním. I řekl jim: »S toužebností jsem žádal toho beránka jísti s vámi,⁴⁾ prve než bych trpěl. Neboť pravím vám, že už ho nebudu jísti, dokavad se nevyplní v království Božím.« A vzav kalich, díky učinil a řekl: »Vezměte a rozdělte mezi sebe. Neboť pravím vám, že nebudu už píti z plodu vinného kmene, dokavad ne-

přijde království Boží, až do onoho dne, ve kterém jeji budu pítí s vámi nový v království Božím.«⁵⁾

1) Z Písma sv. jest jisto, že Kristus Pán konal se svými učedníky tuto velikonoční večeři, neboli že jedl velikonočního beránka ve čtvrtek a že zemřel na kříži v pátek. Není však úplně jisto, kterého dne měsíce Nisanu to bylo. Podle předpisu měl se beránek zabíjet a jísti dne 14. Nisanu; podle synoptiků konal by Kristus Pán skutečně večeři 14. Nisanu. Ale podle sv. Jana a mnohých Otců se zase zdá, že 14. Nisan padl na pátek a že toho dne židé jedli beránka. Z různých mínění exegetů, jimiž se tento zdánlivý odpor vyrovnává, jsou zvláště dvě nejpravděpodobnější: *p r v é*, které praví, že toho roku pro různost v určení doby plnoluní (podle kterého se řídila doba velikonoční) část židů čítala čtvrtek za 14. Nisan, část pátek; *d r u h é*, jež ukazuje, že v letech, kdy 14. Nisan připadl na pátek, beránek (pro sobotní klid, počínající v pátek večer) se zabíjel už ve čtvrtek a mohl se jísti buď ve čtvrtek nebo v pátek.

2) Ze slov »Mistr« a ze způsobu rozkazu Krista Pána se soudí, že člověk ten byl jeden z jeho učedníků (podle tradice Marek). Večeře měla se podle předpisu konati společně od 10—12 osob. »Čas můj« = čas smrti.

3) Večeře počala po šesté hodině.

4) Poněvadž se měl nyní vyplniti předobraz starozákonního beránka a při této večeři měla býti ustanovena novozákonní oběť.

5) Při velikonoční večeři se podle předpisů podával čtyřikráte (někdy i pětkráte) kalich s vínem. Kristus Pán proměnil v svou krev víno kalicha, jenž se podával ku konci večeře. Z Lk vysvítá, že se slova »že nebudu až pítí adt.« nevztahují na víno v krev Kristovu proměněné, nýbrž na některý z prvých kalichů, ačkoliv Mt a Mk uvádějí slova teprve na konci zprávy o ustanovení nejsv. Svátosti a proměnění. Blaženost nebeská je srov-

návána s hostinou, na níž budeme věčného Beránka požívatí.

Rozjímání 32.

1. *průprava* : Viz v duchu Krista Pána, jak s apoštoly slavi večeři velikonoční.

2. *průprava* : Pros za milost, abys nebeského Beránka vždy s největší zbožností obětoval a přijímal.

1. Jako v každém tajemství svého života ukazuje Kristus Pán i zde řadu překrásných ctností a vznešených vlastností. Váimněme si tři : jeho naprosté chudoby, takže nemá vlastního obydlí a vlastního stolu, nýbrž je odkázán na cizí pohostinství ; svědomitosti v plnění zákona ; zachovává dopodrobna předpisy velikonočních obřadů, ačkoli k tomu nebyl zavázán ; jeho neomezené moci : na jeho rozkaz připravuje se hned všecko, čeho k velikonoční hostině třeba.

a) Napodobujme apoštolskou chudobu svého Mistra aspoň tím, že nebudeme toužiti po statcích tohoto světa, že budeme s trpělivostí snášeti nedostatky a se svými příjmy nakládati tak, jak toho duch kněžský a předpisy církevní žádají.

b) Nedejme se zahanbiti a předčiti svědomitostí světských lidí v přesném konání povinností. Po příkladu Krista Pána, dbajícího bedlivě zákona, umiňme si, že budeme uložené úkoly konati s čistým úmyslem a s největší přesností.

c) Vzbudme velikou důvěru v moc Krista Pána. Ten, který jako Mistr káže připraviti večeřadlo, je neomezeným pánem všech věcí a všech srdcí. Může nám v každé nesnázi pomoci a dovede nám získati srdce lidská.

2. Jako připravovali učedníci večeřadlo pro velikonoční hostinu Krista Pána, tak máme my připravovati srdce svá na příchod Spasitele při svatém přijímání. Velikonoční beránek byl předobrazem Beránka novozákonního, a v eucharistické oběti a hostině se vyplňuje to, co bylo velikonoční večeři starozákonní nastiněno. Sv. Petr a sv. Jan, které Spasitel poslal připravit večeřadlo, naznačují svými charakteristickými rysy a ctnostmi, v čem má záležeti naše vzdálená a v čem bližší příprava na sv. přijímání. Abychom s hojným užitkem přijímali, třeba žiti život činné práce jako Petr a život zanícené modlitby jako Jan, dále se musíme blížit k stolu Páně s pevnou vírou Petrovou a nadšenou láskou Janovou.

a) Kdykoli se blíží doba nejsvětější oběti a sv. přijímání, vzpomeňme si na slova Spasitelem skrze učedníky pronesená k jerusalémskému hostiteli: »Mistr praví tobě: Čas můj je blízko, v kterém bych jedl beránka.« Uvažujme, kdo jest ten, kterého máme obětovati a přijímatí. Zaslíbený Mesiáš, jehož tisíciletí s dychtivostí čekala, náš Vykupitel, náš Pán a Král, náš Soudce, věčný a nesmírný Bůh náš sám.

b) Napodobujme ctnosti sv. Petra a sv. Jana, abychom nejsv. Svátost přijímali vždy důstojně. Celý náš život buď životem vroucí modlitby a svědomité, v dobrém úmyslu konané práce; tak budeme vždy hodni obětovati a přijímatí Beránka. Před sv. přijímáním samým vzbuzujme vždy nejživější víru a vroucí, něžnou lásku k svátostnému Kristu Pánu.

3. »S toužebností jsem žádal tohoto beránka jísti.« Takovou touhou bychom měli býti naplněni vždycky, když se blížíme k oltáři. Pak by každé naše sv. přijímání bylo důstojné a vroucí, takové, jaké si žádáme.

aby bylo poslední sv. přijímání, o němž bude platit, že »už nebudeme (Beránka) jisti, dokavad se nevyplní v království Božím«.

a) Akt vroucí touhy po Kristu Pánu patří k přípravě na sv. přijímání. Mnohdy sv. přijímání není proto dosti účinné, že po spojení s Kristem Pánem dosti netoužíme. Neopomíňme nikdy vroucně tuto žádost vzbuditi.

b) Mysleme si při každém sv. přijímání, že »už ho nebudeme jisti až v království nebeském«, že jest to přijímání poslední. Pak jistě každé sv. přijímání přinese užitek nejhojnější.

XXXIII. Kristus Pán učí apoštoly pokoře a umývá jim nohy.

(Lk. 22, 24—30; Jan 13, 1—20.)

Povstal však i spor mezi nimi o to, kdo z nich zdá se větším.¹⁾ I řekl jim: »Králové národů panují nad nimi²⁾ a ti, kteří mají nad nimi moc, nazývají se dobrodinci.³⁾ Ale vy ne tak, nýbrž kdo jest mezi vámi větším, budiž jako menší, a kdo jest v čele, budiž jako služebník. Neboť kdo jest větší, zdalí ten, který stoluje, čili ten, jenž přisluhuje? Zdalí ne ten, který stoluje? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který přisluhuje.⁴⁾ Vy pak jste to, kteří jste vytrvali se mnou v mých pokušeních,⁵⁾ a já vám odkazuji království, jakož mně odkázal Otec můj, abyste jedli a pili za stolem mým v království mém a seděli na stolicích soudíce dvanácte pokolení israelských.«

Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel, milovav svoje,

kteří byli na světě, miloval je až na výsost.⁶⁾ A když večeře nastala⁷⁾ a ďábel byl již vnukl v srdce, aby jej zradil Jidáš, syn Šimona Iškariotského, Ježíš jsa vědom si toho, že Otec dal mu v ruce všecko a že vyšel od Boha a jde k Bohu,⁸⁾ vstal od večeře a odloživ roucha svá a vzav šat lněný přepásal se.⁹⁾ Potom nalil vody do umývadla a počal umývati učedníkům nohy a utíratí je šatem, kterým byl přepásán.

Přišel tedy k Šimonu Petrovi. I řekl mu Petr: »Pane, ty mně myješ nohy?« Ježíš odpověděl a řekl jemu: »Co já činím, ty nevíš nyní, ale zvíš potom.«¹⁰⁾ Dí mu Petr: »Nebučeš mně mýti nohou na věky.« Ježíš mu odpověděl: »Neumyji-li tebe, nebudeš mítí dílu se mnou.«¹²⁾ Dí jemu Šimon Petr: »Pane, netoliko nohy mé, nýbrž i ruce a hlavu.« Dí mu Ježíš: »Kdo se vykoupal, nepotřebuje leč jen nohou si umýt, ale jest čist celý. I vy jste čisti, ale ne všichni.«¹³⁾ Věděl totiž, kdo jest ten, jenž ho zradí. Proto řekl: »Nejste čisti všichni.«

Když jim tedy nohy umyl a své roucho vzal a opět se posadil, řekl jim: »Víte-li, co jsem vám učinil? Vy mne nazýváte Místrem a Pánem; a dobře pravíte; jsemť zajisté. Jestliže tedy já, Pán a Mistr váš, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak, jak já jsem učinil vám.¹⁴⁾ Amen, amen, pravím vám: Není služebník větší pána svého, ani posel větší toho, který jej poslal. To-li víte, jste blahoslaveni, budete-li to činiti. Nepravím to o vás všech; já vím, které jsem si vyvolil, ale aby se naplnilo Písmo: Kdo jí se mnou chléb, pozdvihne proti mně patu svou. Jíž

nyní pravím vám, prve než se stane, abyste, když se stane, uvěřili, že já to jsem. Amen, amen, pravím vám: Kdo přijímá toho, koho pošlu, mne přijímá; kdo však mne přijímá, přijímá toho, jenž mne poslal.

1) Sv. Lukáš uvádí nejprve ustanovení nejsv. Svátosti, potom slova Krista Pána, jimiž předpovídá, že jeden z učedníků ho zradí (viz odst. a rozj. další) a po té líčí spor učedníkův. Pravděpodobně však spor tento byl před ustanovením Eucharistie. Vznikl snad už z řevnosti při rozdělení míst u stolu (nejmladšímu Janovi se dostalo čestného místa), anebo dala k němu podnět slova Kristova, že jeden z nich ho zradí; anebo — nejpravděpodobněji a nejjednodušeji — že zmínka Krista Pána o království Božím (viz předešlý odst.) vzbudila v apoštolech, jako už jednou dříve, ctižádostivé myšlenky.

2) T. j. pánovitě si počínají.

3) Mnozí panovníci z rodu Seleukidů a Ptolomejců dávali si pyšný titul »dobrodinci«.

4) Kristus Pán přisluhoval učedníkům nejenom nyní při poslední večeři, když jim myl nohy, nýbrž celý jeho život byl službou lidstva.

5) V pronásledováních a utrpeních.

6) Tak se správně překládají slova »in finem«, *ei τέλος*. Slova tato sluší pravděpodobně spojití se slovy »před slavností velikonoční«; znamenají, že Kristus Pán právě nyní před velikonocemi a svou smrtí ukázal vrchol své lásky vším tím, co při poslední večeři konal a kázal.

7) Ve Vulgátě »coena facta«; ale nejlepší rukopisy řecké mají *δειπνου γινομενου* = mezi večeří; asi po prvním kalichu vína, kdy se podle předpisu měly ruce umývati.

8) V tom právě se jeví nepochopitelná pokora Kristova, že koná nízkou službu při plném vědomí své nekonečné moci (= dal mu v ruce všecko) a svého božského původu.

9) Odložil svrchní plášť a přepásal se ručníkem (linteum).

10) Kristus Pán po mytí nohou sám vyložil apoštolům význam tohoto obřadu; plného porozumění tajemství pokory dostalo se apoštolům sesláním Ducha sv.

11) T. j. nedopustím to nikdy.

12) Obřad mytí nohou naznačoval a patrně i působil úplné očištění a hojnější omilostnění apoštolů. Této milosti by se byl Petr zbavil, kdyby z tvrdohlavosti službu Kristovu odmítl.

13) Apoštolové byli už, až na Jidáše, v milosti posvěcující, a tak stačil pouze tento zevnější obřad k hojnějšímu omilostnění; tak člověk po koupeli si umývá jenom nohy cestou z lázně zaprášené nebo pískem pokryté.

14) Rozkaz Kristův třeba rozumětí hlavně v přeneseném smyslu. Plní se však v Církvi odedávna i doslovně.

Rozjímání 33.

1. *průprava: Vizme božského Mistra, jak kleče a hluboce skloněn u nohou apoštolů, myje jim nohy.*

2. *průprava: Vyprosme si hlubší porozumění velikého tajemství opravdové pokory.*

1. Jaká to vpravdě bolestná scéna! Právě v nejvelebnějším okamžiku, před samým ustanovením největšího tajemství, krátce před smrtí Kristovou apoštolé se počnou v přítomnosti svého božského Mistra přítí, kdo z nich bude větším v království Božím. A to po tolika příkladech hluboké pokory, které za tři léta, následující Krista, na něm viděli a po tolika napomináních a poučováních Spasitelových! Chápeme, že toto počínání naplnilo Srdce Páně bolesti. Vždyť nic tak neodporuje jeho duchu a duchu jeho Církve jako pýcha, ctižádost, ješitnost. Duch Kristův a duch Církve jest, že

ti, kteří jsou »většími«, vynikají postavením nebo dary Božími, mají se pokorou stávat menšími.

a) Vidíme tu, jak nebezpečna jest tato vášeň a jak nesnadno lze jí přemoci. Ani dlouholeté následování Krista, ani jeho nejbližší přítomnost, ani posvátnost a velebnost místa nebo okamžiku, ani opětovná napominání k pokoře a časté rozjímání o ní nezabezpečuje nás proti této nectnosti. Buďme tedy velmi na stráži a použijevme všech prostředků, abychom se upevnili v pokoře.

b) Všípme si především hluboko do srdce zásadu : »Kdo jest mezi vámi větším, budiž jako menší, a kdo jest v čele, budiž jako služebník.« Nechť jsou naše schopnosti a úspěchy jakékoli, mějme se vždy pro své hříchy za menší druhých ; a dána-li nám autorita nad druhými, užívejme jí k jejich službě.

2. K pokoře nestačí, znáti potřebnost a krásu této ctnosti a mítí pravé zásady ; nýbrž třeba jest skutečně a opravdově se pokořovati. Tomu se naučíme jen z příkladu Kristova a toho docílíme jenom milostí. Překrásný příklad takové hluboké, opravdové pokory dává nám Pán Ježíš tím, že koná učedníkům nízkou službu, myje učedníkům nohy. Spasitel výslovně prohlašuje, že to učinil proto, abychom i my podobně činili. Jest též pokora nepravá, zdánlivá. Příklad takové pokory dává Petr, nechtěje si dáti mýti nohy od Spasitele, ačkoli to byla vůle Kristova.

a) Předvedme si před duchovní zrak znovu tuto překrásnou scénu, jakoby se nyní před námi odehrávala, a rozvažujme potom, kdo jest ten, který klečí u nohou apoštolů, co činí, kdy to činí, kdo jsou ti, jimž myje nohy. Jest to náš Pán a Mistr, jest to ten, jemuž Otec dal velikou moc v ruce, ano jest to ten, který z Boha

vyšel, druhá božská osoba sama. Koná službu, kterou vykonávali otroci. Činí to zrovna před svým utrpením, v němž ho všichni jeho učedníci opustí. Myje nohy také Jidášovi, který ho zradí. Vskutku stačí, vštípiti si tento jediný obraz ze života Kristova hluboko v srdce, abychom zůstali vždy pokorní !

b) Kristus Pán nám káže, »abychom i my činili tak, jak on učinil nám«. Napodobujme příklad Kristův tím, že se budeme před svými spolubratry pokořovati a jim, když se naskytne k tomu příležitost, pokorné služby prokazovati. Prvním a nejpotřebnějším stupněm takové pokory jest, abychom spolubratra aspoň ukvapeně neposuzovali a neodsuzovali.

c) Nechtítí přijmouti projev cti nebo pochvaly, kde toho žádá čest a vůle Boží, bylo by nepravou pokorou. Ten, kdo zevně takovou čest nebo chválu přijme, ale uvnitř se má za nehodna a všecko dobré Pánu Bohu připisuje, ukazuje jistě více pokory, než kdo na venek s okázalostí poctu odmítá.

3. Obřad umývání nohou měl býti zároveň přípravou na prvé sv. přijímání apoštolů. Kromě Jidáše byli všichni v milosti posvěcující, ale měli býti i od menších chyb, zvláště ješitnosti a ctižádosti, očištění a tak v plném smyslu »míti dílu« s Kristem Pánem. Z toho se učíme, že se i spravedliví mají stále více a lépe očišťovati, že se máme před sv. přijímáním vyznati nejenom z těžkých hříchů, nýbrž zprostiti se také všech všedních hříchů a vši dobrovolné náklonnosti k nim.

a) Nedomníváme se, že už jsme dosti pokročili a že jsme dosti spravedliví, takže nepotřebujeme se očišťovati a chyby své přemáhati? Pak bychom se nemohli diviti, že »nemáme dílu« s Kristem Pánem, že naše sv. přijímání nejsou dosti účinná.

b) Přezkoumejme se, jak konáme přípravu na mši sv. a sv. přijímání, neopomeňme nikdy před sv. přijímáním obnoviti se v nenávisti proti každému hříchu i proti dobrovolnému hříchu všednímu.

XXXIV. Kristus Pán předpovídá zradu Jidášovu.

(Mt. 26, 21—25; Mk. 14, 18—21; Lk. 22, 21—23; Jan 13, 21—32.)

To pověděv Ježíš zkormoutil se v duchu a osvědčil a řekl: »Amen, amen, pravím vám: Jeden z vás mne zradí, kterýž jí se mnou. Syn člověka sice jde, jakož psáno jest o něm; ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka bude zrazen. Lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil člověk ten.«¹⁾

I pohlíželi učedníci na sebe vespolek, jsouce nejisti, o kom to praví.²⁾ I počali se rmoutíti a tázati se mezi sebou, kdo by to z nich byl, jenž to učiní, a počali každý říkati mu jeden po druhém: »Zdali já jsem to, Pane?« On pak odpovídaje řekl jim: »Jeden ze dvanáctí, kdo se mnou omáčí ruku v míse,³⁾ ten mne zradí. Hle, ruka zrádce mého jest se mnou při stole.« I promluvil Jidáš, kterýž ho zradil a řekl: »Zdali já jsem to, Mistře?« Dí mu Ježíš: »Ty jsi řekl.«⁴⁾

Stoloval pak jeden z učedníků jeho na lůně Ježíšově, ten, jehož Ježíš miloval.⁵⁾ Tomu pokynul Šimon Petr a řekl jemu: »Pověz, kdo jest, o němž to praví.« On tedy spočinul na prsou Ježíšových a řekl jemu: »Pane, kdo jest?« Ježíš odpověděl: »Ten jest, komu já namočenou skývu podám.«

A namočiv skývu⁶⁾ podal Jidášovi, Šimona Iškariotského. A po té skývě vešel do něho ďábel.⁷⁾ I řekl mu Ježíš: »Co činiš, učíš rychleji.«⁸⁾ Však nikdo ze stolujících nevěděl, k čemu to řekl jemu. Poněvadž totiž Jidáš měl měšec, domnívali se někteří, že mu Ježíš řekl: Nakup, čeho nám jest potřeba ke dni svátečnímu, anebo aby dal něco chudým. On tedy vzav skývu vyšel ihned. Byla pak noc.

Když tedy odešel, Ježíš pravil: »Nyní jest oslaven Syn člověka a Bůh oslaven jest v něm. Je-li Bůh oslaven v něm, oslaví jej i Bůh sám v sobě; ano ihned jej oslaví.«⁹⁾

1) Tím Kristus Pán zřejmě naznačuje, že Jidáš bude zavržen.

2) Ačkoli všichni si byli vědomí, že jsou Ježíši věrni a že ho milují, přece si úplně nedůvěřují a chtějí jaksi jeden z tváře druhého vyčistiti jeho tajné myšlenky a úmysly.

3) Jak z dalšího vidno, nechtěl Pán Ježíš jméno zrádcovo všem učedníkům veřejně prozraditi. Slova tato tedy znamenají všeobecně: jeden z těch, kdo se mnou stoluji. Je tu zřejmá narážka na Žalm 54, 14, 15.

4) Slova tato, jež znamenají »tak jest«, pronesl Spasitel k Jidášovi tiše.

5) Tak nazývá sebe sv. Jan v svém evangeliu častěji (Jan 21, 7, 20). Na Východě stolovali pololežice a podepření jsouce na levém loktu, takže sv. Jan isa na pravici Ježíšově, mohl hlavu téměř položití na Mistrovu hruď.

6) Byla to skýva nekvasného chleba, omočená v »charosethu«, t. j. v druhu marmelády, upravené z různého ovoce, octa a vonného koření a obřadem velikonoční večeře předepsané. Všichni se shodují v tom, že tato skýva nebyla chléb v tělo Páně proměněný, nýbrž kus obyčej-

ného chleba. Poněvadž Lk. tuto scénu s Jidášem vypravuje po ustanovení nejsv. Svátosti, mají někteří sv. Otcové a vykladači zato, že Jidáš před tím přijal tělo Páně. V naší harmonii evangelijní přidržujeme se mínění opačného, shodující se více s pořadem událostí, jak je druzí evangelisté vypravují.

7) Slova Krista Pána a podání skývy byly novou velikou milostí pro Jidáše. Jidáš pohrdnuv touto milostí ještě více se zatvrdil a poddal se nyní úplně vlivu ďábelskému.

8) Tato slova řekl Kristus Pán nahlas. Není to pobízení k zločinu. Pán Ježíš věda, že Jidáš už je k zradě odhodlán, vybízí ho, aby odešel z večeřadla. Tím ho vylučuje ze společnosti apoštolů.

9) Zradou Jidášovou počíná vlastní utrpení Páně, které bylo cestou k jeho oslavě. Oslava Kristova jest zároveň slávou Boží. »Bůh oslaven jest v něm«, ale jest i účastí v slávě Boží, neboť Kristus stane se účastným samé moci božské (»oslaví jej Bůh sám v sobě«). V plném smyslu vejde Kristus do této slávy po svém nanebevstoupení; ale už »ihned«, hned při smrti bude oslava zázraky a znamení.

Rozjímání 34.

1. průprava : *Slyšme Krista Pána, jak s bolestí praví : »Jeden z vás mne zradí,« a vizme ustrašené tváře apoštolů.*

2. průprava : *Modleme se, abychom zachovali Pánu Ježíši věrnost až do konce.*

1. Uvažujme v první části o osobě Krista Pána, v druhé o apoštolích, v třetí o Jidášovi. Můžeme si představití, jakou bolestí se naplnilo srdce Ježíšovo, že jeden z jeho učedníků ho zradí. Jeho slova jsou nejprve výrazem této nesmírné vnitřní bolesti. Zároveň jsou znamením jeho božské velikosti a nepochopitelného milo-

ardenství. Kristus Pán jimi ukazuje, že jest vševědoucí a že má život svůj úplně v své moci; při tom jsou novým varovným napomenutím a novou milostí pro Jidáše. Neodvrátila nevěrného apoštola od zločinu, Jidáš vykonal svůj černý skutek. Ale právě zrada jeho a utrpení Kristovo byly podmínkou a počátkem oslavení Spasitelova.

a) Vzbudme hlubokou soustrast se svým božským Mistrem, a čerpejme z tohoto tak těžce zkoušeného Srdce sílu, když sami zakusíme nevděk nebo jsme zrazení od těch, od kterých bychom to byli nejméně očekávali.

b) Klanějme se všemohoucnosti a vševědoucnosti Krista Pána a doporučme mu všecek svůj život, své osudy a své myšlenky i žádosti; podívujme se jeho nekonečnému milosrdenství a doporučujme jeho milosrdné lásce sebe i duše svěšené.

c) Zrada, pro Krista Pána tak bolestná, stává se prostředkem a počátkem jeho oslavení. Tak i nám právě to, co nám bývá nejtěžší a nejbolestnější, stává se prostředkem milosti a zárukou slávy. Tato myšlenka nás silí, abychom každý kříž trpělivě nesli.

2. Mysleme si, jakou úzkostí bylo při slovech Kristových naplněno srdce apoštolů a jak se zhrozili nad zkažeností a zlobou Jidášovou, když se dověděli, že on je zrádcem. Jistě konali po celý život své apoštolské práce a obětovali své utrpení také v tom úmyslu, aby učinili zadost a podali smírnou oběť za zločin člena svého sboru. Můžeme si představit, jak trpělo zvláště srdce sv. Jana, který Mistra něžně miloval a na jeho hrudi spočíval.

a) Lze říci, že se téměř z každého ročníku vysvěcených kněží jeden nebo druhý stane zcela nebo čá-

stečně nevěrným kněžskému ideálu. Proto je dobře, položit si před Kristem Pánem častěji otázku: »Zdali já jsem to, Pane,« a vroucně prositi za milost vytrvání.

b) Obětujeme i my svoje práce a své kříže jako smírnou oběť za zločin těch, kteří z našich řad zradili prapor Kristův a porušili svou věrnost.

c) Pohled na Jana, miláčka Páně, spočívajícího na prsou Páně, naplňuje nás skoro jakousi závistí. Ale není i nám denně popřáno spočívati na hrudi Kristově při mši sv. a sv. přijímání? Jak používáme těchto drahocenných okamžiků a jak si vážíme této veliké milosti?

3. Jaký kontrast mezi sv. Janem s ostatními apoštoly a Jidášem! Co zločin jeho činí tak hrozným, jest právě to, že zrazuje Mistra ten, jenž »s ním omáčí ruku v mise«. Nejenom sedí s Kristem Pánem u jednoho stolu, nýbrž po dlouhou dobu byl v nejbližší jeho přítomnosti, byl předmětem zvláštní lásky a péče Spasitelovy, dostával od něho mnoho dobrodiní a milostí. Zvláštním odporem naplňuje nás drzost Jidášova. Ačkoli mohl z řeči Kristovy jasně poznati, že Mistr o jeho zradě ví, přece se pokrytecky ptá: »Zdali já jsem to?« Veliký jest také trest jeho viny. Když odmítl velikou milost, Kristem Pánem mu nyní nabídnutou, zatvrzuje se úplně a mysl jeho jest obklopena temnotou. To jest také naznačeno v slovech: »Byla pak noc.« A jaký bude jeho věčný soud? Lze si představití hroznějšího soudu než slova: »Lépe by bylo, kdyby se byl nenarodil!«

a) Uvažujme zase znovu, jaká zvláštní zloba a nízkost jest právě v hříchu kněžském. Jest to hřích toho, který je tak blízko u Krista Pána, předmětem jeho zvláštní lásky a péče, jemuž se dostalo od Mistra mnoho milostí, který stokuje denně se Spasitelem. Obnovme

znovu pevné předsevzetí, že se nikdy hříchem od Pána Ježíše neodloučíme.

b) Není drzost Jidášova obrazem pokrytectví a drzostí těch odpadlých nebo nevěrných kněží, kteří když byli Mistra zradili, odvažují se tvrditi, že jsou to vlastně oni, kteří pravého Krista hlásají, a hrají si na reformátory jeho Církve?

c) Jaký bude jejich trest? Už zde na zemi zaslepenost a temnota myslí; a jistě platí o mnohém z nich slova: »Lépe by bylo, kdyby se byl nenarodil.« Nechť jest nám to povzbuzením, abychom se za ně mnoho modlili, ale také abychom sami byli stále na stráži.

XXXV. Kristus Pán ustanovuje nejsvětější Svátost oltářní a novozákonní kněžství.

(Mt. 26, 26—28; Mk. 14, 22—24; Lk. 22, 19, 20; I Kor. 11, 23—25.)

A když večereli,¹⁾ Ježíš vzal chléb a vzdav díky požehnal jej a rozlámav dal jim řka: »Vezměte a jezte; toto jest tělo mé, které se za vás vydává. To číňte na mou památku.«²⁾

Taktéž vzal po jídle i kalich, poděkoval a dal jim řka: »Pijte z toho všichni. Neboť toto jest krev má Nového zákona, která se za vás a za mnohé vylévá na odpuštění hříchů. To číňte, kolikrátkoli pítí budete, na mou památku.«³⁾ A pili z něho všickni.

1) Nelze s určitostí říci, při které části velikonoční večeře ustanovil Kristus Pán nejsv. Svátost; podle všeho to bylo ke konci večeře, a kalich, jehož víno Kristus pro-

mění v svou krev, byl asi třetí nebo čtvrtý ze čtyř (nebo pěti) podle obřadu podávaných.

2) V dogmatice se uvádějí důkazy, že tato slova Kristova třeba bráti v doslovném smyslu, že tedy Kristus Pán proměnil chléb a víno v své skutečné tělo a svou skutečnou krev a skutečně je v této svátosti pod způsoby chleba, vína přítomen. Nepřímým toho důkazem jsou nesčíslné nezdařené a mnohdy směšné pokusy odpůrců víry, vyložiti slova tato symbolicky nebo metaforicky. Slovy »které se za vás vydává«, »která se za vás vylévá« a tím, že se krev Kristova přirovnává k obětní krvi St. Z. (srv. 2. kn. Mojž. 24, 8) a nazývá se krví Nového Zákona, jest zřejmě naznačena obětní povaha Eucharistie, která zvláště z řeckého originálu vysvítá (který užívá part. pres.).

2) Slovy »to činite atd.« ukládá Spasitel apoštolům a jejich nástupcům, aby také proměňovali chléb a víno v jeho tělo a krev, a dávaje jim k tomu moc, ustanovuje tak novozákonní kněžství.

3) Jak známo, jest ve vypravování o ustanovení nejsv. Svátosti nepodstatný rozdíl mezi Mt. a Mk. s jedné a Lk. i Pavlem s druhé strany. Sv. Lukáš a Pavel přidávají slova »jež se za vás vydává« a »to činite na mou památku«; proměnění vína v kalichu vyjadřují synekdochou: »Tento kalich jest nová úmluva v mé krvi.«

Rozjímání 35.

Eucharistie — svátost lásky.

1. průprava: Vizme v duchu Krista Pána, jak v zraněné lásce přináší první eucharistickou oběť a koná první svěcení kněžské.

2. průprava: Modleme se, aby nám Eucharistie byla pramenem a prostředkem živé nadpřirozené lásky.

1.*) Rozjímejme v první části, jakou nekonečnou lásku nám ukázal Kristus Pán ustanovením nejsvětější Svátosti, v druhé části, jak jest Eucharistie pro nás pramenem a prostředkem lásky.

Když někdo někoho upřímně a vroucně miluje, chce býti stále s ním, ne k vůli sobě, ale k vůli milovanému, aby mu mohl dobře činiti; všechny svoje síly dává ve službu svého přítele; sděluje se s ním o všechna svoje dobra, trpí pro něho. Uvažujme nyní, jak Kristus, věčný náš Král, nekonečný Bůh, právě ustanovením nejsv. Svátosti všemi těmito způsoby ukázal svoji lásku k nám, a to způsobem vpravdě královským a nekonečným.

a) Kristus Pán jako Bůh jest všudypřítomný, jako člověk jest přirozeně omezen na jedno místo. V své nekonečné moudrosti a lásce našel prostředek, že se proměněním podstaty chleba a vína v tělo a krev svou stává přítomným i jako člověk všude tam, kdekoli se toto proměnění děje. Podívejme se jeho nekonečné moudrosti, děkujme mu za tuto nesmírnou lásku a klanějme se mu s největší uctivostí, kdekoli je svátostně přítomen.

b) Kristus Pán dává v Eucharistii do našich služeb nejvznešenější svou sílu a moc; moc divotvornou. Kolik velikých a nepochopitelných zázraků máme v nejsv. Svátosti: transsubstanci, trvání a činnost případků bez vlastní podstaty, přítomnost celého Krista pod každou způsobou a pod každou její částí a j. Klanějme se jeho neskončené moci a lásce a věnujme mu také všechny své vlohy a síly.

c) Jakých vzácných dobrodiní dostává se nám od Krista Pána v této Svátosti lásky! Lze říci, že nám tu

*) Toto rozjímání má dvě části.

dává všecko, co má na nadpřirozených a přirozených darech, vše, co potřebujeme a žádáme. Rozmnožuje se naše posvěcující milost, dostává se nám nadpřirozeného osvícení a síly, radosti a útěchy, Eucharistie jako oběť mše svaté je nejlepším prostředkem i časných dober; konečně jest nejsv. Svátost zárukou života věčného a vzkříšení těla. Jak by bylo pošetilé, zbavovati se nedbalostí v sv. přijímání těchto důkazů veliké lásky Krista Pána!

d) Kristus Pán snáží za nás v Eucharistii také pokoreni a urážky. Kolikrát byl v této svátosti rouhavým způsobem zneuctěn, kolik svatokrádežných přijímání způsobilo žal jeho Srdci, jak ho bolí přijímání vlažná a nedbalá! Nezpůsobil jsem snad sám častěji božskému Mistru podobnou bolest?

2. Taková láska musí nám býti pobídkou, abychom podobnou lásku projevovali Kristu Pánu a bližním. Eucharistie je také pramenem takové lásky. Uvažujme o tom, jak Svátost oltární jest pobídkou a prostředkem lásky k bližnímu. — Už sama myšlenka, že se nám v Eucharistii dostává tolik lásky, musí nás pobizeti, abychom něco z té lásky projevovali jiným. V sv. přijímání se spojujeme co nejužěji s tím, který kladl právě na příkázání lásky takový důraz. Nazývá je svým příkázáním, novým příkázáním, doporučuje je apoštolům před svou smrtí jako poslední vzácný odkaz. V Eucharistii se spojujeme s hlavou mystického těla, jehož údy jsme všickni, a je to právě láska, která údy navzájem pojí. Tak nás při nejsv. Svátosti všecko vybízí k lásce. Ve sv. přijímání se nám dostává také osvícení, abychom lásku a její nutnost lépe chápali, abychom oběti, jež žádá, přinášeli.

a) Tolik nezasloužené lásky dostává se mi denně od Krista Pána ; a já bych se nechtěl aspoň o malý paprsek této lásky sdělovati se svým bratrem ?

b) Směl bych se odvážiti, tak blízko přistupovati k tomu, jenž lásku k bližnímu tolik na srdce klade, maje v srdci hořkost nebo odpor proti bližnímu ?

c) Sv. přijímání samo jest veřejným a slavným vyznáním, že jsme všickni údy mystického těla a Kristus jeho hlavou ; přijímání těla Páně a krev jeho, a při tom nemilovati upřímnou nadpřirozenou láskou všechny údy jeho mystického těla, bylo by pokrytectvím.

d) Máme-li bližního skutečně nadpřirozenou láskou milovati, nesmíme se na něho dívati pouze přirozenýma očima ; třeba nám osvícení, abychom ho viděli v nadpřirozeném světle. Třeba nám síly k obětavosti. Obého se nám dostává hodným sv. přijímáním.

Rozjímání 36.

Ustanovení novozákonního kněžství.

1. *průprava* : Představme si, jak božský Spasitel, vida před sebou v duchu všechny kněze všech věků, pronáší slova : »To činite na mou památku.«

2. *průprava* : Modleme se, abychom byli vždy knězi podle Srdce Páně.

1. Rozjímejme, jakou velikou moc dává Kristus Pán těm, jež ustanovuje svými kněžími. Oběť, již mají přinášeti, jest ze všech obětí nejvznešenější a nejsvětější. Obětním darem jest vtělený Bůh sám. Všecky účely a účinky jiných obětí jsou zde v nejplnější míře : jest to nekonečná oběť chvály, diků, prosby, smíru. Hlavním obětníkem jest Kristus Pán sám, kněz tedy zastupuje Pána Ježíše a mluví a jedná jeho jménem. Jediným slo-

vem působí zázrak proměnění; a může podivuhodnou tuto moc vykonávat, i když je ve stavu hříchu.

a) Snad přistupujeme k tomuto vznešenému a velikému dílu akoro ze zvyku, jako k obyčejnému dílu dennímu; snad nedbale a bez přípravy. Rozjímáme zase jednou bedlivěji, co vlastně máe sv. jest: kdo se tu obětuje, jaká jest její vznešenost a síla; a obnovme se v horlivosti prvních dní kněžských.

b) Uvědomme si zase lépe, že obětujiice nejsv. obět tvoříme s Kristem Pánem takřka jednu osobu, jednáme a mluvíme jeho jménem, takže v pravém slova smyslu smíme nad chlebem a vínem pronášeti slova: »Toto jest tělo mé«, »toto jest krev má«. Vzpomeňme si též, jakou těžkou povinností nám taková výsada ukládá, býti totiž a jednati jako »druhý Kristus«.

c) Jak veliká jest moc Boží a jak nepochopitelná jeho milosrdná láska, že i nehodný, ba zločinný kněz smí a může svým slovem působiti zázračné proměnění a obětovati nejčistšího Beránka! Měl-li někdo z nás nešťěstí, že pronesl slova Kristova ústy těžkým hřichem znesvěcenými, nechť toho z hloubi srdce polituje; všichni pak odprosme Krista Pána, že jsme často obětovali a přijímali s mnohými nedokonalostmi a roztržitostmi.

2. Kristus Pán rozkazuje apoštolům a jejich nástupcům výslovně, že mají konati nejsvětější obět na »jeho památku«. Máe sv. jest už sama v sobě památkou na Krista Pána, neboť se tu nekrvavým způsobem koná tatáž obět, kterou Kristus Pán na kříži přinesl krvavě. Ale pro zbožného kněze jest máe sv. i jinak památkou na Krista Pána. Vzpomíná si na jeho svatý život, na jeho veliké ctnosti, s vděčností si zvláště uvádí na mysl všecka nevýslovná dobrodiní, jež Spasitel za svého života lidstvu prokázal, a především mu děkuje za to, že nás

svým utrpením a svou smrtí vykoupil z nevýslovného neštěstí hříchu a věčné smrti.

a) Představujme si při mši sv. život Krista Pána zde na zemi v jednotlivých jeho obdobích a scénách a uvažujme brzy tu brzy onu ctnost božského Mistra, abychom se povzbudili k následování Spasitele. Mešní evangelium podá nám vždy řadu myšlenek a námětů.

b) Hlavně jest mše sv. památkou velikých dobrodiní od Krista Pána nám prokázaných, a především největšího dobrodiní a největší milosti, že nás utrpením a smrtí vykoupil. Připomínejme si při nejsvětější oběti všecka tato vzácná dobrodiní. Vizme Krista Pána, jak léčí nemocné, křísí mrtvé, těší zarmoucené, pomáhá chudým a ubohým. Provázejme ho v duchu na cestě hořkého utrpení a pohlížejme na umírajícího Ježíše na kříži. Tak bude mše sv. již tímto zbožným vzpomínáním skutečnou památkou na Krista Pána a přinese nám hojný duchovní užitek.

3. Každá veliká důstojnost přináší s sebou také veliké povinnosti. Velikou moc a vzácnou výsadu dal nám Kristus Pán, že smíme v svých rukou držeti neporušené jeho tělo a na jeho místě obětovati Bohu nejčistší oběť. Taková důstojnost předpokládá u nás velikou čistotu duše i těla a žádá na nás ducha pravé obětavosti.

a) Ptejme se tedy vážně sami sebe, jak čisté jest naše srdce, naše ruce a naše smysly, abychom přinášeli oběť nejčistší důstojně a svatě.

b) Kněz, který denně obětuje a nemá ducha obětavosti, to jest nedovede se věci příjemných zřící a něco těžkého na sebe vzítí z lásky k Ježíši a duším, popírá životem to, co hlásá úřadem. Vyprosme si pravého ducha obětavosti, abychom se nejenom někdy a výjimkou, ale stále a ve všech věcech dovedli obětovati.

XXXVI. Kristus Pán káže učedníkům lásku a předpovídá Petrovi neomylnost.

(Lk. 22, 31—38; Jan 13, 33—38.)

»Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi. Budete mne hledati, a jakož jsem řekl židům: Kam já jdu, vy nemůžete přijíti,¹⁾ tak pravím i nyní vám. Příkázání nové dávám²⁾ vám, abyste se mílovali vespolek; jako já jsem míloval vás, abyste se i vy mílovali vespolek. Po tom poznají všickni, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým.«

Řekl mu Šimon Petr: »Pane, kam jdeš?« Ježíš odpověděl: »Kam já jdu, nemůžeš nyní za mnou jíti, půjdeš však později.« Dí jemu Petr: »Proč nemohu nyní za tebou jíti? Pane, s tebou jsem hotov i do žaláře i na smrt jíti. Život svůj dám za tebe.« Ježíš odpověděv řekl: »Život svůj dáš za mne? Amen, amen, pravím tobě Petře: Nezazpívá dnes kohout,³⁾ dokavad třikráte nezapřeš, že mne znáš.«

I řekl Pán: »Šimone, Šimone, hle satan vyžádal si vás, aby vás tříbil jako pšenici;⁴⁾ ale já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá, a ty někdy obrátě (se) potvrzuj bratry své.«⁵⁾

I řekl jim: »Když jsem vás poslal bez měšce a bez mošny a bez obuvi, zdaliž jste měli v čem nedostatek?« A oni řekli: »V ničem.« I řekl jim: »Ale nyní, kdo má měšec, vezmi; podobně i mošnu, a kdo nemá, prodej plášť svůj a kup meč. Neboť pravím vám, že musí se na mně naplniti ještě toto Písmo: A s hříšníky počten jest. Neboť to, co jest o mně (psáno), běře konec.« I řekl jim: »Dosti jest.«⁶⁾

1) K židům přidal Kristus Pán ještě slova : »Budete mne hledati a nenaleznete« (Jan 7, 34 ; viz perikopu XVI. sv. třetího těchto rozjímání), naznačuje, že svou zatvrzelostí se stali vůbec nehodnými království Božího ; učedníci nemohou vejít do království nebeského nyní s Kristem Pánem, majíce nejprve království Boží na zemi hlásati ; ale vejdou do něho později.

2) Lásky křesťanská má býti všeobecná a máme milovati bližního pro Krista, po příkladu a s milostí jeho. V tom je Kristovo přikázání lásky skutečně novým.

3) T. j. dříve než přijde čtvrté noční bdění (gallicinium, kuropění : poslední ze čtyř částí, na něž noc byla dělena).

4) Pokušení se přirovnává prudkému a rychlému pohybu řešeta, jímž se zrno od plev odděluje.

5) Z kontextu těchto slov k Petrovi řečených, ze srovnání jich s Mt. 16, 18 dd a ze sv. Otců lze dokázati, že tu Spasitel přislubuje Petrovi neomylnost, která přejde i na jeho nástupce, neboť ďábelská pokušení ve víře nikdy neustanou. Slova »obráte (se)« ve Vulg. conversus, v orig. ἐπιστρέψας, vykládají někteří »až se sám obrátíš (po pádu)«, jiní »obráte (se k bratřím, nebo bratry k Bohu), zase jiní mají je za pouhý hebraismus ve významu »opět, zase, potom«.

6) Apčstolé brali toto napomenutí Kristovo doslovně a mysleli, že si mají připraviti meče. Ale jak z odpovědi Krista Pána (»Dostí jest«) a z celé jeho řeči vidno, chtěl Kristus Pán toliko říci, že nyní nastane doba pronásledování a že třeba býti na stráží.

Rozjímání 37.

1. průprava : Představ si, jako by k tobě mluvil božský Mistr slova : »Přikázání nové dávám vám, abyste se i vy milovali vespolek.«

2. průprava : Vypros si rozmnožení pravé lásky,

1. **Přikázání lásky, dané Kristem Pánem apoštolům, váže všechny křesťany, zvláště kněze. Kristus Pán uvádí hlavní důvody, proč máme bližní a zvláště spolubratry milovatí, učí, jaká má tato láska býtí a naznačuje také jeden z hlavních jejích účinků. Důvody jsou : je to přikázání Kristovo, přikázání nové, poslední jeho odkaz, on sám dal nám vznešený příklad této lásky. Tato láska má býtí taková, jakou Kristus Pán miloval nás : zcela čistá a nezištná, všeobecná, účinná a obětavá. Účinkem takové lásky bude, že svět v nás pozná pravé učedníky Kristovy a uzná Církev, jejíž údové se takovou láskou milují, za pravou Církev Kristovu. Ale Kristus Pán, který tak nadšeně káže lásku, mluví také o »koupení meče«. Dá se tedy láska srovnatí s neohroženým hájením spravedlností.**

a) Kolikráté už jsme slyšeli o lásce Kristově, kolikráté jsme sami s nadšením o ni mluvili ! A přece musíme přiznatí, že naše láska jest ještě velice chabá a nedostatečná. Stačí neprozřetelné slovo spolubratra anebo nezaviněná jeho slabost, a na místě lásky přichází nechuť. Uvažujme v tomto rozjímání znovu a lépe důvody pravé lásky : jest výslovným přikázáním Kristovým, přikázáním nově daným a novými pohnutkami podepřeným (»novým«), jest to poslední odkaz Kristův ; právě láskou nejlépe následujeme vznešený příklad Kristův.

b) Jest naše láska tak nezištná, tak všeobecná, tak obětavá jako láska Kristova ?

c) Jaká by byla naše odpovědnost, kdyby se některá duše od Církvě odvrátila, poněvadž na nás nevidí nic z té lásky Kristovy, která má býtí význačným znamením jeho učedníků a jeho Církvě.

d) Ovšem láska nevyhnuje spravedlností a nebrání nám, abychom dovolenými prostředky hájili svých práv,

a zvláště práv Krista Pána a jeho Církve, kde jsou napadána.

2. Rozhodně a ohnivě vyznává sv. Petr svou věrnost a lásku Kristu Pánu a prohlašuje, že je hotov nejenom jíti do žaláře, nýbrž i život položití za Krista. Jeho horlivost byla jistě chvályhodna; ale bylo v ní také něco ješitnosti a přílišného sebevědomí; sv. Petr se tu nějak vyvyšoval nad ostatní apoštoly a důvěřoval příliš svým vlastním silám. Proto ho Pán Ježíš hned pokořuje předpovídaje mu jeho brzký potupný pád.

a) »Pane, s tebou jsem hotov i do žaláře i na smrt jíti.« Mohli bychom také taková slova Kristu Pánu říci? Či se bojíme a zdráháme, snášeti i nejmenší nepříjemnost z lásky k němu a přinášeti i nepatrné oběti pro jeho svatou věc? Pak si ovšem musíme vyprositi něco z horlivosti a oddanosti Petrovy.

b) Přislíbme božskému Mistru, že ho chceme všude následovati, všude proň pracovati, i kdyby to stálo obětí a bylo spojeno s obtížemi. Ale mějme se na pozoru, abychom neslibovali něco, co je nad naše síly, abychom se nespoleháli příliš sami na sebe a nechtěli snad pouze z ješitnosti něco kromobyčejného konati.

3. Slova Krista Pána: »Satan vyžádal si vás, aby vás třibil jako pšenici« neplatí jen pro apoštoly, nýbrž jsou proroctvím, že Církvi nebudou nikdy chybět pokušení, zvláště ve víře. Ale právě proto slibuje Spasitel neomylný učitelský úřad nejenom Petrovi osobně, ale i všem jeho nástupcům. Jako ono proroctví tak toto přislíbení jsou pro nás velikou útěchou. Víme, že Kristus Pán o našich pokušeních ví, že jen z jeho dopuštění smí nás zlý duch pokoušeti, že zloduch může na nás mocně dorážeti, námi zmitati, ale že nám nemůže uškoditi, naopak že pokušení jest jenom třibením zrna od plev, ko-

nečně že máme v neomylném papežství pevnou záštitu víry.

a) Budiž nám tedy v každém pokušení útěchou myšlenka : Kristus Pán ví o mém pokušení, sám je předpověděl, zlý duch nemůže mi uškoditi, právě pokušením se ctnost utvrdí a ukáže.

b) Poděkujme z hloubí duše Kristu Pánu, že ustanovil neomylné papežství a obnovme se ve věrnosti a poslušnosti k nejvyššímu učitelskému úřadu Církve.

XXXVII. Kristus Pán těší apoštoly nadějí na nebe a slíbujje Duchu svatého.

(Jan 14, 1—31.)

»Nermutiž se srdce vaše. Věřite v Boha, i ve mne věřte. V domě Otce mého jest příbytků mnoho; kdyby ne, byl bych vám to řekl. Neboť jdu, abych vám připravil místo.¹⁾ A jestli odejdu a připravím vám místo, přijdu zase a vezmu vás k sobě,²⁾ abyste i vy byli, kde jsem já. A kam já jdu, víte, i cestu znáte.«

Řekl mu Tomáš: »Pane, nevíme, kam jdeš; i kterak můžeme znáti cestu?«³⁾ Ježíš řekl jemu: »Já jsem cesta a pravda a život; nikdo nepřichází k Otci leč jen skrze mne. Kdybyste byli poznali mne, byli byste poznali i Otce mého; a od této chvíle poznáte ho a viděli jste jej.«⁴⁾

Dí jemu Filip: »Pane, ukaž nám Otce a dostačí nám.«⁵⁾ Ježíš řekl jemu: »Tak dlouhý čas jsem s vámi, a nepoznali jste mne? Filipe, kdo vidí mne, vidí i Otce. Kterak ty praviš: Ukaž nám Otce? Nevěříš-li, že já v Otci a Otec ve mně jest? Slova,

kteřá já mluvím vám, nemluvím vám od sebe, ale Otec, který zůstává ve mně, činí ty skutky. Nevěříte-li, že já v Otci a Otec ve mně jest? Ne-li, pro skutky samy věřte. Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, bude i on činiti skutky, které já činím, ano větší nad ty bude činiti, neboť já jdu k Otci.⁶⁾ A začkoli budete prositi Otce ve jménu mém,⁷⁾ učiním to, aby oslaven byl Otec v Synu. Budete-li zač prositi ve jménu mém, učiním to.«

»Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte. A já budu prositi Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky. Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmouti, poněvadž ho nevidí ani ho nezná.⁸⁾ Vy však jej znáte, neboť ve vás zůstává a ve vás jest.«

»Nenechám vás sirotků, přijdu zase k vám. Ještě maličko, a svět už mne neuzří; vy však mne uzříte; neboť já jsem živ, i vy živi budete. V ten den vy poznáte, že já jsem v Otci svém a vy ve mně a já ve vás.⁹⁾ Kdo má přikázání moje a je zachovává, ten mne miluje. Kdo však miluje mne, bude milován od Otce mého. I já budu jej milovati a zjevím se mu.«

Řekl mu Juda, nikoliv onen Iškariotský: »Pane, co se to stalo, že se hodláš zjevití nám a ne světu?¹⁰⁾ Ježíš odpověděl a řekl jemu: »Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.¹¹⁾ Kdo mne nemiluje, slov mých nezachová; a slovo, které slyšíte, není moje, nýbrž Otce, který mne poslal.«

»Toto mluvil jsem vám u vás zůstávaje. Utěšitel pak, Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu

mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všecko, co jsem mluvil k vám. Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám. Nermutiž se srdce vaše, aniž se strachuj. Slyšeli jste, že já jsem vám řekl: Jdu a přijdu k vám. Kdybyste mě milovali, radovali byste se, že jdu k Otci; neboť Otec jest větší mne.¹²⁾ A nyní pověděl jsem vám to, prve než by se stalo, abyste, když se stane, uvěřili. Již nebudu mnoho mluvit s vámi, neboť přichází kníže tohoto světa, a na mně nemá ničeho;¹³⁾ avšak aby svět poznal, že miluji Otce a tak činím, jak mi Otec přikázal. Vstaňme, pojďme.«

1) Kristus Pán těší zarmoucené učedníky a vybízí je, aby, jako věří v Otce, věřili i jeho příslibení a v jeho moc, oznamuje jim, že nebe je všem otevřeno a že mnozí do něho přijdou, příslibuje jim, že jde připravit pro ně v nebi místo. Spasitel nám připravuje v nebi místo nejenom tím, že nám vykoupením nebe otevřel, nýbrž že s nebe stále ovoce svého vykoupení rozdílí.

2) Kristus Pán si přijde pro každého z nich při smrti.

3) Učedníci mohli věděti, že Kristus Pán jde do nebe k svému Otci a že cestou do nebe jest spojení s Kristem Pánem. Tomáš však bere »cestu« v hmotném, doslovném smyslu.

4) Kristus Pán jest cesta, poněvadž jenom jeho naukou a milostí lze dojítí života věčného; nazývá se pravdou a životem, jest tudíž pravý Bůh. Proto v něm a skrze něho poznávají a vidí učedníci Otce, aspoň »od této chvíle«, kdy jim znovu a jasně svůj božský původ zjevil.

5) Filip chce viděti aspoň na okamžik Otce tělesnými očima; domnívá se, že by to stačilo, aby je v zármutku úplně uklidnilo a potěšilo,

6) Rozšíření království Kristova po celém světě a tolik zázraků, jež se v Církvi stanou, jsou v jistém smyslu většími díly než díla Kristem samým působená. Tato díla jsou jenom proto možná, že Kristus, vešed do slávy své, svou mocí nyní Církev řídí.

7) Ve spojení se mnou a věříce i důvěřující ve mne.

8) Duch sv. jest »jiným« Utěšitelem (παράκλητος vl. »obhajce«), poněvadž i Kristus Pán jest těšitelem. Jest Duchem pravdy, t. j. pramenem a původem pravdy, již všem sděluje. Svět ho nevidí a nevěří v něj, poněvadž nechce znáti než věci hmotné.

9) Světu se Kristus Pán po svém vzkříšení nezjeví, ale učedníci ho uvidí »v ten den« (po vzkříšení), ano vírou ho budou zřítí stále, poněvadž budou mítí v sobě nadpřirozený život, daný jim od Toho, jenž »jest živ«.

10) Z Písma věděli učedníci, že se Mesiáš zjeví všem národům.

11) V duši spravedlivého přebývá skutečně sv. Trojice zvláštním způsobem.

12) Kristus Pán mluví tu ovšem jako člověk.

13) Nade mnou nemá nijaké moci.

Rozjímání 38.

1. průprava: *Slyšme utěchyplná slova Spasitelova: »Jdu, abych vám připravil místo,« a »Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám.«*

2. průprava: *Modleme se, abychom se zde na světě pokoje Kristova účastnými stali a jednou pokoje věčného dosáhli.*

1. Kristus Pán otvírá nám tu pohled do věčného království nebeského, který nás plní velikou radostí. Práví nejprve, že v nebi jest mnoho příbytků. To znamená, že nebe je mnohým otevřeno. Ano Bůh zve do nebe všechny a všechny chce spasiti; jenom na tom záleží, abychom

s milostí Boží působili. Slova Spasitelova možno však vykládati také tak, že v nebi jsou různé stupně blaženosti. Lze nám tedy dosíci i velikého stupně věčné radosti a slávy, budeme-li věrně Kristu Pánu sloužiti.

a) Zaletme myslí do věčné vlasti, vizme miliony světců a světic, kteří se už s Kristem věčně radují, uvažujme, jak veliké množství příbytků jest tam ještě připraveno, děkujme vroucně Pánu Bohu, že takovou radost a slávu lidem připravil, a obnovme se v pevné naději, že také pro nás jest tam připraven příbytek.

b) Představme si co možná názorně, jak nám božský Spasitel příbytek připravuje, jak jej ozdobuje a blíže ke trůnu Božímu staví, podle toho, jak v lásce Boží rosteme. Umiňme si, že se chceme tak přemáhati, tak v milosti růsti, aby náš nebeský příbytek byl co nejkrásnější.

c) Abychom se v své naději a v svých předsevzetích ještě více utvrdili, rozjímějme, kdo jest ten, jenž nám tam příbytek připravuje: ten, který přebývá v Otci a Otec v něm, který koná skutky Otce, jehož srdce plane k nám velikou láskou.

2. Pán Ježíš uvádí v své řeči k apoštolům téměř všechny podmínky potřebné k tomu, abychom věčné blaženosti a velikého stupně věčné radosti dosáhli. Musíme žiti a zemřiti v milosti Boží, Kristus Pán s Otcem a Duchem sv. musí přijíti a učiniti si příbytek v duši naší. K tomu jest třeba, abychom nejprve dobře poznali Otce, kterého poznáváme a vidíme skrze Syna. Pak musíme Boha i Krista Pána milovati. To ukážeme, budeme-li zachovávat jeho přikázání. Musíme se také mnoho modliti a Otce ve jménu Krista Pána prositi. Všeho toho dosáhneme, budeme-li se věrně držeti Toho, jenž jest »cesta, pravda a život«.

a) Zachovati si milost Boží a v ní jednou zemřítí, jest naše první a nejdůležitější úloha. Dbám úzkostlivě, abych si tento převzácný dar zachoval; nebo se snad lehkomyslně vydávám v nebezpečí?

b) Krásný a snadný prostředek, poznávati stále lépe a hlouběji Krista Pána a skrze něho Otce věčného, jest denní rozjímání. Jak bedlivě používám tohoto prostředku?

c) Jsme kněžími a máme se snažiti o kněžskou dokonalost. Jest nám tedy třeba mnohé konati, co není potřebno věřícím. Ale základem naší svatosti musí býti věrné zachovávání příkázání. Jest proto s užitkem probíratí někdy desatero Božích příkázání podle druhého způsobu modlitby,*) abychom se přesvědčili, jak svědomitě je plníme. Učiňme to třeba při tomto rozjímání.

d) Rozjímáme, co znamenají slova, že Kristus Pán jest cesta, pravda a život, a ptejme se, jak jsme dosud touto cestou kráčeli, tuto pravdu poznávali, z pramene tohoto života čerпали.

3. Všecko to, co Kristus Pán apoštolům řekl o nebi a o prostředcích a cestě do nebe, naplnilo jistě apoštoly útěchou. Ale vrcholem útěchy bylo příslibení Ducha Svatého. Kristus Pán ho nazývá Utěшителем, Duchem pravdy, praví, že přinese a utvrdí pokoj, jež Spasitel apoštolům zůstavil. Tedy právě ty tři věci, jichž naše srdce nejvíce potřebuje a žádá, dává Duch svatý: útěchu a radost, pravdu, mír.

a) Obnovme se ve víře v Ducha sv. a klanějme se mu. Čím méně si ho hmotářský svět vřímá a v něj věří, tím více chceme ho ctíti a k němu se modlíti.

b) Rozjímáme, jak Duch sv. je Duchem radosti, pravdy, pokoje, a vyprosme si něco z těchto jeho darů.

*) Viz sv. I., str. 12.

XXXVIII. Ježíš Kristus kmen vinný.

(Jan 15, 1—17.)

»Já jsem vinný kmen pravý, a Otec můj jest vinař.¹⁾ Každou ratolest ve mně, která nenese ovoce, odejme, a každou, která nese ovoce, očistí,²⁾ aby více ovoce nesla. Vy jste už čisti tím slovem, které jsem vám mluvil.³⁾ Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně.«

»Já jsem vinný kmen, vy ratolesti; kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho, neboť beze mne nemůžete činiti ničeho.⁴⁾ Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest; i uschne a seberou ji a vrhnou na oheň, a bude hořeti. Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás: cokoli budete chtít, proste a stane se vám. V tom jest oslaven Otec můj, abyste přinášeli mnoho užítku a stali se učedníky mámi.«⁵⁾

»Jako mne miloval Otec, i já jsem miloval vás. Zůstaňte v lásce mé. Budete-li zachovávatí přikázání má, zůstanete v lásce mé, jakož i já jsem zachovával přikázání Otce svého a zůstávám v lásce jeho. Toto mluvil jsem vám, aby radost má byla ve vás a radost vaše se naplnila.«⁶⁾

»Toto jest přikázání mé, abyste se milovali ve spolek, jako jsem miloval vás. Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele. Vy jste přáteli mámi, činíte-li, co já přikazuji vám. Už vás nenazývám služebníky,⁷⁾ neboť služebník neví, co činí pán jeho; ale nazval jsem

vás přáteli, neboť jsem vám oznámil všechno, co jsem slyšel od Otce svého. Ne vy jste mne vyvolili, nýbrž já jsem vyvolil vás, a ustanovil jsem vás, abyste šli a přinášeli užitek, a užitek váš zůstával, aby začkoli byste poprosili Otce ve jménu mém, dal vám. Toto přikazuji vám, abyste se mílovali ve spolek.»

1) Kristus Pán užívá o sobě obrazu vinného keře, už v St. Z. obvyklého, poněvadž vinný keř svou plodností, sladkostí plodů, daleko se rozbíhajícími ratolestmi a zvláště tím, že vychází z něho životní míza do ratolesti a plodů, jest velmi vhodným obrazem Krista Pána jako hlavy mystického těla a zvláště tajemného působení milosti Boží, jež plyne z hlavy na údy. Pán Ježíš se nazývá **p r a v ý m k m e n e m v i n n ý m**, protože všechno, co platí o vinném kmeni, uskutečňuje se v něm způsobem mnohem dokonalejším.

2) Kristus očišťuje duše milostí, ale také utrpeními a pokoleními.

3) T. j. celou mojí naukou, již jsem vám hlásal.

4) T. j. nic spasitelného.

5) Spojka »aby« (ὅτι) má v pozdní řečtině někdy význam »tím že«. Tím, že apoštolé přinesou mnoho užitku a stanou se dokonalými učedníky Kristovými, bude Otec oslaven.

6) Kristus Pán chce svými útěšnými slovy vlastní radost, již srdce jeho z lásky k Bohu a plnění vůle Otcovy cítí, uděliti apoštolům a tak jejich radost učiniti plnou a dokonalou.

7) Jako je nazýval dřívě (srv. Jan 12, 26 ; 13, 16).

Rozjímání 39.

1. průprava : *Naslouchejme v duchu vznešeným slovům Spasitelovým, jimiž tak krásně znázorňuje své nadpřirozené působení v mystickém svém těle.*

2. průprava : *Modleme se, abychom vždy zůstali hodnými údy a služebníky tajemného Kristova těla.*

1.*) Snad žádný jiný obraz neukazuje tak názorně nadpřirozené spojení Krista, hlavy mystického těla, s údy, tajemné působení této hlavy na údy a celé tělo, a vůbec veškeren podivuhodný život milosti, jako podobenství o vinném kmene. Spojení kmene s ratolestmi je co nejužší, z něho prýští životní míza do větví, ratolestí, listí a plodů. Ratolest od kmene oddělená nemůže nésti ovoce, uschne a nehodí se leč za palivo pro oheň. Zato ratolesti s kmenem spojené žijí, prospívají a nesou ovoce, a to tím hojnější, čím úžeji jsou s kmenem spojeny. Ale i živé a s kmenem spojené ratolesti třeba klestiti a čistiti, aby lépe prospívaly a hojnější ovoce nesly. To vše lze obrátiti na působení Kristovo a na život milosti.

a) Představme si podle tohoto podobenství živě a názorně podivuhodný a tajemný život milosti, která se z Krista v údy rozlévá a je s ním tak úzce spojuje, že s ním tvoří jeden nerozdílný celek. Je to vnitřní, neviditelný život, o němž nevěřící svět nemá poněti; ale proto není méně pravdivý. Děkujeme Kristu Pánu za to, že nám takový vznešený nadpřirozený život uděkuje, radujme se nad tímto všemocným a podivuhodným jeho působením a slíbme mu, že tento život milosti budeme v sobě i v jiných stále udržovati a rozmnožovati.

b) Uvažujme o velmi vážné pravdě, že ratolest v kmene nezůstávající nemůže ani nejmenšího ovoce

*) Toto rozjímání má dvě části.

přináseti, že uschne a bývá vržena na oheň. Bez milostného spojení s Kristem Pánem neměla by ani největší naše díla ceny pro věčnost; bez milosti posvěcující jsme duševně mrtví; kdybychom v tom stavu zemřeli, jsme ztraceni na věky. To všecko víme a věříme, a přece snad tak málo dbáme, abychom se vyvarovali toho, co vede ke ztrátě milosti.

c) Rozjímejme též o krásné a útěchyplné pravdě, že ratolest v kmeni zůstávající přináší stále nové a hojnější ovoce. Milostí posvěcující nabývají i nejmenší naše skutky nadpřirozené ceny; každou novou milostí skutkovou, novým dobrým skutkem rosteme v milosti posvěcující a rozmnožujeme stupeň své věčné blaženosti. Kdo z nás nechtěl by v milosti Boží stále růsti a co možná nejvyššího stupně věčného štěstí dosáhnouti? K tomu jest však třeba, abychom s milostí Boží věrně působili.

d) I živé a zdravé ratolesti třeba čistiti. Bůh čistivá často údy svého mystického těla utrpením a pokořením. Přijímejme tedy utrpení a pokoření jako vzácný dar a prostředek k užšímu spojení s Kristem a k rozmnožení života milostí.

2. Jestliže už spojení každého údu mystického těla s Kristem jest intimní a podivuhodné, jak zcela zvláštním a podivuhodným způsobem jsou s ním spojeni ti, které vyvolil k své službě a které proto zahrnuje zvláštními milostmi. První z těchto milostí jest povolání ke kněžství, veliká a nezasloužená milost, neboť »ne vy jste mne vyvolili, nýbrž já jsem vyvolil vás«. Velikou a neobyčejnou milostí jest, že kněží jsou zvláštním způsobem přáteli Kristovými, jež více než ostatní miluje a jimž své tajemství zjevuje. Ale jako intimní přátelé Krista Pána máme také zvláštní povinnosti. Musíme

přinášeti užitek, opravdový a trvalý, »který zůstává«, musíme zvláště horlivě plniti veliké přikázání Kristovo, přikázání lásky; a taková musí býti naše láska, že po příkladě Kristově jsme hotovi, i život položití za duše a věc Kristovu.

a) Vzpomínejme na první počátky našeho přátelství s Kristem Pánem, na naše povolání ke kněžství, uvažujme slova »Ne vy jste mne vyvolili, nýbrž já jsem vyvolil vás« a děkujme za tuto velikou nezaslouženou milost.

b) Rozjímějme, jaká milost a láska se jeví v slovech Kristových: »Už vás nenazývám služebníky, ale nazval jsem vás přáteli«; uvažujme, jak nám božský Mistr toto přátelství ukazoval, co pro nás učinil; naše srdce bude jistě naplněno vděčností a láskou.

c) Pak se tažme: Jaký užitek jsem dosud přinesl na vinici Páně? Jak jsem zachovával veliké přikázání Kristovo? Jsem ochoten pro Krista každou oběť přinést, i život položití?

XXXIX. Nenávisť světa a útěcha Ducha svatého.

(Mt. 10, 24, 25; Jan 15, 18—27; 16, 1—15.)

»Jestliže svět vás nenávidí, vězte, že mne nenáviděl prve nežli vás. Kdybyste byli ze světa, svět by miloval, co jeho jest; poněvadž však ze světa nejste, nýbrž já jsem vás vyvolil ze světa, proto vás svět nenávidí. Pamatujte na to slovo, které jsem já řekl vám: Není učedník nad mistra a služebník větší než pán jeho. Dostí jest učedníku,

aby byl jako mistr jeho, a služebníku, jako pán jeho. Jestliže hospodáře nazvali Beelzebubem, čím spíše domácí jeho?¹⁾ Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati; jestliže mé slovo zachovali, i vaše budou zachovávatí.²⁾ Ale toto všechno učiní vám pro jméno mé,³⁾ poněvadž neznají toho, jenž mne poslal. Kdybych byl nepřišel a jim nemluvil, hříchu by neměli; nyní však nemají výmluvy ze hříchu svého. Kdo nenávidí mne, nenávidí i Otce mého. Kdybych byl nečinil mezi nimi skutků, kterých nikdo jiný nečinil, hříchu by neměli; avšak i viděli, a nenáviděli jak mne, tak Otce mého. Ale aby se naplnilo slovo, kteréž jest napsáno v zákoně jejich: Nenáviděli mě bez příčiny.⁴⁾ Když pak přijde Utěšitel, kterého já pošlu vám od Otce, Duch pravdy, kterýž vychází od Otce, ten bude svědčiti o mně. Avšak i vy budete svědčiti, neboť jste se mnou od počátku.«⁵⁾

»Toto mluvil jsem vám, abyste se nepohoršili. Ze synagogy vyloučí vás; ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívatí, že by tím sloužil Bohu.⁶⁾ A to vám učiní, poněvadž nepoznali Otce ani mne. Ale tyto věci mluvil jsem vám, abyste, když přijde hodina jejich, se rozpo-menuli, že jsem vám je pověděl. S počátku jsem vám těch věcí neřekl, neboť jsem byl s vámi.«⁷⁾

»Nyní však jdu k tomu, jenž mne poslal, a nikdo z vás neptá se mě: Kam jdeš?⁸⁾ Ale že jsem vám ty věci mluvil, zármutek naplnil srdce vaše. Ale já pravdu pravím vám: Jest vám užitečno, abych já odešel; neboť, neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; odejdu-li, pošlu ho k vám.⁹⁾ A on přijde a usvědčí svět z hříchu a ze spravedlnosti, že jdu k Otcí, a již

neuzříte mne, ze soudu pak, že kníže tohoto světa již jest odsouzen.«¹⁰⁾

»Ještě mnoho mám mluvíti k vám, ale nemůžete nyní snést. Když však přijde onen Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě, neboť nebude mluvíti sám od sebe, nýbrž co uslyší, bude mluvíti a příští věci bude vám zvěstovati. On mě oslaví, neboť z mého vezme a zvěstuje vám. Všecko, cožkoli má Otec, mé jest; proto jsem řekl: z mého vezme a zvěstuje vám.«

1) Tak Kristus Pán dříve častěji k apoštolům mluvil (srv. Jan 13, 16; Lk. 6, 40; Mt. 10, 24, 25).

2) Slova ta netřeba bráti ironicky, jak někteří myslí (= »jako moje slovo nezachovávali«), nýbrž Kristus Pán chce říci, že vedle těch, kteří budou jeho učení a učedníky pronásledovati, budou ve světě i tací, kteří jeho slova budou zachovávatí.

3) Budou vás pronásledovati pro mou osobu a mé učení.

4) Slova jsou z mesiánského Žalmu 68, 5.

5) Netřeba se učedníkům báti pronásledování, neboť bude s nimi Utěšitel Duch svatý. Kristus Pán praví sice, že Duch svatý »vychází od Otce«, ale tím nepopírá, že vychází též od Syna; naopak slibuje, že on sám ho pošle, a tvrdě poněkud níže, že Duch sv. »z jeho vezme« jasně učí, že Duch sv. též od něho vychází. Divy, které Duch sv. tvoří, jsou svědectvím božského poslání Kristova. Ale také kázání a divy apoštolů, kteří s Kristem »od počátku«, t. j. od počátku jeho veřejného vystoupení byli, vydávají svědectví o Kristu.

6) Zaslepení židé měli apoštoly za zrádce zákona Božího, jejich zabití tedy za bohumilé a za skutek bohoučty.

7) Dokud Kristus Pán byl s apoštoly na zemi, nepřátelé pronásledovali jej, ne učedníky; proto jim dříve mluvil o budoucích pronásledováních jen všeobecně.

8) Apoštolové neměli by mysletí jen na to, že Mistr od nich odchází, a rmoutiti se proto, nýbrž uvažovati také, kam jde, že totiž vejde do slávy nebeské.

9) Podle věčného úradku Božího měl Duch sv. přijíti teprve po odchodu Krista Pána.

10) Působení a divy Ducha sv. zřejmě ukáží, že svět je v hříchu, že příčina hříchu jest, poněvadž nechtěl uvěřiti v Krista, že věc Kristova byla spravedlivá, poněvadž Bůh ho zmrtvýchvstáním vyvýšil a na nebe vzal, že zlý svět bude odsouzen, jako byl smrtí a vzkříšením Kristovým odsouzen ďábel, kníže tohoto světa.

Rozjímání 40.

1. *průprava*: *Slyšme slova božského Mistra*: »*Poněvadž ze světa nejste, nýbrž já jsem vás uvuolil ze světa, proto vás svět nenávidí.*«

2. *průprava*: *Prosme, abychom v pravém duchu snášeli pronásledování světa.*

1.*) Kristus Pán zcela určitě předpovídá, že pronásledování proti jeho Církvi nikdy neustanou, poněvadž stále zůstanou důvody, pro něž svět nenávidí a pronásleduje učedníky Kristovy. Božský Mistr uvádí hlavní z těchto důvodů. Zevnější důvod jest, že Kristus toto ustavičné pronásledování Církve předpověděl (»abyste, když přijde hodina jejich, se rozpomenuli, že jsem vám to pověděl«). Vnitřní důvody jsou: svět nás pronásleduje, poněvadž nenávidí Krista, jehož učedníky jsme. (»Jestli mne pronásledovali, i vás pronásledovatí budou«), poněvadž naše zásady a náš život odporují zásadám a životu světa (»kdybyste byli ze světa, svět by míloval, co jeho jest«), poněvadž svět nezná a znáti nechce ani Otce ani Krista Pána (»to vám učiní, poněvadž nepoznali Otce ani mne«).

*) Toto rozjímání má dvě části.

a) Nesmíme se tedy diviti a horšiti, když nás nevěřící a zlý svět nenávidí a pronásleduje. Tak tomu bylo vždycky v dějinách Církve a tak to bude až do skonání světa. Někdy ovšem se zdá, jakoby se svět choval klidně a se zásadami a s působením Církve Kristovy se smiřoval. Ale bývá to klid zdánlivý a dočasný; obyčejně potom vybuchuje hněv a zášť světa ještě prudčeji.

b) Právě tato zášť světa a tato opěťovaná pronásledování jsou důkazem božského poslání Ježíše Krista. Vyplňujet se do slova, co tolikráte a s takovou určitostí předpověděl.

c) Nenávist světa a pronásledování jsou dále určitým znamením, že jsme na dobré cestě. Kristus Pán zřejmě řekl, že nemůže býti učedník nad mistra, že tedy i jeho praví učedníci musí býti pronásledováni jako on byl pronásledován a že svět je bude pronásledovati právě proto, že jsou učedníky jeho; řekl dále, že důvodem nenávisti světa jest to, že učedníci nejsou »ze světa«, nenáleží světu. Zášť světa proti nám jest tedy jistým znamením, že jsme věrnými učedníky Kristovými a že se nepřizpůsobujeme zásadám a životu světa. Naopak, nechává-li nás svět na pokoji nebo ukazuje-li nám přátelství, musíme se vážně zkoumat, zdali jsme se snad v něčem zásadám Kristovým nezpronevěřili.

d) Poslední důvod této nenávisti jest, že svět nezná a nechce znáti Otce a Krista Pána. Ukazujme mu tedy nebeského Otce a božského Spasitele a modleme se vroucně za ty, kteří dosud zůstávají pro pravdu Boží zaslepeni.

2. Už to, co jsme rozjímalí o pohnutkách zášti světa proti nám, musí nás naplniti útěchou při všech utpeních a pokořeních, které snášíme. Jest s námi Duch pravdy,

jenž nás těší a poučuje o vši pravdě; svět však je od Ducha svatého usvědčován z hříchu, působení a dívy, které Duch svatý tvoří, jsou odsouzením tohoto světa (»usvědčí svět z hříchu a ze soudu«). Trpíme pro jméno Kristovo (»toto všecko učiní vám pro jméno mé«), utrpení a pronásledování naše jest svědectvím pro Krista (»i vy budete svědčiti«), a tak všecko směřuje a vede konečně k oslavě Pána Ježíše.

a) Vědci, že pravda je na naší straně, bývá při každém zneuznání a pokoření útěchou. Podle slov Krista Pána jest s námi Duch veškeré pravdy, máme celou a úplnou pravdu, a to nás musí naplniti v těžkých hodinách utrpení velikou radostí.

b) O nevěřícím a zlém světě naopak Kristus Pán sám řekl a Duch svatý to svým působením dosvědčuje, že svět ten jest v hříchu a že jest odsouzen.

c) Největší útěchou budiž nám přesvědčení, že trpíme za věc Kristovu, za Krista Pána samého, že tím vy-dáváme hlasité a nevyvratné svědectví o jeho učení, že tak přispíváme k oslavě jeho a věčného jeho Otce.

XL. Poslední naučení a napomenutí Krista Pána k apoštolům ve večeřadle.

(Jan 16, 16—33.)

»Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne, poněvadž jdu k Otci.«¹⁾ I řekli někteří z učedníků jeho k sobě vespolek: »Co jest to, co nám praví: »Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne«, a »poněvadž jdu k Otci?«

Pravili tedy: »Co jest to, co dí: »Maličko?« Nevíme, co praví.«

I poznal Ježíš, že se ho chtěli tázati, a řekl jim: »O tom se tážete mezi sebou, že jsem řekl »Maličko a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne? Amen, amen, pravím vám: Vy budete kvíliti a plakati, ale svět se bude radovati; vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost. Žena, když rodí, zármutek má, neboť přišla hodina její; když však porodila dítě, již nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět. Tak i vy máte nyní zármutek, avšak opět vás uzřím, a radovati se bude srdce vaše, a radostí vaší nikdo neodejme od vás. A v ten den nebudete se mne tázati po ničem.«²⁾

»Amen, amen, pravím vám: Budete-li zač prositi Otce svého ve jménu mém, dáť vám. Až dosavad jste neprosili za nic ve jménu mém;³⁾ prostě a vezmete, aby radost vaše byla úplná.«

»Toto jsem vám mluvil v podobenstvích;⁴⁾ přichází hodina, kdy už nebudu vám mluvíti v podobenstvích, nýbrž zjevně vám budu zvěstovati o Otcí. V ten den budete prositi ve jménu mém; a nepravím vám, že já budu prositi Otce za vás.⁵⁾ Neboť Otec sám miluje vás, protože vy jste milovali mne a uvěřili jste, že jsem já vyšel od Boha.«⁶⁾

»Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; opět opouštím svět a jdu k Otcí.« Řkou jemu učedníci jeho: »Aj, nyní mluvíš zjevně a žádného podobenství nepravíš;⁷⁾ nyní víme, že znáš všecko a nemáš zapotřebí, aby se tě kdo tázal; proto věříme, že jsi od Boha vyšel.« Ježíš jim odpověděl: »Nyní věříte? Aj, nyní přichází hodina a již přišla, že se roz-

prchnete, jedenkaždý do svého, a mně samotna necháte.⁸⁾ Ale nejsem sám, neboť Otec jest se mnou. Tyto věci jsem vám mluvil, abyste měli ve mně pokoj.⁹⁾ Na světě budete mít soužení; avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět.»

1) Někteří vykládají: ještě malá doba, a budu vám smrti odňat, a pak zase malá doba, a po vzkříšení se vám zjevím; jiní: krátkou dobu (tři dni) budu od vás vzdálen, a pak zase krátkou dobu (čtyřicet dní po vzkříšení) budu s vámi. Tento druhý výklad odpovídá lépe kontextu, jsou-li slova »poněvadž jdu k Otci« autentická. Ta však chybějí právě v nejlepších řeckých rukopisech.

2) Kristus Pán vysvětluje učedníkům to, co právě řekl poněkud všeobecně a zahaleně (»maličko a neuzříte mne atd.«), předpovídaje, že přijde pro ně doba velikého zármutku, ale pak doba veliké útěchy. Užívá při tom obrazu rodící ženy v St. Z. obvyklého. »V ten den«, t. j. po zmrtvýchvstání, nebudou se ho apoštolé už nic tázati z toho, co se nyní chtěli dotazovati, poněvadž události samy je o všem poučí.

3) Neprosili ve jménu Kristově, poněvadž Kristus byl s nimi.

4) T. j. zahaleně.

5) Nebude třeba, aby Kristus ještě zvláště se za apoštoly přimlouval, poněvadž jejich spojení v lásce s Otcem samo je zárukou vyslyšení.

6) Kristus Pán nemluví přímo o věčném vycházení z Otce, nýbrž o svém vtělení.

7) Slova »opouštím svět« byla ovšem jasnější než slova »maličko a neuzříte mne atd.«

8) Učedníci prohlašují, že nyní věří v Krista pevněji než dříve. Kristus Pán předvídáje, jak ho za nedlouho všickni opustí a do svého (doplň: úkrytu) se rozprchnou, jemně je napomíná: Myslíte, že nyní vskutku pevně věříte?

9) »Tyto věci«, t. j. všechno, co posud Kristus Pán ve večeradle učedníkům řekl, mělo apoštolům přinést pravý klid srdce, plynoucí ze spojení s Kristem Pánem.

Rozjímání 41.

1. průprava: *Mysleme si, že nasloucháme s apoštoly ve večeradle pozorně a uctivě posledním naučením a napomenutím Ježíšovým.*

2. průprava: *Vyprosme si milost, abychom naučení Krista Pána dobře chápali a podle nich se řídili.*

1. Slova Krista Pána k apoštolům můžeme obrátit na vlastní život, uvažovati, jak krátký náš život musí být prodchnut a povznášen nadějí na nebe, které jsou hlavní povinností tohoto života a který je přední důvod naší naděje. — »Maličko a neuzříte mne a opět maličko a uzříte mne«, platí o každém životě lidském. Vyšli jsme od věčného Boha, abychom malou chvíli pobýli na zemi a zase se k nekonečnému Bohu vrátili. Tato krátká doba života přináší mnoho žalu a bolesti (»budete kviletí a plakati«, »budete se rmoutiti«), ale útěchou v tomto zármutku jest, že jednou »zármutek náš obrátí se v radost«, že nás po svízelech tohoto světa čeká radost věčná.

a) Skutečně, jak »maličko« času zaujímá život lidský. Za těch 30, 50, 60 let, co žijeme, zrodilo se a už zase zemřelo na miliony a miliony lidí, a celý náš dosavadní život zdá se nám chvilkovým snem. A co znamená i nejdelší život lidský v tisíciletých dějinách lidstva a jak zcela mizí před nekonečným oceánem věčnosti Boží! Ale na tomto »maličku«, na tomto krátkém životě velmi mnoho záleží. Každý z nás musí svým životem platně přispět ke cti Boží a spásě duší, a na tom, jak těch několik let svého života použijeme, záleží naše věčnost.

b) Kolik zármutku kryje v sobě toto »malíčko« našeho života! Kolik bolestí duševních, zklamání, zneuznání, nevděku, neúspěchů, ztráty milých osob, kolik bolestí tělesných a různých neštěstí. Ale máme příslibení Krista Pána, že »zármutek náš obrátí se v radost«. Jako bolest rodičí ženy jest jenom chvílková a jako po ní následuje pravá a upřímná radost nad narozením, vzrůstem, prospíváním dítěte, tak jest přítomný zármutek jenom krátkou přípravou k neutuchající radosti věčné. Tato pevná naděje musí prochvivati celý náš život.

2. Abychom se v této naději stále udržovali, třeba činiti tři věci, které Kristus Pán apoštolům doporučuje. Musíme se mnoho a horlivě modlití, máme se už nyní při všech obtížích tohoto života snažiti o tichou, ale opravdovou a solidní radost duchovní; především však musíme míti velikou lásku k Bohu a k Ježíši Kristu.

a) Snad jsme nepoužili uplynulého života dosti dobře, a nebyl proto dosti proniknut živou naději na radost nebeskou, že »jsme dosavad neprosili ve jménu Kristově«, to jest, že jsme nežili život opravdové modlitby. Přezkoumejme se, s jakou horlivostí, zbožností, uctivostí konáme předeepsané modlitby, zvláště zdali se celý náš život stává dobrým úmyslem, častější vzpomínkou na přítomnost Boží, střelnými modlitbami ustavičnou modlitbou.

b) Přítomný život přináší sice mnoho bolestí a nemálo zármutku, nebo jest vskutku »údolím slzavým«; ale přes to musí základním rysem našeho života býti radost, ne hlučná a rozpustilá radost tohoto světa, nýbrž klidná, tichá nadpřirozená radost duchovní. Uvažujme některé důvody této radosti. Bůh nás miluje a chce opravdově spásu všech, uděluje nám hojně milostí a dobrodiní, Kristus Pán dal nekonečné zadostučinění za všecky naše hříchy, v Marii Panně máme nejlaskavější

Matku, jsme syny Církve, vzdělané na nerozborné skále atd. Obnovme se zase v této pravé nadpřirozené radosti.

c) Konečně uvažujme, že by celý náš život byl bezcenný, kdyby nebyl založen na pevné a vroucí lásce k Bohu a ke Kristu Pánu. Vzbudme skutek dokonalé lásky Boží a učiňme předsevzetí, že všechno, co dnes konati budeme, vykonáme z lásky k Bohu a Kristu Pánu.

3. Předním důvodem naší naděje v tomto životě jest Ježíš Kristus. Ježíš Kristus »vyšel od Otce«, má tedy moc Otcovu, ano jest věčný, nekonečný Bůh jako Otec sám. Ježíš Kristus »přemohl svět«, svou obětí na kříži zvítězil nad hříchem, ďáblem a zlým světem a získal nám tolik milostí a síly, že se nemusíme báti žádného nebezpečí.

a) Mysleme na to často, vzpomeňme si zvláště v těžkých dobách, že s námi jest ten, který »vyšel z Otce« a který má proto nekonečnou moc.

b) A v každém nebezpečí se obraťme s důvěrou k tomu, který »přemohl svět« a který jistě jednou bude triumfovat nad svými nepřáteli, byť se nyní někdy zdálo, že věc jeho podléhá.

XLI. Velekněžská modlitba Kristova.¹⁾

(Jan 17, 1—26.)

Tyto věci promluvil Ježíš, a pozdvihnuv oči k nebi²⁾ řekl:

»Otče, přišla hodina, oslav Syna svého, aby Syn tvůj oslavil tebe, ježto jsi mu dal moc nade vším tělem, aby dal život věčný všem, které jsi dal jemu.³⁾ To pak jest život věčný, aby poznali tebe,

jediného pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista.⁴⁾ Já jsem tě oslavil na zemi, dokonav dílo, které jsi mi dal, abych je učinil. A nyní oslav mne ty, Otče, u sebe slávou, kterou jsem měl u tebe, prve nežli svět byl.⁵⁾ Oznámil jsem jméno tvé lidem, které jsi mi dal ze světa. Tvoji byli, a mně jsi je dal⁶⁾ a slovo tvé zachovali. Nyní poznali, že všechno, co jsi mi dal, dal jsem jim, a oni přijali a poznali právě, že jsem vyšel od tebe, a uvěřili, že jsi ty mě poslal.«

»Já za ně prosím: Neprosím za svět,⁷⁾ nýbrž za ty, které jsi mi dal, neboť tvoji jsou. A všechno, co jest mé, jest tvoje, a co jest tvé, jest moje, a já jsem v nich oslaven.⁸⁾ A již nejsem ve světě,⁹⁾ ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu,¹⁰⁾ které jsi mi dal, aby byli jedno, jakož i my. Když jsem byl s nimi, já jsem je zachovával ve jménu tvém; ochránil jsem ty, které jsi mi dal, a nikdo z nich nezahynul, leč jen syn záhuby, aby se naplnilo písmo. Nyní však jdu k tobě a toto mluvím ve světě, aby měli radost moji v sobě úplnou. Já jsem jim dal slovo tvé a svět pojal nenávist proti nim, poněvadž nejsou ze světa, jakož i já ze světa nejsem. Neprosím, abys je vzal ze světa,¹¹⁾ nýbrž abys je ochránil od zlého. Ze světa nejsou, jakož i já nejsem ze světa. Posvětiž je v pravdě; slovo tvé jest pravda. Jako jsi ty mne poslal na svět, i já jsem je poslal na svět. A já posvěcuji sama sebe za ně, aby i oni posvěceni byli v pravdě.«¹²⁾

»Neprosím pak toliko za ně, nýbrž i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni

v nás jedno byli, by svět uvěřil, že jsi ty mne poslal. A já jsem jim dal slávu, kterou jsi mi dal,¹³⁾ aby byli jedno, jakož i my jedno jsme; já v nich a ty ve mně, aby byli v dokonalé jednotě, by svět poznal, že ty jsi mne poslal a že jsi je miloval, jako jsi miloval mne. Otče, chci, aby, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, aby viděli slávu mou,¹⁴⁾ kterou jsi mi dal, neboť jsi mne miloval před stvořením světa. Otče spravedlivý, svět tě nepoznal, ale já jsem tě poznal; i tito poznali, že ty jsi mne poslal. A v známost uvedl jsem jim jméno tvé a v známost uvedu, aby ta láska, kterou jsi mě miloval, byla v nich i já v nich.»

1) Modlitba tato se nazývá velekněžskou, poněvadž tu Kristus jako velekněz před samou smrtí zasvěcuje svou oběť Bohu a vyprošuje od Otce, aby přinesla užitek: aby Otec a on byli oslaveni, aby učedníci a všichni ti, kdož uvěří, byli spojeni v jednotě a v lásce s ním a mezi sebou, aby touto jednotou a láskou o něm vydávali svědectví a sami blaženosti nebeské dosáhli.

2) Už tím jest naznačena zvláštní slavnost modlitby.

3) Těmi slovy jest vyjádřena jedna pohnutka, proč má Otec Syna oslaviti a zároveň hlavní způsob, kterým Kristus Pán oslavil Otce: že všem zasloužil život věčný.

4) Život věčný nezáleží pouze v poznání Boha a Krista, ale toto poznání jest jeho základem. Otec nazývá se »jediným pravým Bohem« ne vzhledem k Synovi a Duchu sv., ale vzhledem k falešným bohům pohanským.

5) Kristus Pán tu mluví jako Bohočlověk a prosí, aby se nyní i jeho lidské přirozenosti dostalo oné božské slávy, které jeho božství od věků požívalo, a v které člověčenství pro hypostatické spojení s božstvím v jednu osobu má účast.

6) Míni tu učedníky, kterým mluvil o podstatě, vlastnostech a učení Otcově.

7) T. j. nežádám pro svět těchto vzácných milostí a darů, za něž nyní prosím pro učedníky. Jinde se Kristus Pán modlil i za nepřátele a přikazoval modliti se za ně: na konci velekněžské modlitby prosí za svět.

8) Učedníci uvěřivše v Krista oslavili ho.

9) Už počíná moje utrpení a zanedlouho mne smrt od světa odloučí.

10) V poznání tebe a ve své nauce.

11) Neboť mají nejprve hlásati evangelium a šířiti království Boží na zemi.

12) Posvětití v pravdě = zasvětití k hlásání pravdy. Kristus Pán obětoval (»posvětil«) sám sebe na kříži za učedníky, aby jim tak zjednal vzácnou milost, býti zasvěcenu pravdě, t. j. hlásati pravdu.

13) Z různých výkladů tohoto textu (na př. sláva, claritas, δόξα = všechny dary a zásluhy od Krista vycházející; nebo = sláva jeho moci a zázraků, nebo = sláva božství, jevící se v Eucharistii atd.) snad nejpravděpodobnější jest ten, který pojímá slova o slávě synovství Božeho, jež je v Kristu přirozené, v nás adoptivní.

14) Zde »sláva« značí věčnou slávu božskou.

Rozjímání 42.

1. průprava: Pohleďme na Krista Pána, jak s hlubokou uctivostí a s uroucím zanícením modlí se k nebeskému Otci.

2. průprava: Vyprosme si od něho milost, abychom se podle jeho příkladu vždycky dobře modlili.

1. Nejprve můžeme uvažovati, s jakou velikou uctivostí se Kristus Pán modlí a zač na prvním místě nebeského Otce prosí, abychom se z jeho příkladu učili, jak uctivá má býti naše modlitba a zač především prositi

máme. Potom budeme rozjímatí, oč prosí Spasitel pro apoštoly a jich nástupce a oč ho žádá pro věřící lid. — Pismo sv. samo naznačuje, s jakou vnitřní i zevnější uctivostí se Kristus Pán modlil, pravíc, že počal modlitbu »pozdvihnuv oči k nebi«. Především prosil, aby on sám a v něm Bůh Otec byli oslaveni, a aby všichni dosáhli života věčného, jehož základem a hlavní složkou jest poznání Boha a Krista Pána. Jako důvody, proč má Otec vyslyšeti jeho modlitbu, uvádí Spasitel, že vykonal dílo mu svěřené, zvláště, že oznámil jméno a učení Boží lidem.

a) Kéž se obraz Krista Pána, modlicího se s největší uctivostí velekněžskou modlitbu, vtiskne hluboko v naši duši, abychom se vždy modlili s podobnou vnitřní i zevnější úctou. Jistě vyzněly mnohé naše modlitby proto nadarmo, že jsme jich nekonali s patřičnou uctivostí.

b) Mnohá naše prosba nebyla proto Bohu dosti milá, že jsme na prvním místě mysleli na své potřeby a na pozemské věci, že jsme neprosili především za to, aby Bůh a Kristus Pán byl oslaven a abychom dosáhli věčného cíle.

c) Základem života věčného jest poznání Boha a Ježíše Krista. Jak malý pokrok jsme v tomto poznání dosud učinili! Není-li jednou z příčin to, že jsme zanedbávali rozjímaní?

d) Po příkladě božského Mistra můžeme při svých prosbách a modlitbách ve vši pokoře a skromnosti poukázati též na to, co jsme pro Boha a Krista Pána vykonalí. K tomu jest ovšem třeba, abychom vskutku mnoho a nezištně pro Krista apoštolsky pracovali.

2. Při modlitbě Krista Pána za apoštoly jest zvláště dojemné to, že Spasitel výslovně prosí jen za apoštoly a ty, kteří po nich mají převzítí dědictví apoštolské

práce, ne za svět. Nikdo z nás nemůže bez hlubokého pohnutí čísti slova: »Neprosím za svět, nýbrž za ty, které jsi mi dal.« Kristus Pán neprosí, aby Otec vzal učedníky ze světa, naopak mají ve světě zůstatí a na svět působiti, ale vyprošuje jim tři drahocenné dary: mají býti posvěceni v pravdě, to jest oddělení a zasvěcení k hlásání pravdy Kristovy, Otec má je uchrániti ve světě od zlého a má jim dáti milost a dar vzájemné lásky.

a) Děkujme Kristu Pánu za jeho velikou lásku k nám, že se chtěl zcela zvláštním a účinným způsobem modliti za nás, jakým se nemodlil za svět; vzpomeňme si na jeho vážná slova: »Neprosím za svět«, zvláště tehda, když nás chce svět vésti k svým zásadám a láká k svým rozkoším.

b) Kristus nechce, abychom žili v ústraní od světa a ode všech jeho nebezpečí oddálení. Máme naopak žiti uprostřed světa a jeho nebezpečí, ale slovem a příkladem vésti jej ke Kristu.

c) Pán Ježíš zasvěcuje nás svou velekněžskou modlitbou k službě slova Božího, k hlásání své pravdy. Jest tedy kázání slova Kristova naši hlavní úlohou, modlitba Kristova a jeho milost zajišťuje slovu našemu účinnou sílu, jenom když konáme kazatelskou povinnost svědomitě a dobře se připravujeme.

d) Kdo se odevzdává zcela v prozřetelnost Boží, nemusí se ničeho zlého báti. My však máme ještě zvláštní důvod, abychom v každé úzkosti a tísní zůstali klidní. Božský Spasitel prosil v své poslední, velekněžské modlitbě zvláště za to, aby jeho učedníci byli ochráněni všeho zlého. To jest pro nás veliká útěcha.

e) »Otče svatý, zachovej je, aby byli jedno, jakož i my.« Je výslovná vůle Krista Pána, aby mezi námi

vládla jednota a bratrská láska. Není-li jí, nemůže býti jiné příčiny, než že se o ní dosti nesnažíme. Co si musím v té příčině vytýkati?

3. Jednotu vyprošuje Kristus Pán také věřícím. A má to býti jednota dokonalá («jako ty, Otče, ve mně a já v tobě», «aby byli v dokonalé jednotě»), aby byla známkou pravé Cirkve Kristovy. — Proč není takové dokonalé jednoty mezi věřícími? Není toho snad příčinou, že svým slovem a příkladem této jednotě neučíme?

XLII. Kristus Pán vychází z večeřadla na horu Olivetskou.

(Mt. 26, 30—35; Mk. 14, 26—31; Jan 18, 1.)

To pověděl Ježíš, a chválu vzdavše¹⁾ vyšli na horu Olivetskou. Tehdy dí jim Ježíš: »Vy všichni pohoršíte se nade mnou této noci, neboť psáno jest: Bítí budou pastýře a rozprchnou se ovce stáda.²⁾ Ale když vstanu z mrtvých, předejdu vás do Galileje.«³⁾

Odpovídaje pak Petr pravil jemu: »Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se přece nikdy nepohorším.« I řekl mu Ježíš: »Amen, pravím tobě: Dnes této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikráte mne zapřeš.« A on ještě více říkal: »Bych měl umřítí s tebou, nezapru tebe.«⁴⁾ Podobně říkali též všichni učedníci.

1) Při velikonoční večeři předepsán byl t. zv. Hallel, t. j. hymnus, sestávající z 113.—118. žalmu, jehož poslední část se zpívala při odchodu z večeřadla.

2) Učedníci vidouce jetí a utrpení svého Mistra »pohoršili se«, t. j. pozbyli důvěry a klesli na mysli. Kristus Pán praví, že jejich slabost a pokleslost byla už ve St. z. předpověděna a cituje Zach 13, 7.

3) Kristus Pán se zjevil svým učedníkům po zmrtvýchvstání hned v Jerusalemě. Těmito slovy je vybízí, aby se brzy po jeho vzkříšení odebrali do Galileje, kde se s nimi chce delší dobu v tiché samotě a odloučenosti od hluku velikého světa stýkati.

4) Po prvé předpověděl Pán Ježíš Petrovi jeho pád ve večeřadle po ustanovení nejsv. Svátosti (viz perikopu XXVI.), nyní, na cestě z večeřadla, mu předpovídá po druhé, že ho zapře (t. j. ne, že pozbude víry v něho, ale že řekne, že ho nezná) třikráte, dříve než kohout po druhé zazpívá, tedy asi před třetí hodinou noční.

P o z n á m k a. Myšlenek této perikopy bude použito při 8. a 9. rozjímání (O pádu Petrově a jeho příčinách) následujícího (V.) svazku.

Dr. I. Klug:

APOLOGE-
TICKÉ ÚVAHY.

I. Otázky životni

Kč 5·60

II. Boží slovo a Boží syn

Kč 6·40

III. Království Boží

Kč 18·—

DR. AUG.
WIBBELT:

Knižka útěchy o smrti

Kč 4·—

Kniha o čtyřech

pramenech

Kč 4·40

ŽIVOT

dítěk Božích.

Promluvy a úvahy

o milosti posvěcující

a pomáhající.

Napsal Karel Lutislav.

Poštou Kč 10·—

**NÁKLadem CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.
VYTISKLA KNIHTISKÁRNA JAR. STROJIL V PŘEROVĚ.**